

ALPPILAN YLÄASTE
OPETUSSUUNNITELMA 2005

1 KOULUN TYÖN PERUSTA

1.1 Alppilan koulun arvoperusta

Koulu on oppimista ja ihmisenä kasvamista varten. Olet oppivelvollinen, mutta muista, että opiskelu on myös oikeus ja mahdollisuus. Sinun on toimittava koulussa niin, että jokaisen oikeus oppimiseen, kasvamiseen ja sivistykseen toteutuu.

Koulussa kasvat myös vaikuttamaan ja ottamaan vastuuta. Etsi vaikuttamisen väylät ja käytä niitä. Ota paikkasi yhteisössä.

Hyvä ja turvallinen yhteishenki syntyy kaveruudesta, ystävyydestä ja keskinäisestä arvostuksesta. Jos haluat muiden arvostavan sinua, arvosta sinäkin heitä.

Meitä on monenlaisia, monista kulttuureista kotoisin olevia. Kunnioita itseäsi ja juuriasi. Kun tiedät, mistä olet kotoisin, sinun on helppo nähdä myös muiden arvo. Ole utelias oppimaan toisilta.

Kaikenlainen syrjintä, rasismi ja väkivalta on kiellettyä.

Myös luontoa ja muuta ympäristöä on kunnioitettava.

Koulussa se merkitsee sekä ympäristöasioiden opiskelua että pieniä tekoja arjessa. Harjoita itsesi ottamaan huomioon ympäristö ja tulevaisuus.

1.2 Koulun toiminta-ajatus

Alppilan yläasteen kasvatus- ja opetustyön päämääränä on ajatteleva, itseään, muita ja ympäristöään arvostava, ilmaisutaitoinen kansalainen.

1.3 Koulun kasvatus- ja oppimistavoitteet

Elämässäsi tarvitset monenlaisia tietoja ja taitoja. Oppiminen on asioiden, havaintojen, kysymysten ja elämysten kytkeytymistä tiedoiksi. Peruskoulu antaa mahdollisuuden oppimiseen. Koulu välittää sinulle niitä tieteiden ja taiteiden aikaansaannoksia, joita edeltävät sukupolvet ovat tuottaneet ja jotka on arvioitu kaikille kansalaisille tarpeellisiksi. Yhdistät aiemmin oppimaasi uusiin tilanteisiin ja opit lisää. Sivistys on kykyä liittää vanhaa uuteen.

Samalla kun opit tietoja, opit myös oppimaan, luottamaan itseesi ja työskentelemään yhdessä muiden kanssa. Alppilassa sinusta halutaan kasvattaa ajatteleva, itseäsi, muita ja ympäristöäsi arvostava, ilmaisutaitoinen kansalainen. Silloin tulet selviytymään myös jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa.

Haluamme antaa sinulle taidon oppia arvostamaan oikeita asioita, nauttia kulttuurista ja toteuttaa ja ilmaista itseäsi. Saat myös rohkeutta suhtautua kriittisesti vanhaan ja luoda uutta. Jokaiselle oppilaalle haluamme antaa eväitä hyvään elämään.

2 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1 Oppimiskäsitys

Oppiminen on hauskaa. Muistat varmaan, kun opit lukemaan! Kun opit jonkin asian, tunnet oivalluksen. Osaat yhdistää jonkin jo aiemmin opitun asian uuteen ja olet tuntenut siitä iloa ja

Helsingin kouluissa

- jokaisella on oikeus hyvään oppimiseen ja oppijana kehittymiseen sekä ihmisenä kasvamiseen ja sivistymiseen
- toimitaan demokraattisesti niin, että jokaisella on mahdollisuus kasvaa vastuullisena yhteisön jäsenenä ja vaikuttaa yhteisiin asioihin
- edistetään tasa-arvoa, kunnioitetaan jokaisen ihmisarvoa ja pidetään yhdessä huolta ystävällisestä ilmapiiristä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista
- arvostetaan suomalaista kulttuuria ja jokaisen omaa kulttuuritaustaa sekä edistetään kulttuurien välistä vuorovaikutusta
- ei sallita minkäänlaista väkivaltaa, syrjintää tai rasismia
- sitoudutaan kestävään kehitykseen ja kasvetaan ottamaan vastuuta ympäristöstä ja tulevaisuudesta

ylpeyttä. Oppiminen saattaa joskus tuntua vaikealta, mutta koko ajan opit valtavasti lisää. Koska yhdistät mielessäsi asioita jatkuvasti toisiinsa, työ määrä lisääntyy tietojen lisääntyessä. Siksi oppiminen vaatii yhä enemmän työtä ja sitkeyttä – välillä myös epäonnistumisen sietämistä.

Alppilassa yritetään löytää oppimisen ilo. Toivomme, että etsit ja esität kysymyksiä. Et ota asioita itsestään selvyyksinä etkä lannistu, jos et opi heti. Opettele kysymään opettajalta ja muilta oppilailta.

Sinulla on oikeus oppimiseen ja opettajan tukeen. Peruskoulun oppimäärä ei ole niin vaikea, ettet sitä oppisi, jos olet siihen halukas. Kaikilla meillä on taito oppia ja ajatella. Ajattelemisen on kysymysten esittämistä – joko hiljaa mielessään tai ääneen yhdessä. Yhdessä työskennellen löytyy reittejä parempiin kysymyksiin ja parempaan ajatteluun. Hyvän oppimisen edellytys on hyvä opetus – mikä edellyttää, että sinun pitää kertoa, jos tuntuu, ettet ymmärrä. Opettele esittämään hyviä kysymyksiä. Ne ohjaavat hyviin vastauksiin.

Alppilassa pyritään siihen, että jokainen oppilas hallitsee peruskäsitteet ja ymmärtää, miten uusia asioita ja ilmiöitä voi tutkia ja ottaa haltuunsa. Käsitteiden ymmärtämisen lisäksi osaat yhdistellä niitä ja ymmärrät asioiden yhteyksiä. Eri kurssien ja eri oppiaineiden oppisisällöt on rakennettu niin, että koulun päättyessä sinulla on käsitys siitä, miten opiskelemiesi aineiden sisällöt liittyvät toisiinsa ja muodostavat yleisivistyksen pohjan. Opiskelun aikana olet myös oppinut taitoja, joiden avulla jatko-opinnoissa ja tulevassa ammatissasi opit oppimaan yhä uusia asioita yksin ja yhdessä.

2.2 Toimintakulttuuri ja oppimisympäristö

Haluatko, että koulumme säilyy ilmapiiriltään ystävällisenä, turvallisenä ja sinunkin hyvinvointiasi tukevana? Haluatko muuttaa jotain? Ajattele, ilmaise ja vaikuta. Aktiivisuus, oma-aloitteisuus ja luovuus ovat arvokasta pääomaa nyt ja tulevaisuudessa. Oppimisympäristösi sisältää lukuisia mahdollisuuksia ilmaisuun ja vuorovaikutukseen. Kaipaako vapautta? Vapauden hinta on vastuu. Voit vaikuttaa opintojesi etenemiseen laatimalla itsellesi sopivan opinto-ohjelman. Opiskelusi on vuosiluokatonta ja kurssi- muotoista. Koska laadit ohjelmasi itse huoltajiesi ja omaopettajasi kanssa, kannat

Oppimiskäsitys

Helsingin kouluissa opetus perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on tavoitteellista opiskelua opettajan ohjauksessa ja vuorovaikutuksessa toisten oppijoiden, opettajan ja ympäristön kanssa. Oppiminen on aktiivinen ja päämääräsuuntautunut, ongelmanratkaisua sisältävä prosessi. Uuden oppiminen edellyttää tietojen ja taitojen liittämistä aikaisemmin opittuun. Omatoiminen ja kriittinen tiedonhankinta, opitun jäsentäminen ja hyödyntäminen sekä tiedon rakentaminen yhdessä toisten kanssa ovat oppimisen keskeisiä osa-alueita. Oppimisen kautta syntyy kulttuurinen osallisuus.

Oppiminen on kokonaisvaltaista ja siihen vaikuttavat olennaisesti elämykset ja tunteet. Oppimisen ilo, kannustava palaute, myönteiset kokemukset ja vuorovaikutteisuus ovat tärkeitä oppilaan myönteisen minäkuvan kehittymiselle. Oppimisen taitoja kehittämällä luodaan pohja koko elämän kestäväälle oppimiselle.

Hyvän oppimisen tärkeä edellytys on hyvä opetus.

Toimintakulttuuri ja oppimisympäristö

Helsingin peruskouluissa oppimisympäristö koostuu fyysisistä, psyykkisistä, sosiaalisista ja pedagogisista rakenteista. Koulun toimintakulttuuri vaikuttaa oppimisympäristön rakenteisiin, erityisesti pedagogisiin käytäntöihin. Koulun aikuisten ja oppilaiden vuorovaikutussuhteet ovat olennainen osa koulun toimintakulttuuria. Tärkeää on se, miten aikuinen kohtaa oppilaan ja miten oppilas tulee kuulluksi.

Hyvä oppimisympäristö tukee oppilaan kasvua, oppimista ja itseohjautuvuutta sekä antaa mahdollisuuden oman toiminnan arviointiin. Se ottaa huomioon erilaiset oppijat ja oppimisen tavat, innostaa ja kannustaa oppimiseen sekä tarjoaa haasteita kasvulle ja kehittymiselle. Erityistä huomiota kiinnitetään oppimisen esteiden ja oppimisvaikeuksien varhaiseen tunnistamiseen ja niihin puuttumiseen. Oppimisympäristön tulee olla turvallinen ja ilmapiiriltään ystävällinen sekä edistää oppilaan osallisuutta ja hyvinvointia. Oppimisympäristön turvallisuutta vaarantaviin asioihin puututaan heti.

Opetuksessa hyödynnetään koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä, erityisesti Helsingin monipuolisia mahdollisuuksia.

Vastuu oppimisympäristön kehittämisestä on koulun henkilöstöllä. Oppilaat ovat mukana oppimisympäristön suunnittelussa ikäkautensa edellytysten mukaisesti. Yhteistyö kotien kanssa on tärkeä osa turvallista ja hyvää oppimisympäristöä ja sen kehittämistä.

myös itse vastuuta sen toteutumisesta.

Jokainen oppilas on yksilö. Jos oppiminen on sinulle vaikeaa, se otetaan huomioon. Oppimisen esteisiin ja oppimisvaikeuksiin tartutaan mahdollisimman varhain. Alppilassa annetaan erityistä tukea esimerkiksi tukiopetuksena ja erilaisissa pienryhmissä. Erityisopettajat ja koulunkäyntiavustajat auttavat vaikeuksien ylitse, joko kurssin opettajan kanssa oppitunnilla tai pienemmissä ryhmissä.

Koulunkäynti ei ole vain koulussa käyntiä. Koulutyötä tehdään Alppilassa, muualla Helsingissä, joskus kauempanakin. Teemme opintokäyntejä ja retkiä kotikaupunkimme kulttuurin, menneisyyden ja nykyisyyden pariin, rakennettuun ympäristöön ja kaupunkiluontoon.

Lähellämme ovat myös Pasilan mediatilat, poliisi, nuorisotalot, kaupungin liikuntapaikat... kaupunki on täynnä oppimisen mahdollisuuksia.

2.3 Työtavat

Ei kysyvää tieltä eksy: monia tapoja oppia

Aivot eivät ole astia. Ei kannata jäädä odottamaan, että joku kaataisi valmiiksi viipaloidut tiedot päähäsi. On siis ryhdyttävä itse töihin: opiskelemaan ja harjoittelemaan. Kyse on ennen kaikkea sinun ajattelusi kehittymisestä, sinun tietojesi syvenemisestä ja sinun taitojesi harjaantumisesta. Etkä ole yksin, vaan myös muut oppivat sinulta ja sinä heiltä. Sinä voit olla asiantuntija jossakin asiassa toisille, toiset jossakin sinulle. Opiskelu on yhteistyötä.

Olemme oppijoina erilaisia. Yksi huomaa oppivansa parhaiten kuuntelemalla, toinen katselemalla tai piirtämällä kuvia ja kaavioita. Kolmas tarvitsee oppimiseensa kirjoittamista ja neljäs yhdistää sen mielellään käytännölliseen tekemiseen. Tosiasia on, että paras

oppiminen ja ymmärrys syntyy, kun opiskeltavaa asiaa käsitellään monella tavalla. Ja parhaita oppimisen edistäjiä on kysyminen. Meissä on monia oppimisen mahdollisuuksia. Oletko sinä löytänyt vahvuutesi ja haasteesi oppijana?

Oppiminen ei ole vain tietojen lisäämistä. Yksittäisiä tietoja tärkeämpää on monipuolinen ajattelun taito, johon yhdistyvät myös tunteet, arvot ja asenteet. Tasapainoista ja monipuolista ajattelun taitoa kutsutaan viisaudeksi ja se on kouluopiskelun päämäärä. Kasvat viisaaksi oppimalla ja opiskelemalla monipuolisesti.

Opettaja on opiskelun ja oppiaineensa asiantuntija. Hän valitsee kurssilla käytävät työtavat siten, että ne kehittävät ajatteluasi ja muita taitojasi. Oppiaineiden työtavoissa on eroja, mutta tärkeää on asioiden tutkiminen: kysymysten asettaminen, havaintojen ja päätelmien tekeminen ja kokonaisuuksien hahmottaminen. Ota selvää, kysy ja esitä ajatuksiasi rohkeasti. Ponnistele, jotta ymmärtäisit ja oppisit.

2.4. Oppilaiden osallisuus

Ole kuulolla, ajattele ja vaikuta. Jos et itse halua olla tapahtumien keskipisteessä, tartu äänitorvia hihasta, niin voit saada ideasi ja ehdotuksesi läpi. Tavoitteena on, että sinulla ja kaikilla muilla

Työtavat

Helsingissä koulun työtapojen kautta toteutetaan ja vahvistetaan koulun arvoja ja perustehtävää. Tärkeitä ovat oppimaan oppimisen taidot sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot. Opettaja valitsee työtavat siten, että ne tukevat monipuolisesti tietojen ja taitojen oppimista, oppilaan kehittymistä oppijana sekä antavat mahdollisuuksia kasvuun yhteisön jäsenenä. Opetuksessa käytetään eri oppiaineille ominaisia, monipuolisia työtapoja ja painotetaan tutkivaa, toiminnallista ja ongelmalähtöistä työskentelyä. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa.

Työtapojen valinnassa otetaan huomioon yksilölliset kehityserot, oppilaiden taustat ja erilaiset tavat oppia. Oppilaalla on mahdollisuus elämykselliseen ja ikäkaudelle ominaiseen luovaan toimintaan sekä leikkiin. Työtavat tukevat jokaisen oppilaan osallisuutta oman elämän ja ympäristön vastuulliseen rakentamiseen.

Työtapojen valinnalla tuetaan työskentelylle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Työskentelylle asetetut tavoitteet määritellään oppilaan arvioinnin kohdassa.

alppilalaisilla on mahdollisimman turvallinen ja mukava koulu.

Vaikuta ja viihdy

Olet oppilaskunnan jäsen niin kuin muutkin Alppilan oppilaat. Mielipiteitäsi kuullaan, kun koulun toimintaa suunnitellaan. Saat äänesi kuuluville esimerkiksi kotiryhmäsi tapaamisissa. Jos haluat tehdä enemmän, voit hakeutua oppilaskunnan hallitukseen. Hallituksen jäsenet saavat sanoa sanansa koulun käytänteisiin. Oppilaskunnan hallituksesta valitaan edustajat koulun johtokuntaan. Johtokunnassa on mukana vanhempien ja opettajien edustajat. Johtokunta vahvistaa koulun toimintasuunnitelman vuosittain ja päättää koulun rahojen käytöstä.

Haluat tehdä vielä enemmän?

Oppilaat saavat olla mukana kaikissa koulun toiminnoissa. Voit osallistua koulutyön kehittämiseen myös osallistumalla työryhmiin. Jos tunnet kiinnostusta esim. ympäristöasioihin, kansainvälisyysasioihin, viestintään, hakeudu niitä asioita linjaaviin työryhmään. Kirjallisuuden harrastajilla on oma ryhmänsä. Tietotekniikasta ja muusta tekniikasta kiinnostuneet pääsevät tekemään töitä niiden parissa ihan käytännössä. Toimit yhdessä opettajien ja muun henkilökunnan kanssa ja olet tasavertainen koulutyön kehittäjä.

Turvallista yhdessä

Voit tuoda toimintatarmosi mukaan yhteisen toiminnan ja harrastuskerhojen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Ystäväoppilaat ottavat uusia jäseniä joukkoonsa vuosittain. Sovittelijana pääset todella tärkeään tehtävään. Jos inhoat riitaa ja kaipaat rauhaisaa rinnakkaiseloa ja olet taitava neuvottelija, sovit hyvin sovittelijaksi. Selvittelet oppilaiden välisiä pikkuriitoja ja selkkauksia. Sovittelijat koulutetaan tehtäviinsä perusteellisesti.

Oppilaiden osallisuus

Helsingin kouluissa osallisuuden vahvistaminen on demokratian toteutumisen edellytys. Helsingissä kehitetään erityisesti oppilaiden osallisuutta ja osallisuuden kautta tuetaan hyvää oppimista, ihmiseksi ja vastuulliseksi yhteiskunnan jäseneksi kasvamista. Oppilaiden osallisuudella tarkoitetaan sellaista toimintaa, jossa lapset ja nuoret asettavat tavoitteita, keskustelevat ja pohtivat eri ratkaisuja sekä tekevät päätöksiä ja kantavat vastuun tekemisistään. Toiminta tarjoaa osallisuuden kokemuksen kaikille lapsille ja nuorille. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin asioihin ja saada aikaan muutosta elinympäristössään. Oppilaskuntien toiminta on tärkeä osa demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaskunta-toiminta kehittää oppilaiden valmiuksia toimia omien ryhmiensä edustajina ja harjaantua neuvotteluun perustuvaan yhteistoimintaan.

3. OPETUKSEN RAKENNE JA OPETUSJÄRJESTELYT

3.1 Tuntijako

	vvt/kurssia
Äidinkieli ja kirjallisuus	9
A-kieli (engl., ruotsi, saksa, ranska)	8
B-kieli (ruotsi, engl)	6
Matematiikka	10
Biologia ja maantieto	7
Fysiikka ja kemia	7
Terveystieto	3
Uskonto/elämäkatsomus	3
Historia ja yhteiskuntaoppi	7
Musiikki	1
Kuvataide	2
Käsityö	3
Liikunta	6
Ilmaisu/viestintäkurssi	1
Kotitalous	3
Oppilaanohjaus	2
Valinnaisaineet	12
Vapaaehtoinen A-kieli	8

(opetetaan samoissa ryhmissä A1-kielen kanssa)

Oppilaan vuosiviikotuntimäärä voi ylittää 30 tuntia mikäli A-kieliä on enemmän kuin yksi.

3.2 Kieliohjelma

A-kielet: englanti, ranska, ruotsi, saksa sekä kielikylpyruotsi
 B1-kielet: englanti ja ruotsi
 B2-kielet: espanja, ranska, saksa

Tuntijako

Helsingissä noudatetaan yhtenäistä tuntijakoa, joka perustuu valtioneuvoston asetukseen (1435 / 2001) ja kunnan linjaukseen. Valtioneuvosto on päättänyt oppiainekohtaisista vähimmäistuntimääristä perusopetuksen sisällä. Helsingissä on lisäksi määritelty toisen ja kuudennen luokan jälkeiset vähimmäistuntikertymät.

Vuosiluokittainen tuntijako päätetään koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa valtioneuvoston asetuksen ja Helsingin peruskoulujen yhteisen tuntijaon pohjalta. Oppilaan vuosiluokittaiset vähimmäistuntimäärät ovat:

vuosiluokilla 1-2	vähintään 19 vuosiviikkotuntia
vuosiluokilla 3-4	vähintään 23 vuosiviikkotuntia
vuosiluokilla 5-6	vähintään 24 vuosiviikkotuntia
vuosiluokilla 7-9	vähintään 30 vuosiviikkotuntia

Taito- ja taideaineiden välyksen kokonaistuntikertymästä (12 vvt) on sijoitettu yksi vuosiviikotunti vuosiluokille 7-9. Tunti tulee käyttää opetussuunnitelman perusteissa määriteltävien aihekokonaisuuksien, erityisesti viestintä- ja ilmaisukasvatukseen toteuttamiseen oppiaineiden välisenä yhteistyönä.

Uusi tuntijako otetaan käyttöön portaattain uuden opetussuunnitelman kanssa.

Kieliohjelma

Helsingin peruskouluissa A-kielen opetus aloitetaan kolmannelta vuosiluokalta. Vapaaehtoisen A - kielen opetus aloitetaan neljänneltä vuosiluokalta. Vapaaehtoisen A-kielen opetuksessa tulee saavuttaa kuudennen vuosiluokan loppuun mennessä sama taso kuin kolmannelta luokalta alkavassa A-kielessä.

Jokainen peruskoulua käyvä oppilas aloittaa englannin opiskelun joko A-kielenä tai vapaaehtoisena A-kielenä. Tämä merkitsee, että niiden oppilaiden, jotka valitsevat kolmannelta vuosiluokalta alkavaksi A-kieleksi jonkin muun kuin englannin kielen, tulee ottaa opinto-ohjelmaansa neljänneltä luokalta alkavana A-kielenä englanti.

Vieraskielistä opetusta ja kielikylpyopetusta antavilla luokilla koulun opetuskielen mukaisen äidinkielen ja kirjallisuuden vähimmäistuntimäärät ovat vuosiluokittain seuraavat:

1-2, yhteensä vähintään 4 vuosiviikkotuntia
3-6, yhteensä vähintään 16 vuosiviikkotuntia
7-9, yhteensä vähintään 9 vuosiviikkotuntia

Uuden kieliohjelman mukainen opetus alkaa 1.8.2004.

3.3 Oppilaaksiotto

Ensisijaiset oppilaaksioton yleiset periaatteet

Oppilaalla on ensisijainen oikeus käydä sitä koulua, jonka lautakunnan vahvistamalla oppilaaksiottoalueella hän asuu.

Kaikilla ulkokuntalaisilla oppilailla, jotka asuvat Helsingissä, on oikeus päästä Helsingin kaupungin järjestämään perusopetukseen.

Yhtäläinen oikeus oman oppilaaksiottoalueen kouluun on myös koulunsa vuotta ennen oppivelvollisuuskäynnin aloittavalla lapsella, joka on saanut koulunkäyntioikeuden perusopetuslain 27§:n nojalla siinä mainittujen tutkimusten perusteella.

Oppilaalla on ensisijainen oikeus päästä muuhun lähimpään, tarkoituksenmukaiseen kouluun, jos:

- oppilas ei voi jatkaa koulussa aikaisemmin opiskelemaansa vieraan kielen tai toisen kotimaisen kielen opiskelua

- koulu ei ole oppilaan terveydentilaan liittyvän syyn takia hänelle sovelias.

Ulkokuntalaisilla oppilailla, joiden asuinkunta on tehnyt ensisijaista koulunkäyntiä koskevan sopimuksen Helsingin kaupungin kanssa, on oikeus päästä Helsingin kaupungin järjestämään perusopetukseen.

Toissijaiset oppilaaksioton yleiset periaatteet

Jos koulussa on tilaa ensisijaisen oppilaaksioton jälkeen, voidaan jäljellä olevat paikat täyttää toissijaisessa oppilaaksiotossa yhdenvertaisin valintaperustein.

Toissijaisessa perusopetuslain 28§:n 2 momenttiin perustuvassa oppilaaksiotossa noudatetaan alla lueteltuja periaatteita

- Helsingin omissa kouluissa järjestettyyn perusopetukseen otetaan ensisijaisesti Helsingissä asuvia lapsia.

Periaatetta noudatetaan kaikessa toissijaisessa oppilaaksiotossa.

- Harvinaisten kolmannelta vuosiluokalta alkavien A-kielten ja B-englannin opetuksen perusteella kouluun hakeutuvalla oppilaalla on oikeus päästä lähimpään tarkoituksenmukaiseen kouluun.

Suomenkielisten peruskoulujen oppilaaksioton yhteiset toissijaiset valintaperusteet

Jos koulussa on tilaa ensisijaisen ja toissijaisen yleisen periaatteen oppilaaksioton jälkeen, noudatetaan Helsingin suomenkielisten peruskoulujen yhteisiä toissijaisia oppilaaksioton valintaperusteita seuraavassa järjestyksessä:

- Sisarus; oppilaalla on sisaruksia kyseisessä koulussa

a) Jatkuvuus esiopetuksesta, poikkeuksena starttiluokkien oppilaat; täsmennetään alueellisessa esi- ja alkuopetuksen yhteistoimintasuunnitelmassa.

b) Nimettyjen lähialueen ala-asteen koulujen oppilaat; täsmennetään koulun opetussuunnitelmassa

- Terveys-, päivähoito-, maahanmuuttaja- tai lastensuojeluviranomaisen lausunto

- Koulumatkaan liittyvät tekijät

- Koulun oma valintaperuste, ei kuitenkaan oppiaineen arvosana eikä koulun oma soveltuvuuskoee

Oppilaan koulunkäyntiä koskevat periaatteet Helsingin kaupungin suomenkielisissä peruskouluissa

Oppilaalla, jonka asuinpaikka vaihtuu Helsingin kaupungin sisällä, on oikeus käydä kaikki koulun luokka-asteet koulussa, johon hän ennen asuinpaikkansa vaihtumista kuului.

Helsingin kaupungin peruskouluissa ennen lukuvuotta 1998–1999 olleilla ulkopaikkakuntalaisilla oppilailla on oikeus käydä peruskoulu loppuun Helsingin kaupungin peruskouluissa. Oppilaalla oikeus käydä Helsingin kaupungin peruskoulua säilyy vaikka hänen koulunkäyntipaikkansa muuttuisi joksikin toiseksi Helsingin kaupungin peruskouluksi.

Jos lukuvuonna 1998–1999 tai myöhemmin Helsingin kaupungin peruskouluun oppilaaksi tulleen oppilaan asuinpaikka muuttuu Helsingin kaupungin ulkopuolelle, oppilaan koulunkäyntioikeus Helsingin kaupungin peruskouluissa päättyy viimeistään sen lukuvuoden lopussa, jolloin oppilas on muuttanut Helsingin ulkopuolelle.

Oppilaaksiotto eräissä tapauksissa

Oppilaat, joilla on erityisopetuspäätös

Oppilaat, joilla on erityisopetuspäätös, on ensisijainen oikeus käydä sitä koulua, jonka lautakunnan vahvistamalla oppilaaksiottoalueella hän asuu. Jos lähikoulu ei pysty järjestämään lapsen tarvitsemia tukitoimia, osoitetaan oppilaalle sellainen koulu, jossa nämä palvelut ovat saatavilla.

Oppilaaksiotto erityisluokalle tapahtuu huoltajan hakemuksesta ja asiantuntijalausuntojen perusteella.

Suomenkielisten peruskoulujen oppilaaksioton yhteiset toissijaiset valintaperusteet

Jos koulussa on tilaa ensisijaisen ja toissijaisen yleisen periaatteen oppilaaksi oton jälkeen, noudatetaan Helsingin suomenkielisten peruskoulujen yhteisiä toissijaisia oppilaaksioton valintaperusteita seuraavassa järjestyksessä: Sisaruus; oppilaalla on sisaruksia kyseisessä koulussa

1. a) Jatkuvuus esiopetuksesta, poikkeuksena starttiluokkien oppilaat; täsmennetään alueellisessa esi- ja alkuopetuksen yhteistoimintasuunnitelmassa.

b) Nimettyjen lähialueen ala-asteen koulujen oppilaat; täsmennetään koulun opetussuunnitelmassa

2. Terveys-, päivähoito-, maahanmuuttaja- tai lastensuojeluviranomaisen lausunto

3. Koulumatkaan liittyvät tekijät

4. Koulun oma valintaperuste, ei kuitenkaan oppiaineen arvosana eikä koulun oma soveltuvuusko

Oppilaan koulunkäyntiä koskevat periaatteet Helsingin kaupungin suomenkielisissä peruskouluissa

Oppilaalla, jonka asuinpaikka vaihtuu Helsingin kaupungin sisällä, on oikeus käydä kaikki koulun luokka-asteet koulussa, johon hän ennen asuinpaikkansa vaihtumista kuului.

Helsingin kaupungin peruskouluissa ennen lukuvuotta 1998-1999 olleilla ulkopaikkakuntalaisilla oppilailla on oikeus käydä peruskoulu loppuun Helsingin kaupungin peruskouluissa. Oppilaan oikeus käydä Helsingin kaupungin peruskoulua säilyy, vaikka hänen koulunkäyntipaikkansa muuttuisi joksikin toiseksi Helsingin kaupungin peruskouluksi. Jos lukuvuonna 1998-1999 tai myöhemmin Helsingin kaupungin peruskouluun oppilaaksi tulleen oppilaan asuinpaikka muuttuu Helsingin kaupungin ulkopuolelle, oppilaan koulunkäyntioikeus Helsingin kaupungin peruskoulussa päättyy viimeistään sen lukuvuoden lopussa, jolloin oppilas on muuttanut Helsingin ulkopuolelle.

Oman oppilaaksiottoalueen ulkopuolelta pääsevät Alppilan yläasteelle ensisijaisesti ne, jotka jatkavat kielikylpyopiskelua tai joiden A-kielen opiskelu ei ole mahdollista lähikoulussa. Muilta osin oppilailta otetaan, mikäli tilaa riittää ja, että huoltajilla ja oppilaalla on kiinnostusta ilmaisu- ja viestintäpainotteiseen ja vuosiluokkiin sitomattomaan opetukseen.

3.4 Muut opetuksen järjestämiseen liittyvät päätökset

Jaksot

Lukuvuodessa on viisi jaksoa, kukin noin 7 viikon mittainen.

Jaksojen taitteissa on koulun yhteisiä tapahtumapäiviä, rästityöpäiviä ja kurssien arviointia.

Koeviikkoja ei ole, sillä arviointi toteutuu monin tavoin koko jakson ajan.

Oma opinto-ohjelma

Ensimmäisenä yläasteen aikaisena syksynä oppilaalla on valmiiksi laadittu lukujärjestys. Syksyn aikana hän suunnittelee omaopettajan ja vanhempiensa kanssa yläasteen aikaisen opinto-ohjelman.

Kurssit

Kurssi on ehyt, opetuksellinen ja sisällöllinen kokonaisuus, jonka aikana pureudutaan yhteen tai useampaan oppiaineen merkitykselliseen ongelmaan.

- Kullakin jaksolla on keskimäärin 6 kurssia.
- Kutakin ainetta on kaksi kertaa 120 minuuttia viikossa. Opiskelurupeaman/kaksoistunnin aikana pidetään noin kahdeksan minuutin tauko sopivassa kohdin.
- Liikunta on kuitenkin yleensä jaettu pidettäväksi neljän jakson aikana..
- Kunakin yläasteen vuonna oppilaan keskimääräinen kurssimäärä on 30.
- Jokaiselle oppilaalle kertyy yläasteen aikana 90 kurssia. Silloin peruskoulun oppimäärä on koossa. Kurssimäärän voi ylittää mutta ei alittaa.

Yleisopetuksen ohella koulussa toimii erityisopetusluokkia ja Omaura-opetusta.

4. OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Alppilassa opiskellaan ja tehdään valintoja. Oma vapaus ja omat valinnat edellyttävät myös vastuuseen kasvamisesta. Vastuu opiskelusta on sinulla itselläsi, mutta kaikkea ei tarvitse tehdä yksin. Tukenasi ja turvanasi on useita ihmisiä: opettajat, oppilaanohjaaja, koulun muut aikuiset ja koulukaverit sekä tietysti kotiväkesi. Tärkeät suunnitelmat tehdään yhdessä ja yhdessä myös

seurataan opintojesi edistymistä. Tavoitteena on opintojen hyvä sujuminen, mieluisan jatko-opintopaikan löytyminen ja hyvä elämä.

4.1 Ohjaustoiminta: kotiryhmä ja omaopettaja

Jokaisella oppilaalla on oma kotiryhmä ja oma opettaja, omaopettaja. Kotiryhmän viikoittaisissa tapaamisissa saa tietoa ja ohjausta opiskelua varten. Omaopettaja auttaa valintojen tekemisessä ja seuraa opintojen kulkua. Oppilas tai hänen huoltajansa voi kääntyä omaopettajan puoleen kaikissa koulutyötä koskevissa asioissa.

Koska kotiryhmä koostuu eri-ikäisistä oppilaista, vanhemmat oppilaat voivat jakaa kokemuksiaan nuorempien hyödyksi. Myös eri-ikäisten oppilaiden vanhemmat tapaavat koulun tapahtumissa, ja keskusteltaessa yhden kokemus on usein vastaus toisen kysymykseen. Oppilas, omaopettaja ja huoltajat tapaavat opintoja suunniteltaessa ja seurattaessa sekä tarpeen mukaan selvittämistä vaativien asioiden merkeissä.

4.2 Oppilaanohjaus

Sinua ohjataan opinnoissasi. Oppilaanohjaus on sekä oppiaine että toimintaa, joka tukee valintojasi. Opintojesi sujuminen ja jatko-opintosi helpottuvat kun tunnet itsesi oppijana. Tarvitset myös ajankohtaista tietoa koulutusvaihtoehdoista ja työelämästä. OPO-tunneilla pohditaan yhdessä näitä asioita. Uravalintoja pohditaan henkilökohtaisesti opinto-ohjaajan kanssa. TET-jaksolla tutustutaan työelämään käytännön harjoittelun kautta. Oppilaanohjaus luo yhteyksiä kouluopintojen ja työelämän välille.

Seitsemännellä luokalla kiinnitetään huomiota oppimistaitoihin eri oppiaineiden kursseilla ja kotiryhmätunneilla. Työelämään 7.-luokkalainen tutustuu koulun keittiössä ja muun henkilökunnan koulun apuna. Kahdeksannella luokalla terävöitetään opiskelutaitoja, pohditaan uravalinnan mahdollisuuksia ja osallistutaan kahden viikon TET-jaksoon itse valitulla työpaikalla. Yhdeksännellä luokalla henkilökohtaiset valinnat ja jatko-opintojen suunnittelu ovat yhä tärkeämpiä. Hakeutuminen jatko-opintoihin tapahtuu yhteishaun kautta päättöluokan keväällä. On myös mahdollista järjestää koulutuskokeiluja ja työssäopiskelujaksoja. Oppituntien sekä henkilökohtaisen ja ryhmäohjauksen tavoitteena on osaltaan auttaa oppilaita ja koteja tekemään hyviä valintoja.

Tarvittaessa oppilaanohjaaja ohjaa eteenpäin erilaisiin ulkopuolisiin ammatinvalintapalveluihin. Opon ovi on avoin.

Ohjaustoiminta

Jokainen oppilas tarvitsee ohjausta oppimisessa, opinnoissa ja opintoihin liittyvissä valinnoissa. Oppilaanohjaus muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävän jatkumon, joka toteutetaan opettajien ja muiden ohjaukseen osallistuvien henkilöiden yhteistyönä. Ohjausta annetaan eri oppiaineiden opetuksen, opinto-ohjauksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä.

Ohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan edellytyksiä hyvään oppimiseen ja oppijana kehittymiseen. Ohjauksella tuetaan oppilaan kasvua oman toiminnan säätelyyn, vahvistetaan osallisuutta sekä kannustetaan vastuunottoon ja rakentavaan toimintaan yhteisössä. Tavoitteena on auttaa oppilasta ymmärtämään oppimistaan, harjaantumaan opiskelun taidoissaan, arvioimaan omaa toimintaansa sekä löytämään keinoja selviytyä oppimisessaan.

Oppilas tarvitsee ohjausta opintojensa eri vaiheissa ja erityisesti perusopetuksen päättövaiheessa. Tavoitteena on auttaa oppilasta hahmottamaan opiskeluun, työelämään ja tulevaisuuteen liittyviä mahdollisuuksia. Ohjauksen onnistuminen edellyttää yhteistyötä huoltajien ja muiden tahojen kanssa.

Yksilöllinen ohjaus on erityisen tärkeää erityistä tukea tarvitseville oppilaille sekä valmistavassa opetuksessa oleville ja sieltä perusopetukseen siirtyville oppilaille. Oppilalle mahdollisesti laadittava oppimissuunnitelma on yksi ohjauksen väline.

Opinto-ohjaus

Perusopetuksen aikana oppilalle annetaan henkilökohtaista ohjausta valintamahdollisuuksista sekä valintojen merkityksestä jatko-opintoihin, oppilaan tulevaisuuteen ja työelämään sijoittumiseen. Ohjauksella tuetaan oppilaan itsetuntemuksen lisääntymistä sekä tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojen kehittymistä. Ohjausta annetaan luokkaopetuksena, henkilökohtaisena, pienryhmäohjauksena ja verkko-ohjauksena. Oppilasta ohjataan käyttämään myös erilaisia verkkopalveluja.

4.3 Oppimissuunnitelma

Jokaiselle alppilalaisille tehdään oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmassa oppilas yhdessä huoltajien ja omaopettajan kanssa suunnittelee oman opinto-ohjelmansa. Lisäksi erityistä tukea tarvitsevalle oppilaalle laaditaan yksilöllisempi henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), jota päivitetään tarvittaessa ja vähintään kerran lukuvuodessa. Yksilöllisessä opinto-ohjelmassa määritellään oppilaan vahvuudet ja kehittämisalueet, sekä suunnitellaan oppilaan opintopolkua. Opetus pyritään järjestämään mahdollisimman joustavilla ryhmittelyillä oppilaan edellytysten ja tarpeiden mukaisesti.

5 OPISKELUN TUKI

Alppilassa tuetaan oppimista monella tavalla. Jokaisella oppilaalla on omaopettajan tuella tehty opinto-ohjelma ja sen mukainen oma opintopolku.

Opiskelu tapahtuu jaksoittain vaihtuvissa opetusryhmissä aineenopettajan, erityisopettajan tai heidän molempien johdolla. Opiskelussa voi avustaa myös koulunkäyntiavustaja.

Joskus oppiminen ei suju ja opiskeluun saa tarvitaan tukea tukiopetuksesta, pienryhmäopetuksesta tai vaikkapa läksyklubista.

5.1 Tukiopetus

Tukiopetus on tarkoitettu paikkaamaan tilapäistä oppimisen ongelmaa. Sen tehtävänä on auttaa oppilasta menestymään opinnoissaan ja selviytymään oppimiseen liittyvistä vaikeuksista. Tukiopetusta antaa ensisijaisesti kurssin opettaja. pääsääntöisesti työjärjestyksen mukaisten oppituntien ulkopuolella. Aloitteentekijänä voi olla oppilas, vanhempi tai opettaja.

5.2. Pienryhmäopetus

Opetusjärjestelyt sovitaan oppilaan edellytykset ja tarpeet huomioon ottaen joustavasti oppiaine, kurssi- tai jaksokohtaisesti. Joskus opetusryhmänä on Alppilan yleisopetuksen ryhmä, toisinaan pienryhmä.

Arviointi noudattaa oppilaan opetussuunnitelmaa ja joitakin oppiaineita arvioidaan yksilöllisesti. Näistä oppiaineista on merkintä oppilaan opinto-ohjelmassa (HOJKS).

Oppimissuunnitelma

Oppimissuunnitelma on oppilaan opiskelua ja oppimisen tavoitteita koskeva suunnitelma, jonka tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä. Se on suunnitelma oppilaan opinto-ohjelman toteuttamiseksi. Opinto-ohjelmalla tarkoitetaan luetteloa niistä oppiaineista ja aineryhmistä, joita oppilas opiskelee lukuvuoden aikana. Oppimissuunnitelman laatimisessa otetaan huomioon oppilaan vahvuudet ja kehittämisen alueet sekä aikaisempi oppimishistoria. Oppimissuunnitelma on pedagoginen asiakirja, joka tukee myös opettajaa työn suunnittelussa ja toteuttamisessa. Mikäli oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma, sen tekevät oppilasta opettavat opettajat. Suunnitelman tekoon osallistuvat tarvittaessa erityisopettajat, opinto-ohjaaja ja oppilas-huoltohenkilöstö. Jos oppilaalle on esiopetuksessa laadittu lapsen esiopetuksen suunnitelma, oppimissuunnitelma tehdään lapsen esiopetuksen suunnitelman pohjalta. Oppilas osallistuu oman oppimissuunnitelman tekemiseen ikäkautensa edellytysten mukaan. Oppilaan huoltajat osallistuvat oppimissuunnitelman laatimiseen mahdollisuuksien mukaan.

Jos vuosiluokallisesti etenevässä opetusryhmässä oleva oppilas opiskelee oman opinto-ohjelman mukaan, hänelle laaditaan aina oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan opinto-ohjelma, ohjelman toteuttamiseksi tarvittavat opetusjärjestelyt ja se, miten opiskelun etenemistä seurataan.

Osa-aikaisessa erityisopetuksessa oleville oppilaille tehdään tarvittaessa oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmaan kirjataan opiskelun tavoitteet, keskeiset sisällöt, opetusmenetelmät sekä arvioinnin perusteet. Oppimissuunnitelma laaditaan aina ennen kuin harkitaan erityisopetukseen siirtämistä.

Erityisopetukseen otetun tai siirretyn oppilaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) korvaa oppimissuunnitelman.

Valmistavassa opetuksessa jokaiselle oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan opinto-ohjelma, opiskelun etenemisen seuranta ja arvioinnin perusteet. Kun oppilas siirtyy valmistavasta opetuksesta perusopetukseen, hänelle laaditaan oppimissuunnitelma vähintään ensimmäisen lukuvuoden ajaksi.

Oppilaan siirtyessä toiseen kouluun tai oppilaitokseen oppimissuunnitelma siirtyy oppilaan mukana huoltajan luvalla.

Vuosiluokkiin sitomattomassa opetuksessa jokaiselle oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma.

Oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan opinto-ohjelma ja se, miten opiskelun etenemistä seurataan. Vuosiluokkiin sitomattomassa opetuksessa oppilaan opinto-ohjelma muodostuu opintokokonaisuuksista.

Pienryhmäopetuksessa oppilas voi opiskella osa-aikaisesti tai pysyvämmän omassa kotiryhmässään. Pienryhmäopettajina toimivat erityisopettajat ja erityisluokanopettajat.

5.2.1 Osa-aikainen pienryhmäopetus

Voisiko pienryhmäopetus olla sinua varten?

Jos sinulla on hankaluuksia pysyä mukana opiskelutahdissa, et jaksaa innostua koulutyöstä, opiskelu tuntuu raskaalta tai keskittyminen on vaikeaa, älä lannistu. Tarjolla on osa-aikaista pienryhmäopetusta tällaisten solmujen avaamiseksi ja oppimisvaikeuksien voittamiseksi. Osa-aikaisessa pienryhmäopetuksessa etsitään yksilöllisiä tapoja ja tavoitteita oppimisen onnistumiseksi.

Pienryhmäopettaja ja aineopettaja (kurssin opettaja) suunnittelevat opetuksen yhdessä. Joskus pienryhmäopettaja on mukana isossa ryhmässä yhdessä aineopettajan kanssa tukemassa sinun ja muutaman muun opiskelua. Sitä kutsutaan samanaikaisopetuksiksi.

Jos koulunkäynti tuntuu hankalalta, ota asia puheeksi omaopettajan, pienryhmäopettajan tai aineopettajan kanssa. Kerro asiasta myös vanhemillesi. Yhdessä mietimme, miten pulma ratkeaisi ja oppimisen ilo taas löytyisi.

Joidenkin oppilaiden kohdalla opiskelupulmia mietitään myös oppilashuolto-ryhmässä koulukuraattorin, terveydenhoitajan ja tarvittaessa koulupsykologin avulla.

5.2.2 Luokkamuotoinen pienryhmäopetus

Pienluokassa on kiinteä pysyvä opetusryhmä ja luokanopettaja opettaa useimmat oppiaineet omalle opetusryhmälleen. Henkilökohtaisessa opetuksessa ja ohjauksessa oppilaan tuen tarve ja oppimisen haasteet otetaan huomioon kokonaisvaltaisesti.

Pääasiassa Alppilan luokkamuotoisessa pienryhmäopetuksessa opiskellaan Alppilan yleistä opetussuunnitelmaa noudattaen. Joidenkin oppilaiden kohdalla keskitytään vain kaikkien keskeisimpiin opetussuunnitelman sisältöihin. Pienessä opetusryhmässä (noin 10 oppilasta) on mahdollisuus yksilöllistää koulun opetusta (mukauttaminen) jonkun tai joidenkin oppiaineiden kohdalla.

Pienryhmäopettajat tekevät kiinteää yhteistyötä vanhempien ja kotien kanssa. Pysyvästi pienryhmissä opiskeleville oppilaille laaditaan yhdessä oppilaan, hänen vanhempiansa ja omaopettajan kanssa HOJKS eli henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Suunnitelma tarkistetaan vähintään kerran lukuvuodessa.

Opiskelun tuki

Opiskelun tukimuotoja ovat tukiopetus, erityisopetus ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden valmistava opetus. Helsingissä opetuksen tukimuotoja käytetään myös rinnakkaisina. Oppilasta opettavat opettajat arvioivat yhteistyössä erityisopettajan ja tarvittaessa oppilashuolto-ryhmän kanssa oppilaan tarvetta saada tukea oppimiseen. Tuen avulla oppilasta autetaan selviytymään oppimisvaikeuksista, vahvistamaan itsetuntoaan oppijana sekä suorittamaan perusopetuksen oppimäärän.

Tukiopetus

Tukiopetus on tarkoitettu opinnoissa tilapäisesti jälkeen jääneille tai muutoin erityistä tukea tarvitseville oppilaille. Tukiopetuksen tehtävänä on auttaa oppilasta menestymään opinnoissaan ja selviytymään oppimiseen liittyvistä vaikeuksista. Kun vaikeudet on havaittu, tukitoimiin ryhdytään mahdollisimman nopeasti.

Aloitteen tukiopetuksen antamisesta tekee ensisijaisesti oppilasta opettava opettaja, joka myös tavallisesti huolehtii tukiopetuksen antamisesta. Tukiopetus pyritään järjestämään yhteisymmärryksessä oppilaan huoltajien kanssa, ja heille annetaan tietoa tukiopetuksen järjestämisestä. Tukiopetus on opetuksen eriyttämisen muoto, jota voidaan käyttää niin yleisopetuksessa, erityisopetuksessa kuin valmistavassa opetuksessakin. Sille on ominaista tehtävien yksilöllisyys sekä ajan varaaminen oppilaan yksilölliseen tai pienessä ryhmässä tapahtuvaan ohjaamiseen.

Tukiopetusta annetaan joko oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana tai niiden ulkopuolella.

Osa-aikainen erityisopetus

Osa-aikainen erityisopetus on erityisopettajan antamaa yksilö-, pienryhmä- ja/ tai samanaikaisopetusta. Luokan- tai aineenopettaja ja erityisopettaja suunnittelevat oppilaan opetuksen sisällöt ja arvioinnin yhteistyössä. Osa-aikaisen erityisopetuksen saaminen ei edellytä hallinnollista päätöstä, koska oppilas ei ole pysyvästi laaja-alaisen erityisopettajan oppilaana.

Osa-aikaisessa erityisopetuksessa tuetaan oppilasta, jolla on oppimisen tai sopeutumisen vaikeuksia. Osa-aikaisessa erityisopetuksessa pyritään löytämään yksilöllisiä tapoja ja tavoitteita oppimisen onnistumiseksi. Myös erityisoppilailla ja valmistavan opetuksen oppilaille on oikeus saada tarvittaessa osa-aikaista erityisopetusta.

Osa-aikaisessa erityisopetuksessa oleville oppilaille tehdään tarvittaessa oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelma laaditaan aina ennen kuin harkitaan erityisopetukseen siirtämistä.

Pienluokassa opiskelevien oppilaiden toiselle asteelle siirtymisen varmistamiseksi jokaiselle oppilaalle tehtaillaan jatko-opiskelusuunnitelma peruskoulun jälkeen. Tämä tarkoittaa yksilöllistä ammatinvalinnanohjausta, johon kuuluu työhöntutustumisjaksoja (TET) ja koulutuskokeiluita sekä tarvittaessa työvoimatoimiston ammatinvalintapsykologin palveluja.

5.2.3 Samanaikaisopetus

Joidenkin oppiaineiden tai kurssien kohdalla opiskeltavat asiat ovat vaikeita tai opetusryhmä on suuri yhden aikuisen opetettavaksi. Samanaikaisopetuksessa laaja-alainen erityisopettaja on samassa luokassa yhdessä aineenopettajan kanssa tukemassa ja auttamassa opiskelua.

5.2.4 Nuorten omaura

Nuorten Omaura on toiminnallinen vaihtoehto kahdeksannen ja yhdeksännen vuosiluokan suorittamiseen. Lähes puolet lukuvuoden opiskelusta suoritetaan työelämässä. Nuorten Omaura -ryhmiin oppilaat tulevat koko kaupunkia koskevan valintamenettelyn kautta. Nuoren oma halu sitoutua toisenlaiseen opiskelumuotoon on välttämätöntä, samoin vanhempien myönteinen asennoituminen.

Nuorten Omaura on Opetusviraston ja Nuorisoasiainkeskuksen yhteistyöhanke ja siinä työskentelee kokopäivätoimisesti myös nuoriso-ohjaaja. Nuoren kasvua ja kehitystä tuetaan kokonaisvaltaisesti. Koulun lisäksi muutkin nuoren elämänalueet, esimerkiksi perhe-elämä ja vapaa-aika, huomioidaan. Keskeistä on tukea sellaisten taitojen, tietojen ja valmiuksien kehittymistä, joiden avulla vahvistuu nuoren halu ottaa vastuu omasta elämästään. Näin nuori voi saada oman elämänsä hallintaan välineitä, joiden avulla hän onnistuu jatko-opinnoissaan ja löytää oman polkunsä yhteiskuntaan.

Nuorten Omauran lukuvuodessa on neljä opintojaksoa, joista kukin käsittää viidestä seitsemään viikon pituisen työpaikkaopiskelujakson sekä noin kolmen viikon lähiopetusjakson. Lukuvuoden suunnittelun pohjana on, että jakson aikana opiskellaan viittä vaihtuvaa kurssia. Kymmenen kurssia suoritetaan kokonaisopetuksena lukuvuoden aikana. Työpaikkaopiskeluna suoritetaan yksilöllisesti valinnaisaineiden kursseja sekä osia yhteisistä kursseista., mahdollisuuksien mukaan.

Erityisopetukseen otettujen tai siirrettyjen oppilaiden opetus

Jos oppilaan erityistuen tarve on suuri, oppilas otetaan tai siirretään erityisopetukseen. Erityisopetus voidaan järjestää integroidusti yleisopetuksessa tai erityisluokassa. Erityisluokka on luokka, jossa on 6-10 erityisoppilasta ja jonka opettajana on erityisluokanopettaja. Erityisopetus päätökset tehdään keskitetysti opetusvirastossa. Jokaiselle erityisopetukseen otetulle tai siirretylle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Suunnitelma laaditaan koulussa erityisopetus päätöksen ja pedagogisen selvityksen pohjalta, jotka toimitetaan opetusvirastosta koululle erityisopetus päätöksen jälkeen. Suunnitelma kirjataan koulujen käytössä olevalle yhteiselle lomakkeelle.

Rehtori tekee päätöksen henkilökohtaiseksi opetuksen järjestämistä koskevaksi suunnitelmaksi. Päätökseen voi hakea muutosta valittamalla lääninhallitukseen. Oppilaan siirtyessä toiseen kouluun tai oppilaitokseen suunnitelma siirtyy huoltajan luvalla vastaanottavaan kouluun. Suunnitelman tiedot ovat lähtökohta uusien opetusjärjestelyjen toteuttamiseksi.

Erityisopetus

Erityisopetus on osa perusopetusta ja sitä annetaan Helsingin kaikissa peruskouluissa. Erityisopetus on kokonaisuus, johon kuuluvat sekä osa-aikainen erityisopetus että erityisoppilaiden opetus. Erityisopetus tukee oppilaan yksilöllisten edellytysten mukaista oppimista sekä mahdollistaa perusopetuksen oppimäärän suorittamisen. Oppimisympäristön ja joustavien opetusjärjestelyjen suunnittelun lähtökohtina ovat oppilaan ainutkertaisuuden kunnioitus sekä yksilölliset oppimisedellytykset. Keskeistä erityisopetuksessa on varhainen tukeminen. Erityisopetusta saavien oppilaiden oppilaanohjauksessa korostuu yksilöllisyys. Yhteistyö ja hyvä tiedonkulku kodin, koulun ja muiden asiantuntijoiden kesken on edellytys hyvälle oppimiselle.

Erityisopetusta saavien oppilaiden tuen tarve arvioidaan säännöllisesti.

Oppimäärän yksilöllistäminen ja oppiaineen opiskelusta vapauttaminen

Oppimääriä voidaan yksilöllistää yhdessä tai useammassa aineessa. Oppimäärän yksilöllistämisestä päätetään erityisopetus päätöksen yhteydessä ja yhdenkin oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen edellyttää erityisopetus päätöstä.

Erityisoppilaan oppiaineiden vapauttamisesta päätetään erityisopetus päätöksen yhteydessä. Päätöstä tulee edeltää oppimäärän yksilöllistäminen.

Työpaikan valintaan nuoren tulee itse vaikuttaa. Työjaksolla maanantait ja tiistait ovat pääsääntö-¹²sesti koulupäiviä.

Nuorelle sovitaan työpaikalle vastuuhenkilö, mentor. Hän opastaa nuorta töihin ja toimii yhteys-henkilönä Nuorten Omauran työntekijöiden kanssa. Yhdessä sovitaan jakson tavoitteet, seurataan työskentelyä ja jakson päätteeksi arvioidaan onnistumista. Työpaikkaopiskeluun kuuluu suorittamis-, raportointi- ja tutkimustehtäviä.

Lähiopetusjaksoilla työmuotoina vaihtelevat mm. opetuskeskustelut, itsenäinen opiskelu, projekti-työskentely, opettajajohtoinen opetus sekä eri oppiaineita integroivat intensiivikurssit. Tärkeällä sijalla opetuksessa ovat opintovierailut vaihteleviin kohteisiin, kuten myös leirikoulut. Vuosittain pyritään järjestämään myös nuorten kansainvälisiä ryhmätapaamisia.

Arviointi on jatkuvaa ja jatkuva näyttö on keskeinen arvioinnin peruste: nuorta ohjataan säännöllisyyteen toimissaan. Työpaikkajaksojen onnistumista arvioivat nuori, työpaikan mentor ja Omauran opettaja tai ohjaaja yhdessä suullisesti ja kirjallisesti. Nuori saa todistuksen hyväksytystä harjoittelustaan. Kunkin opintojakson päätteeksi nuori ja opettaja yhdessä arvioivat jakson saavu-tuksia. Oppilas saa jaksotodistuksen. Tärkeänä tavoitteena on nuoren kehittyminen oman toimintan-sa arvioijana.

Nuorten Omauran toiminta-ajatuksen perustana on monipuolinen kumppanuuksien verkosto. Erityi-sen tärkeää on toimiva yhteistyö kotien, työelämän sekä koulun muiden opettajien kanssa.

6 HYVINVOINNIN TUKIPALVELUT

6.1 Oppilashuolto

Takkuileeko koulunkäynti? Veikö virus voimat? Vai ovatko kaverisuhteet kiemuralla? Harmittaa eikä huvita? Koulunkäynti sujuu, kun kaikki hyvinvointiin ja elämääniloon liittyvät asiat ovat kun-nossa. Aina näin ei ole. Ja kun jokin hiertää ja harmittaa, ei opiskelustakaan tule mitään.

Omaopettaja on lähin kuuntelija. Hänen kanssaan kannattaa keskustella ensin. Omaopettaja ohjaa pulmallisissa tilanteissa eteenpäin sekä keskustelee oppilaan luvalla muiden opettajien kanssa koulunkäyntiä haittaavista asioista. Omaopettajan ja oppilaan apuna ovat koulun oppilashuolto-ihmiset: opinto-ohjaaja, koulukuraattori, terveydenhoitaja ja lääkäri sekä erityisopettajat ja rehtori. Pienryhmäoppilaiden tukena toimii koulupsykologi. Oppilashuoltoväen tavoitteena on se, että jokaisen oppilaan on hyvä olla koulussa ja että opiskelumahdollisuudet ovat jokaisen oman mitta-puun mukaiset. Kahta samanlaista oppijaa ei ole – eikä kahta samanlaista koulupäivää.

Huoltajien vastuulla on huolehtia lastensa koulunkäynnistä. Omaopettaja seuraa poissaoloja ja tarvittaessa ottaa yhteyttä huoltajiin ja myös oppilashuoltoryhmään. Ratkaisuja kaikenlaisiin pulma-tilanteisiin etsitään yhdessä kaikkien osapuolten kanssa.

Aina eivät koulun keinot riitä. Siksi tehdään yhteistyötä myös ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa. Koulun oppilashuoltoihmiset toimivat yhdessä alueen ala-asteiden oppilashuollon kanssa. Samoin yhteistyössä toimitaan, kun oppilaan terveydenhoito tai muu elämäntilanne vaativat terveystaseman tai sosiaalitoimen ammattilaisten apua. Oppilas ja huoltajat ovat keskusteluissa mukana.

Vuosittaisen kouluterveyskyselyn tulokset ohjaavat oppilashuollon kehittämistä.

6.2 Muut tukipalvelut

Kerhotoiminta

Alppilassa arvostetaan kerhotoimintaa ja siksi se on vilkasta ja vireää. Kerhotarjonta muuttuu oppi-laiden toiveiden ja kerhojen pitäjien vahvuuksien mukaan. Harrastekerhojen lisäksi on ohjattuja läksykerhoja

Kouluruokailu

Alppilan yläasteella ruokailuun on varattu riittävä aika. Ruoka valitaan noutopöydästä. Oppilaita ohjataan terveellisiin ravintotottumuksiin ja hyviin tapoihin. Oppilaiden erityiset ruokavaliot otetaan huomioon.

Koulumatkat

Koulumatkat ovat osa koulupäivää: koulun yleiset säännöt koskevat myös koulumatkaa.

7 YHTEISTYÖ OPETUKSEN JA OPISKELUN TUKENA

7.1 Kodin ja koulun yhteistyö

Koulu tukee kotien kasvatustehtävää. Koulu ja sen opettajat auttavat kotiväkeä selviytymään huoltajien kasvatustuusta. Tämä edellyttää yhteistyötä.

Koko koulun asioihin kodit pääsevät vaikuttamaan ja tutustumaan vanhempainilloissa, koti- ja kouluyhdistyksessä sekä johtokunnassa. Johtokunnassa oppilaat ja vanhemmat vaikuttavat opetuksen suunnitteluun ja koulun arkipäivään. Vanhemmat ovat tervetulleita myös koulun tapahtumiin, retkille, juhliin, avoimiin oviin jne. Koti- ja kouluyhdistys on vanhempien ja opettajien kohtaamispaikka, jossa vanhemmat voivat vaikuttaa koulun käytänteisiin, yhteishenkeen jne.

Henkilökohtaisessa yhteydenpidossa avustaa omaopettaja. Hän auttaa opinto-ohjelman suunnittelussa, seuraa opintoja yhdessä

Oppilashuolto

Oppilashuolto on oppilaiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista ja sen toteuttaminen kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville. Oppilashuollon avulla edistetään oppilaiden tervettä, tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä luodaan edellytykset hyvälle oppimiselle. Tavoitteena on, että oppilas kokee koulun turvalliseksi ja viihtyisäksi työskentely-ympäristöksi sekä tuntee yhteenkuuluvuutta kouluyhteisöön, saa ohjausta, huolenpitoa ja kannustavaa palautetta koulun päivittäisessä arjessa sekä apua ongelmatilanteissa.

Kouluyhteisön turvallinen arki muodostuu oppilaiden hyvinvointia ylläpitävästä ja edistävästä sekä oppimista tukevasta toimintakulttuurista. Arjen huolenpito tarkoittaa välittävää ja kannustavaa vuorovaikutusta, oppilaiden kuulemista ja varhaista puuttumista sekä tukitoimia luokassa.

Oppilashuoltotyö perustuu luottamukselliseen ja vastuulliseen yhteistyöhön koulun henkilöstön, oppilaiden ja kotien kanssa. Oppilashuollon tehtäväkenttä sisältää sekä yhteisöllisen että yksilöllisen työn, sekä ennaltaehkäisevän että hoitavan työn.

Onnistunut oppilashuoltotyö edellyttää yhdessä laadittuja toimintamalleja ja suunnitelmia ennaltaehkäisevää työtä ja ongelmatilanteiden hoitamista varten. Säännöllisen koulunkäynnin turvaamiseksi oppilaiden läsnäoloa seurataan ja poissaoloihin puututaan. Koululla on toimintamallit kriisi-, kiusaamis-, väkivalta-, syrjintä- ja häirintätilanteiden hoitamiseksi sekä päihteiden käyttöön liittyvien ongelmatilanteiden ennaltaehkäisemiseksi ja hoitamiseksi.

Jokaisessa koulussa on moniammatillinen oppilashuoltoryhmä, jonka tehtävänä on koordinoita ja kehittää oppilashuoltotyötä koulussa, osallistua koko kouluyhteisön hyvinvointia ylläpitävään ja edistävään työhön sekä etsiä ratkaisuja ja tukea tarvitsevien oppilaiden auttamiseksi. Moniammatillisessa työssä noudatetaan ammattieettisiä periaatteita sekä tietojensaantia ja salassapitoa koskevia sääntöjä. Oppilashuollon palveluita koulussa ovat koulu-terveydenhuollon, koulupsykologien ja/tai koulukuraattoreiden asiakastyö.

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä terveys-, sosiaali- ja nuorisotoimen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppilaille järjestettävää tavoitteellista toimintaa, joka tukee koulun kasvatustuusta ja opetustyötä. Kerhotoiminta edistää osaltaan tasa-arvon toteutumista tarjoamalla koulun oppilaille mahdollisuuden harrastustoimintaan. Tavoitteena on tarjota oppilaille mahdollisuus osallistua oman mielenkiinnon mukaiseen toimintaan sekä laajentaa harrastusten kohteita.

Kerhotoiminnalla tuetaan oppilaiden yhteisöllistä kasvua ja osallisuutta. Oppilaille on mahdollisuus osallistua kerhotoiminnan suunnitteluun oman ikäkautensa mukaisesti. Kerhotoiminta voidaan toteuttaa moniammatillisesti yhteistyössä lähikoulujen, kotien ja muiden tahojen kanssa.

Koulun järjestämä kerhotoiminta on oppilaille maksutonta. Muut toiminnan järjestäjät voivat periä kerhomaksuja.

Kouluruokailu

Helsingin kouluissa oppilaat saavat kouluruokailussa täysipainoisen aterian, joka on osa oppilaiden päivittäisestä ravinnontarpeesta.

Kouluruokailussa toteutetaan terveys- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Oppilaita ohjataan ymmärtämään monipuolisen ravinnon merkitys terveydelle ja hyvinvoinnille sekä kehittämään ruokailutottumuksiaan ja -tapojaan. Oppilaat oppivat huolehtimaan itsestään ja tekemään vastuullisia valintoja. Heitä ohjataan käyttäytymään asiallisesti ja ottamaan toiset huomioon siten, että ruokailutilanteesta muodostuu rauhallinen ja miellyttävä.

Koulu huolehtii ruokailuun liittyvästä kasvatuksesta yhteistyössä kotien kanssa.

huoltajien kanssa, tiedottaa koulun tapahtumista ja oppilasta koskevista asioista. Hän toimii tuttua henkilöä, johon on helppo ottaa yhteyttä. Omaopettaja antaa opintojen ohjaajan kanssa jatkuvaa, henkilökohtaista ohjausta koulunkäyntiin, opiskeluun ja työelämään liittyvissä kysymyksissä.

Omaopettajalle on hyvä laittaa tieto esimerkiksi poissaoloista vaikkapa tekstiviestinä tai sähköpostilla. Koulun aikatauluista ja ajankohtaisista asioista saa tietoa tiedotteista, jaksolehdistä ja koulun nettisivuilta. Niistä löytyvät myös tarvittavat yhteystiedot.

7.2 Koulutuksen nivelvaiheisiin liittyvä yhteistyö

Opiskelu Alppilan yläasteella niveltyy alasteeseen ja toiseen asteeseen. Lähimmät alasteen koulut ovat Eläntarhan ala-aste ja Länsi-Pasilan ala-aste. Näiden ala-asteen koulujen kanssa tehdään eniten yhteistyötä. Tapaamisia ennen koulunalkua järjestetään myös kielikylpyluokissa ja pienryhmissä. Toisen asteen nivelessä yhteistyökumppaneita on vielä enemmän.

Kun aloitit opiskelun 7. luokalla, olit todennäköisesti tavannut meidän opinto-ohjaajamme, opettajia ja oppilaita sekä tutustunut koulutaloon jo 6. luokalla.

Vierailemme kertomassa yläasteopiskelusta ainakin lähikouluissa. Avoimien ovien päivinä tai esittelytilaisuuksissa olet käynyt opettajasi tai huoltajasi kanssa. On turvallista aloittaa koulutyö, kun tuntee uutta koulua edes hiukan.

Opettajamme ja oppilashuoltoihmiset ovat tiedustelleet ala-asteeltasi, tarvitsetko opiskeluasi erityistä tukea. Näin opiskelusi pääsee täyteen vauhtiin heti yläasteen alusta. Tietoa ja tuttuutta on syntynyt koulupolkusi varrelta, jos olet opiskellut jonkin kurssin tai projektin yläastelaistemme kanssa. Myös koulujen oppilaskunnat ovat tavanneet toisinaan. Tietämättäsi olemme tehneet paljonkin yhteistyötä luokanopettajasi kanssa, kun olemme tehneet opetussuunnitelmaakin yhdessä.

Kun yläasteopiskelusi alkaa sujua, alamme heti rasvata niveltä toiselle asteelle. Saat opinto-ohjaajalta opetusta jatko-opiskelusta. Tutustut työelämään vähintään yhdellä työpaikalla kahden viikon ajan. Vieraillet päättöluokalla itseäsi kiinnostavissa toisen asteen kouluissa. Opetuksen

Koulumatkat

Koulumatka on tärkeä osa oppilaan koulupäivää. Koulu edistää käytettävissään olevin keinoin koulumatkan turvallisuutta. Koulukuljetusta odottavalle oppilaalle järjestetään mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Yhteistyössä kotien kanssa koulu ohjaa oppilaita vastuulliseen ja kohteliaaseen käyttäytymiseen koulumatkoilla. Oppilaita kannustetaan omatoimisuuteen ja ohjataan ymmärtämään liikkumisen merkitys terveydelle.

Koulunkäyntiavustajat

Koulunkäyntiavustajatoiminnan lähtökohtana on omalta osaltaan turvata oppilaan osallistuminen opetukseen. Tavoitteena on auttaa oppilasta koulunkäynnissä sekä tukea ja ohjata häntä kasvu- ja oppimisprosessissa. Toiminnan tavoitteena on myös edistää oppilaan omatoimisuutta ja itsenäistä selviytymistä. Työtä ohjaavat oppilaalle ja ryhmälle asetetut opetukselliset ja kasvatukselliset tavoitteet. Lisäksi otetaan huomioon oppilaan hoidolliset ja kuntoutukselliset tavoitteet. Avustaminen toteutuu moniammatillisena yhteistyönä.

Oppilaan avustamisen tarve edellyttää monipuolista arviointia ja jatkuvaa seurantaa. Oppilaskohtaiset tavoitteet kirjataan oppimissuunnitelmaan ja henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan. Koulunkäyntiavustajatoiminnan järjestämisessä otetaan huomioon esiopetus, erityisluokat, integroidut erityisoppilaat, valmistavan opetuksen oppilaat, oppilaskohtaiset tarpeet yleisopetuksessa sekä iltapäivätoiminta.

Kodin ja koulun yhteistyö

Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on tukea oppilaan tervettä kasvua ja oppimista. Onnistunut yhteistyö perustuu avoimeen, tasavertaiseen ja luottamukselliseen vuorovaikutukseen. Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Koulun tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja oppimista koulu yhteisön jäsenenä. Yhdessä kotien kanssa edistetään oppilaan hyvinvointia ja pidetään huolta oppimisympäristön turvallisuudesta.

Koululla on aktiivinen ja aloitteellinen rooli yhteistyön rakentamisessa ja vastuu siitä, että huoltajat saavat riittävästi tietoa oppilaan opiskeluun liittyvistä asioista, opetussuunnitelmasta, koulun toiminnasta ja käytettävistä tukitoimista. Koulun tehtävänä on huolehtia siitä, että huoltajilla on mahdollisuus osallistua koulun kasvatus- ja opetustyön suunnitteluun sekä arviointiin. Huoltajia kannustetaan osallistumaan luokan ja koulun vanhempainiltoihin ja yhteisiin tapahtumiin.

Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on keskeinen merkitys oppilaiden opintojen tukemisessa. Yö korostuu erityisesti valintatilanteissa ja koulutuksen nivelvaiheissa sekä erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opintojen tukemisessä.

Esi – ja perusopetuksen yhteistyö

Perusopetus rakentuu esiopetuksessa luodulle pohjalle. Esi - ja perusopetus muodostavat lapsen kasvussa ja oppimisessa kokonaisuuden. Yhteistyötä tehdään sekä opetussuunnitelman laadinnassa että käytännön toiminnassa.

Esi- ja perusopetuksen avoin ja hyvä yhteistyö luo pohjan joustavalle, elinikäiselle oppimiselle. Yhteistyön merkitys korostuu erityisesti alkuopetuksen luokkien aikana. Yhteistyössä otetaan huomioon varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen vahvuudet.

Helsingissä laaditaan jokaiselle lapselle henkilökohtainen esiopetuksen suunnitelma. Suunnitelma siirtyy vanhempien luvalla kouluun.

Lähialueen koulujen ja päiväkotien kesken laaditaan esi - ja perusopetuksen yhteistoimintasuunnitelma. Suunnitelmassa määritellään yhteistyön tavoitteet ja rakenne sekä yleiset toimintaperiaatteet ja -tavat. Yhteistoimintasuunnitelman pysyvä osa liitetään osaksi koulukohtaista opetussuunnitelmaa.

Yhteistyö perusopetuksen aikana ja päättövaiheessa

Oppilas tarvitsee ohjausta ja tukea erityisesti koulutuksen nivelvaiheissa ja valintatilanteissa. Nivelvaiheiden yhteistyön tehtävänä on tukea oppilaan eheän ja yhtenäisen oppimispolun rakentumista perusopetuksen eri vaiheissa.

Onnistuneen yhteistyön edellytyksenä on alueellisen yhteistyön rakenteiden ja käytäntöjen luominen koulujen kesken.

Oppilaita ohjataan hakeutumaan ensisijaisesti lähikouluun tai alueella toimiviin painotettua opetusta antaviin luokkiin. Koulujen oppilaskuntien yhteistyö vahvistaa osaltaan alueen perusopetuksen yhtenäisyyttä.

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opiskelun tukeminen edellyttää hyvää tiedonkulkua ja yhteistyötä koulujen ja opettajien kesken. Lähettävän koulun tehtävänä on huolehtia siitä, että vastaanottava koulu saa riittävästi tietoa oppilaan tuen tarpeesta. Yhteistyö oppilaan opettajien ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa on oleellista valmistavan opetuksen aikana ja oppilaan siirtyessä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen. Moniammatillisen yhteistyön merkitys korostuu erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla sekä koulutuksen nivelvaiheissa että oppilaan siirtyessä yleisopetuksesta erityisopetukseen ja erityisopetuksesta yleisopetukseen.

Jos erityistä tukea tarvitsevan oppilaan tai maahanmuuttajataustaisen oppilaan kuudennen vuosiluokan todistus on annettu sanallisena arviona, tulee lähettävän koulun huolehtia siitä, että vastaanottava koulu saa riittävästi tietoa oppilaan osaamisesta ja edistymisestä. Jos oppilaalle on laadittu oppimissuunnitelma, siirtyy se oppilaan mukana huoltajan suostumuksella vastaanottavaan kouluun.

Perusopetuksen päättövaihe, vuosiluokat 8 – 9, on oppilaan jatko-opintojen kannalta merkittävä. Päättövaiheen erityisenä tehtävänä on ohjata oppilasta jatko-opintoihin ja kehittää valmiuksia toimia yhteiskunnassa ja työelämässä. Yhteistyö eri tahojen kanssa on tärkeää ohjattaessa oppilasta toisen asteen opintoihin. Osallistumalla yhteistyöhön opettajat ja opinto-ohjaajat saavat tietoa oppilaiden tarpeista ja toisella asteella edellytettävistä valmiuksista. Opinto-ohjaajien sekä perus- ja toisen asteen opetuksen opettajien välisen yhteistyön merkitys korostuu erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ohjauksessa.

lisäksi saat henkilökohtaista ohjausta opinto-ohjaajalta, mutta keskustele jatko-opiskelustasi myös omaopettajasi ja huoltajasi kanssa yhteisissä tapaamisissanne. Toivottavasti opintopolkusi yläasteelta eteenpäin on mahdollisimman kiinnostava ja toteuttamiskelpoinen. Tässä nivelvaiheessa on tärkeää, että jokainen saa erityistä tukea ja ohjausta. Opettajasi ovat perehtyneet mahdollisimman hyvin opiskeluun toisella asteella, ja he ennakoivat, millaisia valmiuksia siellä ja vielä työelämässäkin odotetaan sinun hallitsevan.

Tarvittaessa saat vielä erityisempää tukea. Opiskelusi Alppilassa niveltyy parhaimmillaan sinun tarpeittesi mukaisesti yleisopetuksen ja erityisopetuksen kesken. Olet itse oman opiskelusi paras asiantuntija, mutta otathan vastaan aikuisten tarjoaman tuen ja ohjauksen. Tiedonvälitys kouluasteelta toiselle tapahtuu vain huoltajasi luvalla ja sen tarkoitus on tukea sinua koulupolullasi.

7.3 Yhteistyö lähiyhteisöjen ja muiden hallintokuntien kanssa

Alueen peruskoulut tekevät tiivistä yhteistyötä ja läheisimmät kumppanit ovat Länsi-Pasilan ja Eläintarhan ala-asteet, kielikylypyala-asteet ja Åshöjdenin koulu, sekä ne ala-asteet, joista oppilaita tulee pienryhmiin. Oppilashuollollisissa asioissa ollaan yhteistyössä sosiaalitoimen, nuorisotoimen ja poliisin kanssa.

Jatko-opiskelusuunnitelmia tehtäessä järjestetään tutustumiskäyntejä ja koulutuskokeiluja lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa.

7.4 Työelämäyhteistyö

Harjoittelet koulussa paljon sellaisia perustaitoja, joita tarvitset tulevaisuuden työelämässä.

Työelämä ja ammatit muuttuvat, mutta monipuolinen ajattelu sekä taito suunnitella ja työskennellä itsenäisesti ja yhdessä ovat tarpeen työssä kuin työssä. Kouluaikana sinulle tarjoutuu mahdollisuuksia tutustua työelämään ja sen haasteisiin sekä koulussa että sen ulkopuolella: vierailukäynnit, yhteistyöprojektit ja TET-jaksot antavat esimakua siitä, millaisia tietoja ja taitoja työelämässä arvostetaan. Lisäksi eri oppiaineiden tunneilla otetaan esiin kyseisen alan ammatteja ja työtehtäviä. Näin syntyy yhteyksiä kouluopiskelun ja ”tosielämän” välille.

Myös opettajilla on mahdollisuus tutustua koulun ulkopuoliseen työelämään. Tämä on yksi tapa päivittää opettajien työelämä tietoutta.

7.5 Kansainvälinen yhteistyö

Oppimismenetelmät ja -ympäristöt monipuolistuvat. Kansainvälinen yhteistyö auttaa osaltaan seuraamaan tätä kehitystä.

Alppilan yläasteella on pitkä yhteistyöperinne virolaiseen Saue Gymnasiumiin, jonka kanssa on toteutettu mm. ympäristöaiheisia leirikouluja ja oppilas- ja opettajavierailuja. Alppilan omauralaiset tekevät säännöllistä kansainvälistä yhteistyötä. Koulumme osallistuu kansainvälisiin konferensseihin ja opettajille tarjotaan mahdollisuutta kansainvälisiin opettajavaihtoihin.

Alppilassa vierailee vuosittain ulkomaisia opettajaryhmiä eri kouluasteilta tutustumassa suomalaisen peruskoulun arkeen.

8 ARVIOINTI

8.1 Oppilaan arviointi

Arviointi on sinua varten

Opiskelu vaatii arviointia eli pohtimista ja palautetta siitä, mitä olet oppinut, kuinka hyvin ja miten tarkoituksenmukaisilla tavoilla? Arviointi on tarpeen ainakin kahdesta syystä. Ensinnäkin ilman arviointia olisi vaikea tietää, onko oppinut olennaisia asioita ja ymmärtänyt sitä, mitä on opiskellut. Arviointi auttaa siis tuntemaan omat tiedot ja taidot ja auttaa siten myös oppimaan uutta ja tarpeellista. Toiseksi arviointia tarvitaan päättötodistuksen arvosanojen muodossa siinä vaiheessa, kun päätät peruskoulun ja pyrit jatko-opintoihin tai työelämään.

Arviointia tapahtuu koko ajan ja sitä on monenlaista. Arviointia voi olla esimerkiksi opitun pohtiminen oppitunneilla, opiskelutovereitten kysymykset tekemästäsi esitelmästä, opettajan kommentit koevastauksesi laidassa, keskustelu omaopettajan kanssa tai arvosana jaksotodistuksessa. Myös pohdintasi omasta ja koko ryhmän opiskelusta ovat osa arviointia. Olennaista ei ole arvioida vain tuloksia vaan myös sitä, millainen työskentely tuloksiin johti.

On tärkeää, että saat monipuolista palautetta. Arvioinnin tehtävänä on sekä kannustaa että antaa todenmukaista tietoa siitä, mitä osaat ja mitä et osaa. Kun tietää ponnistelleensa hiki hatussa opiskelun kimpussa ja kokee vielä saaneensa jotain aikaan, jokainen meistä kaipaa pientä kehua ja kohtuullista arvosanaa. Hyvän mielen lisäksi käteen jää myös todiste: tämän minä osaan.

Oppilaan itsearviointi

Opetuksen yhtenä tehtävänä on luoda edellytyksiä oppilaan itsearviointitaitojen kehittymiselle. Tavoitteena on tukea oppilaan itsetuntemuksen kasvua ja kehittää hänen opiskelutaitojaan. Oppilaan käsitys itsestään oppijana selkiytyy ja tieto oman kehittymisen mahdollisuuksista syvenee. Oppilasta ohjataan ja kannustetaan asettamaan tavoitteita työskentelylleen, oppimiselle ja yhdessä toimimiselle sekä arvioimaan oppimis- ja työskentelytaitojaan. Oppilas harjaantuu tarkastelemaan ja säätämään toimintaansa sekä tunnistamaan edistymistään. Itsearvioinnin kautta oppilaalle syntyy käsitys siitä, että hän voi vaikuttaa omaan oppimiseensa ja itseään koskeviin asioihin. Oppilas tarvitsee opettajan ohjausta ja tukea sekä säännöllistä palautetta, jotta hänen itse arviointitaitonsa kehittyvät.

Oppilaan arvioinnin tehtävä ja periaatteet

Oppilaan arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan opiskelua, tukea hänen kasvuun, kehitystä ja oppimista sekä vahvistaa oppilaan luottamusta itseensä oppijana. Arviointi kehittää osaltaan oppilaan oppimaan oppimisen taitoja. Oppilaan arviointi antaa myös tietoa opettajalle opetuksen suunnittelusta ja kehittämistä.

Oppilaan arviointi muodostaa kokonaisuuden, jossa on tärkeää opettajan antama jatkuva palaute. Arviointipalautetta annettaessa otetaan huomioon arvioinnin merkitys oppilaan oppimisprosessille. Arviointi on monipuolista, kokonaisvaltaista, realistista ja kannustavaa. Arviointipalaute antaa tietoa myös niistä oppimisen osa-alueista, joita on tarpeen kehittää.

Oppilaan arviointi perustuu opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin, kuvaukseen oppilaan hyvästä osaamisesta tai oppilaalle mahdollisesti laaditussa oppimissuunnitelmassa asetettuihin oppilaan omiin tavoitteisiin. Arviointipalautetta annetaan oppiaineissa osaamisesta ja edistymisestä sekä käyttäytymisestä ja työskentelystä.

Vuosiluokkien 1 – 2 oppilaan arviointi on sanallista ja kohdistuu ensisijaisesti oppilaan edistymiseen sekä yleisiin opiskelu- ja työskentelytaitoihin. Vuosiluokilla 3 – 7 oppilaan arviointi voi olla sanallista arviointia, numeroarvostelua tai näiden yhdistelmä.

Kuudennen luokan lukuvuositoloksuksessa käytetään numeroarvostelua, jota voidaan täydentää sanallisella arvioinnilla. Oman opinto-ohjelman mukaan opiskelevien erityisopetuksen oppilaiden arviointi voi tarvittaessa olla sanallista myös kuudennen luokan lukuvuositoloksuksessa.

Yhteisten oppiaineiden arvioinnissa käytetään numeroarvostelua viimeistään kahdeksannella vuosiluokalla sekä aiemmin niissä oppiaineissa, joissa oppilas on suorittanut perusopetuksen yhteiset opinnot. Arvioinnin tulee olla monipuolista ja siksi oppilaalle annetaan sanallista arviointipalautetta edistymisestä numeroarvostelun lisäksi koko perusopetuksen ajan.

Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan etukäteen tietoa arvioinnin perusteista sekä pyydettyä selvitetään jälkikäteen, miten niitä on arvioinnissa sovellettu. Arviointipalautetta annetaan oppilaalle ja hänen huoltajalleen riittävästi lukuvuositoloksuksen lisäksi. Arvioinnista päätetään koulun opetussuunnitelmassa.

Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa laaditut kuvaukset oppilaan hyvästä osaamisesta tukevat opettajan työtä ja ovat arvioinnin pohjana arvioitaessa, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet. Numeroarvosana kuvaa osaamisen tasoa. Sanallisella arvioinnilla kuvataan myös oppilaan edistymistä ja oppimisprosessia. Numeroarvostelua käytettäessä hyvän osaamisen kuvaus määrittelee tason arvosanalle kahdeksan (8). Arviointimuodosta riippumatta oppilas saa lukuvuoden aikana monipuolisesti palautetta edistymisestään ja osaamisestaan.

Mutta monipuolinen arviointi kertoo myös niistä asioista, joita et vielä osaa niin kuin pitäisi. Kun tietää menneensä yli sieltä, missä aita on matalin ja olleensa älyllisesti laiska, arviointi kehottaa työskentelemään ankarammin. Tekemään sen, mihin pystyy.

Järjestelmällistä arviointia

Suuri osa arvioinnista on tilannekohtaista ja spontaania, mutta koulussa on myös monia järjestelmällisiä oppilaan arvioinnin muotoja. Oppiaineiden arvioinnin perusteet esitellään oppiaineiden yhteydessä.

Oppilas saa kunkin jakson päätyttyä jaksotodistuksen. Se on tärkeä paperi paitsi oppilaalle myös kodille ja omaopettajalle opintojen seuraamiseksi. Jaksotodistuksesta ilmenevät sekä kyseisellä jaksolla opiskeltujen kurssien arvioinnit että kaikki edelliset suoritukset Alppilassa. Kurssit arvioidaan joko numeroin tai hyväksymismerkinnällä: useimmat yhteiset kurssit numeroin ja valinnaiset suoritusmerkinnällä (S). Jos kurssi ei jostain syystä tule suoritetuksi, merkintä on H (hylätty) ja kurssi käydään uudelleen.

Opettaja selvittää jokaisen kurssin aluksi, mitkä asiat erityisesti painottuvat kurssin hyvässä suorittamisessa. Jos arvioinnin perusteet ovat sinulle epäselviä, keskustele niistä opettajasi kanssa.

Joissakin oppiaineissa oppilas valitsee eri kursseilla tekemistään opiskelutuotoksista sopiviksi katsomiaan esimerkkejä omaan henkilökohtaiseen oppimisen salkkuunsa (portfolio) ja voi näin yläasteen mittaan nähdä, miten tiedot ja taidot kehittyvät.

Työskentelytaidot ja käyttäytyminen

Oppimistulosten lisäksi jokaisen kurssin arvosanaan vaikuttaa myös työskentelysi. Alppilassa arvostetaan paneutuvaa, sitkeää ja ahkerää työskentelyä. Työskentelyn arviointi kohdistuu siihen, miten järjestelmällisesti ja vastuullisesti työskentelet ja miten hyvin pystyt opiskelemaan yhteis-

työssä muiden oppilaiden ja opettajan kanssa. Kullekin oppiaineelle ominaisia työskentelytapoja ja arviointia selvitetään myös kurssien yhteydessä.

Käyttäytymisestä annetaan erillinen arvosana vähintään kerran lukuvuodessa. Käyttäytymisen arvioinnissa korostuvat kykysi arvostaa omaa ja muiden työtä, ottaa toiset huomioon ja noudattaa koulun sääntöjä. Myös kouluympäristön vaaliminen on osa hyvää käyttäytymistä.

Opinnoissa eteneminen

Oppilaalla itsellään on ensisijainen vastuu siitä, että opinnot tulevat suoritetuiksi, mutta oikeudellisesti vastuu siitä, että oppivelvollisuus tulee täytetyksi, on huoltajalla. Oppilaan etenemistä henkilökohtaisen opinto-ohjelman mukaan seuraa omaopettaja ja lisäksi aineenopettajat seuraavat koulunkäyntiä päivittäin. Opettajakunta käy yhdessä läpi kaikkien oppilaiden koulunkäyntitilanteen kerran lukukaudessa niin sanotussa luokka-astekonferenssissa. Luokka-astekonferenssissa kiinnitetään huomio erityisesti niihin, jotka tarvitsevat opiskeluunsa lisätukea. Jokaisella oppilaalla on oikeus saada tukiovetusta aineenopettajalta tai erityisopetusta laaja-alaiselta erityisopettajalta, mikäli hän tarvitsee apua opinnoissa etenemiseen. Oppilas tai huoltaja voi kysyä tukiovetusta.

Alppilassa suoritetaan puuttuva oppimäärä pääsääntöisesti osallistumalla kurssin opiskeluun uudelleen, mutta sopimuksen mukaan opiskelu voi tapahtua myös itsenäisesti työtehtäviä tehden, tenttimällä tai tiivistetyn tukikurssin muodossa. Kurssien arvioinnissa arvosana 4 ei ole etenemisen este, mutta jos oppilas saa jonkin oppiaineen kahdesta peräkkäisestä kurssista neloset, hänen on suoritettava toinen kurseista uudelleen vähintään arvosanalla 5.

Seitsemännen luokan syksyllä oppilaan opinto-ohjelmaa suunniteltaessa oppilas, hänen huoltajansa ja omaopettaja tapaavat ja tässä yhteydessä keskustellaan siitä, miten oppilaan koulunkäynti on lähtenyt syksyn mittaan liikkeelle.

Kahdeksannella luokalla käydään arviointikeskustelu, johon omaopettaja kutsuu oppilaan ja hänen huoltajansa. Keskustelun pohjana on paitsi jaksotodistus myös kunkin osapuolen näkemys siitä miten oppilaan koulunkäynti sujuu ja mitä asioita pitäisi ottaa huomioon tulevaisuutta ajatellen.

Yhdeksännellä luokalla opiskeleva oppilas luetaan yhdeksännen luokan oppilaaksi niin kauan, kunnes hän suorittaa peruskoulun koko oppimäärän ja saa päättö-todistuksen tai eroaa koulusta.

Eräitä erityistapauksia

Koulun pienryhmissä opiskelevat oppilaat arvioidaan samojen yleisten oppimäärien mukaan kuin muutkin koulun oppilaat. Pienryhmissä tavoitteiden saavuttamista tuetaan suunnittelemalla oppilaalle yksilöllisiä tavoiteohjelmia, oppisisältöjä ja opiskelutapoja.

Jos oppilaan äidinkieli on muu kuin suomi, otetaan oppilaan opintoja arvioitaessa huomioon hänen taustansa ja lähtökohtansa: suomen kielen taito ja hänen aikaisempi koulunkäyntinsä. Oppilas, jonka äidinkieli on muu kuin suomi, äidinkieli ja kirjallisuus –oppiaine arvioidaan joko suomi toisena kielenä tai suomi äidinkielenä –oppimäärän mukaisesti. Maahanmuuttajaoppilaan opintojen arviointi voi olla sanallista koko peruskoulun ajan lukuun ottamatta päättöarviointia.

Työskentelyn arviointi

Työskentelyn arvioinnilla tuetaan oppilaan oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Työskentelyn arviointi kohdistuu oppilaan taitoon suunnitella, säädellä, toteuttaa ja arvioida omaa työtään. Vastuullisuus ja yhteistyötaidot ovat myös osa oppilaan työskentelyn arviointia. Työskentelyn arvioinnin pohjana ovat koulun opetussuunnitelmassa työskentelylle asetetut yleiset ja oppiainekohtaiset tavoitteet.

Työskentelyn arviointi on aina osa oppiaineen arviointia. Siitä voidaan antaa myös erillinen sanallinen arvio.

Käyttäytymisen arviointi

Käyttäytymisessä arvioidaan sitä, miten oppilas toimii vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa, arvostaa omaa ja toisten työtä ja noudattaa sääntöjä.

Käyttäytymisen arvioinnin pohjana ovat koulun opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetetut tavoitteet. Oppilaan käyttäytymistä arvioivat kaikki oppilasta opettavat opettajat.

Opinnoissa etenemisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän on suorittanut hyväksytysti kaikki opetussuunnitelmassa määritellyt oppiaineiden tai aihekokonaisuuksien tavoitteet. Oppilas voi siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänellä olisi hylättyjä suorituksia, jos arvioidaan, että hän kykenee suoriutumaan seuraavan vuosiluokan tavoitteista. Tällöin oppilaalle laaditaan kyseisessä oppiaineessa oppimissuunnitelma, josta käy ilmi, miten oppilas suorittaa opintonsa hyväksytysti.

Oppilaalle, jolla on hylättyjä suorituksia, varataan mahdollisuus osoittaa erillisessä kokeessa saavuttaneensa kyseisen oppiaineen vuosiluokan tavoitteet hyväksytysti. Erillinen koe voi sisältää monipuolisesti erilaisia näyttö-mahdollisuuksia.

Vuosiluokalle jättämistä harkittaessa arvioidaan aina sen hyöty oppilaan kokonaistilanteen kannalta. Kokonaistilan-teen arviointiin osallistuu tarvittava oppilashuoltohenkilöstö. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänellä on hylätty suoritus yhdessä tai useammassa oppiaineessa ja arvioidaan, ettei hän selviydy seuraavan vuosiluokan tavoitteista. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle myös yleisen heikon koulumenestyksen perusteella, vaikka hänellä ei olisi yhtään hylättyä suoritusta. Huoltajalle varataan tällöin mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemis-tä.

Yhteistyötä oppilaan huoltajan kanssa tiivistetään, kun huomataan, että oppilaan suoritustaso yhdessä tai useammassa oppiaineessa on heikentynyt huomattavasti. Tämä on erityisen tärkeää päättövaiheessa olevien oppilaiden osalta.

Oman opinto-ohjelman mukaan etenevä oppilas

Oman opinto-ohjelman mukaan etenevä oppilas siirtyy lukuvuoden työn päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella

Oman opinto-ohjelman mukaan opiskeleva oppilas on 9. luokan oppilas, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai hänen oppivelvollisuuskänsänsä täyttyy ja hän eroaa koulusta.

Vuosiluokkiin sitomaton opetus

Oppilas etenee opintokokonaisuuksittain oman opinto-ohjelman mukaan. Opetussuunnitelmassa määritellään ne tiedot ja taidot, jotka ovat edellytyksenä kunkin opintokokonaisuuden opiskelun aloittamiselle.

Erytystä tukea tarvitsevien oppilaiden arviointi

Oppilaan oppimisvaikeudet otetaan huomioon oppilaan arvioinnissa. Arvioitaessa tulee käyttää menetelmiä, joiden avulla oppilas kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa.

Erytisyopetukseen otetun tai siirretyn oppilaan arvioinnin perusteet määritellään hänelle laadittavassa henkilökohtai- sessa opetuksen järjestämisestä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS).

Jos erityisopetukseen otettaessa tai siirrettäessä on päätetty, että oppilas opiskelee perusopetuksen yleisen opetus- suunnitelman mukaisesti, hänen suorituksensa arvioidaan samoilla perusteilla kuin muidenkin oppilaiden suoritukset. Jos erityisopetukseen otettaessa tai siirrettäessä on päätetty, että oppilas opiskelee yksilöllisen oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suorituksia henkilökohtaisessa opetuksen järjestämisestä koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin oppilaan omiin tavoitteisiin perustuen. Yksilöllisten oppimäärien mukai- sesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää sanallista arviota koko perusopetuksen ajan ja päättöarvioinnissa.

Maahanmuuttajaoppilaan äidinkieli

Oppilaalle annetaan lukuvuoden päättyessä erillinen todistus maahanmuuttajien äidinkielen opetukseen osallistumi- sesta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio. Myös päättöarvioinnista annetaan erillinen todistus. Päättöarviointi perustuu hyvän osaamisen kuvaukseen.

Maahanmuuttajataustaisen oppilaan arviointi

Oppiaineiden arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta ja vähitellen kehittyvä suomen kielen taito. Suomen kielen taitojen mahdollisten puutteiden merkitystä arvioinnissa pyritään vähentämään monipuolisilla, joustavilla ja oppilaan tilanteeseen sovitetuilla arviointimenetelmillä. Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan joko suomi toisena kielenä tai suomi äidinkielenä -oppimäärän mukaisesti. Koulu päättää oppimäärästä oppilaskohtaisesti.

Oppilaan arviointi voi olla sanallista koko perusopetuksen ajan lukuun ottamatta päättöarviointia.

Oppilaan arviointi perustuu oppimissuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin valmistavan opetuksen ajan ja vuosi sen jälkeen.

Oppilas voi valmistavan opetuksen ohessa suorittaa myös perusopetuksen oppimääriä joissakin oppiaineissa. Oppilas saa tällöin erillisen todistuksen perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta. Arviointi voidaan antaa sanallisena arviona tai numeroarvosteluna. Jos oppilas suorittaa jonkin perusopetuksen oppiaineen koko oppimäärän valmistavan opetuksen aikana, annetaan siitä numeroarvosana.

Peruskoulun vuosiluokille 7 – 9 sijoittuvan maahanmuuttajataustaisen oppilaan, joka ei ole opiskellut vierasta kieltä, oppimissuunnitelmassa asetetaan tavoitteet kielen opiskelulle ja kuvataan tarvittavat tukimuodot, joiden avulla oppilas voi saavuttaa A – kielen oppimäärän tavoitteet päättöarviointiin mennessä. Oppilas voi myös osallistua B1 – englannin opetukseen, joka tukitoimin toteutettuna arvioidaan viimeistään päättötodistuksessa A – kielenä.

Oppilaalle annetaan erillinen todistus maahanmuuttajien äidinkielen opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio.

Oppivelvollisuusiän (17 vuotta) ohittanut oppilas, joka ei ole saanut peruskoulun oppimäärää suoritetuksi mutta eroaa silti koulusta, saa erotodistuksen. Erotodistus on yhteenveto, josta ilmenevät oppilaan käymät opintokokonaisuudet ja niiden arvioinnit.

Päätösarviointi

Päätösarvosana perustuu oppilaan osaamiseen päättövaiheessa. Päättövaiheen muodostavat vuosiluokat 8 – 9 lukuun ottamatta niitä oppiaineita, joissa yhteinen opetus päättyy aikaisemmin. Oppilaan osaaminen arvioidaan suhteessa valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin, jotka määrittelevät tieto- ja taitotason arvosanalle 8 (hyvä). Päätösarvioinnissa työskentelytaidot sisältyvät oppiaineiden päätösarvioinnin kriteereihin. Päätötodistuksessa käytetään numero-arvostelua. Kaksi saman aineen valinnaiskurssia muodostavat kokonaisuuden, joka arvioidaan numerolla. Yksittäiset valinnaiskurssit arvioidaan hyväksymismerkinnällä. Jos oppilas on opiskellut jonkin oppimäärän yksilöllisten oppimäärien mukaan, tieto tästä on päätötodistuksessa. Huoltajan toivomuksesta päätötodistukseen voidaan liittää tieto siitä, että oppilas on opiskellut pienryhmässä. Omauraluokkalaisen päätötodistuksessa näkyy lisätietona tavallista huomattavasti laajempi työpaikkaopiskelukokemus.

Kun kielikylypöpetukseen osallistunut oppilas on opiskellut vähintään puolet oppiaineen sisällöstä ruotsin kielellä merkitään se päätötodistukseen.

Maahanmuuttajaoppilaan päätösarvioinnissa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen suomen kieltä arvioidaan suomi toisensa kielenä -oppimäärän tavoitetason mukaisesti tai sen mukaan, mitä opiskeltavasta oppimäärästä on päätetty. Muissa oppiaineissa hänen tietonsa ja taitonsa arvioidaan yleisiä arviointiperusteita noudattaen kuitenkin siten, ettei suomen kielen taidon mahdollinen puutteellisuus vaikuta arviointiin heikentävästi.

Oppilaan huoltajalla on oikeus pyytää päätösarvioinnin tai oppilaan etenemistä koskevan päätöksen tarkistamista. Pyyntö esitetään rehtorille kahden kuukauden kuluessa siitä, kun arviointitieto on annettu. Uudesta arvioinnista päättävät rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

Päätösarvioinnin periaatteet

Päätösarvioinnin tulee olla valtakunnallisesti vertailukelpoista ja kohdella oppilaita tasavertaisesti.

Päätösarvioinnin tehtävänä on määrittellä, miten hyvin oppilas on saavuttanut perusopetuksen tavoitteet eri oppiaineissa.

Päätösarvosana perustuu oppilaan osaamiseen päättövaiheessa. Päättövaiheen muodostavat vuosiluokat 8 – 9 lukuun ottamatta niitä oppiaineita, joissa yhteinen opetus päättyy aikaisemmin.

Oppilaan osaaminen arvioidaan suhteessa valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin, jotka määrittelevät tieto – ja taitotason arvosanalle 8 (hyvä). Päätösarvioinnissa työskentelytaidot sisältyvät oppiaineiden päätösarvioinnin kriteereihin. Oppilas saa arvosanan 8, jos hän osoittaa keskimäärin kriteereiden mukaista osaamista, joidenkin kriteereiden saavuttamatta jäämisen voi kompensoida muiden kriteereiden tason ylittäminen. Oppilas saa arvosanan 5 (välttävä), jos hän osoittaa jossain määrin kriteereiden mukaista osaamista.

Perusopetuksen aikana käytettävät todistukset

Lukuvuoden päättyessä annetaan lukuvuositolidistus, joka on opettajan antama arvio oppilaan edistymisestä ja osaamisesta. Lukuvuoden aikana annettavan arviointipalautteen määrästä ja muodosta päätetään koulun opetussuunnitelmassa. Oppilaan itsearviointi ei sisälly varsinaiseen lukuvuositolidistukseen, mutta se voidaan antaa erillisenä lukuvuositolidistuksen liitteenä.

Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta merkitään hänen saamansa arvio todistukseen vain siinä tapauksessa, että kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen.

Jos oppilaan oppitunneista lukuvuoden aikana vähintään puolet on opetettu muulla kuin koulun opetuskielellä, tulee todistuksessa mainita opetuksessa käytetty kieli ja sillä opetetut oppiaineet.

Jos oppilas opiskelee yksilöllisten oppimäärien mukaan, varustetaan numeroarvosana tai sanallinen arvioi tähdellä (*). Todistuksen lisätietoihin tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt (*) oppiaineet yksilöllisen oppimäärän mukaan (Perusopetuslaki 17 §:n 2 mom.).

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toiseen kouluun tai eroaa perusopetuksesta tai ei ole saanut oppivollisuutta suoritetuksi. Erotodistuksen liitteenä tulee olla koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arviota.

Päättötodistus

Perusopetuksen päättövaiheessa numeroin arvosteltavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, ensimmäinen vieras kieli, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämäntutkimustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous.

Äidinkieli ja kirjallisuus–oppiaineessa arvioidaan perusopetuksen perusteissa määritellyt oppimäärät, joista oppilas opiskelee yhtä tai kahta. Jos oppilas on vaihtanut (äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten) oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta toiseen. Oppiaineiden vuosiviikkotuntien merkitään vain taito- ja taideaineissa ja valinnaisissa aineissa

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotuntin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimäärästä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.

Valinnaisena aineena opiskeltava kieli voidaan huoltajan kirjallisesta pyynnöstä arvioida sanallisesti

Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta merkitään hänen saamansa arvio todistukseen vain siinä tapauksessa, että kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen.

Päättötodistukseen merkitään oppiaineen opetuksessa käytetty kieli, mikäli jonkin oppiaineen perusopetuksen oppitunneista on päättövaiheessa opetettu vähintään puolet muulla kuin koulun opetuskielellä.

8.2 Koulun toiminnan arvionti

Tulee myöhemmin.

9 OPETUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

9.1 Aihekokonaisuudet ja opetuksen eheyttäminen

Oppiaineet eivät ole erillisiä. Yhteisiä asioita

ja ilmiöitä tarkastellaan eri näkökulmista. Näitä asioita yhdistämään on valittu opetus-suunnitelman perusteissa joukko aihekokonaisuuksia. Alppilan yläasteella opetuksen eheyttäminen toteutuu parhaiten peruskoulun viimeisenä vuonna käytävällä kulttuurikurssilla, joka nivoo yhteen kouluai- kana saatuja tietoja ja taitoja monilta eri aloilta. Kulttuurikurssista lisää yhteisten sivulla 28.

9.1.1 Ihmisenä kasvaminen

Ajatteleva alppilalainen ei jätä asioita puolitiehen. Hän etsii uutterasti uusia tapoja jäsentää asioita. Hän esittää kysymyksiä, ihmettelee ja soveltaa aiemmin opittua eikä ota asioita itsestäänselvyyksinä. Hänen ajattelusaan yhdistyvät avoimet aistit, havaintojen käsitteellistäminen, luova oivallus, rohkeus, sitkeys ja pyrkimys totuuteen.

Miten ajattelevia kansalaisia

Alppilassa tehdään?

- rohkaistaan ilmaisemaan ajatuksia
- rohkaistaan kysymään ja kyseenalaistamaan
- herätetään oppimisen halu selventämällä kulloinkin opetettavana olevan asian tarkoitus
- esitetään ajattelua edellyttäviä kysymyksiä ja tehtäviä
- panostetaan mielikuvamaailman rikkauteen ja havaintojen tekoon
- opetetaan olennaisia käsitteitä ja sidotaan käsitteet oppilaan aiempaan tietoon ja kokemukseen
- etsitään, esitetään ja tarkastellaan väitteiden peruste- luja sekä väitteisiin liittyviä käsitteitä
- etsitään tekojen tarkoituksia ja tarkastellaan tekojen vaikuttimia, arvoja, asenteita, tunteita ja tiedollisia rakenteita
- kuvitellaan vaihtoehtoisia mahdollisuuksia, tilanteita ja toimintatapoja
- etsitään tietoa monipuolisesti totutellaan siihen, että keskusteleminenkin on osa oppimista ja koulutyötä

Itseään ja muita arvostava alppilalainen

tunnistaa omat vahvuutensa ja heikkoutensa, kykynsä ja ominaisuutensa. Hän luottaa omiin kykyihinsä 'terveen nöyrästi', uskaltaa sanoa ja toimia omantunnon mukaan. Hän sietää ristiriitoja eikä ota itseensä vaikka ei kaikkea sanottua tai tehtyä hyväksyisikään. Hän hyväksyy ja arvostaa paitsi itseään myös kanssaihmissään ainutkertaisina yksilöinä. Hän pitää huolta itsestään ja muista ja luottaa tulevaisuuteen.

Opetuksen eheyttäminen

Eheytyssä opetuksessa työn suunnittelun lähtökohtana ovat eri oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt sekä aihekokonaisuudet. Suunnittelussa otetaan myös huomioon koulun opetukselliset painoalueet. Opettaja käyttää suunnittelussa monipuolisesti eri oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien tavoitteita ja sisältöjä siten, että niistä muodostuu yhdessä valittujen menetelmien kanssa ehyt kokonaisuus. Opetus voidaan toteuttaa teemoittain tai aihekokonaisuuksittain siten, että opetuksessa käsitellään samanaikaisesti eri oppiaineiden sisältöjä. Alkuopetuksessa työn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden ikä- kaudelle ominaiset toimintatavat sekä mahdollisuus edetä tutusta tuntemattomaan ja arkikokemuksista käsitteelliseen ajatteluun.

Aihekokonaisuudet

Valtakunnallisesti määritellyt aihekokonaisuudet ovat koulun kasvatus- ja opetustyön keskeisiä painoalueita ja opetustyötä ehyttäviä teemoja. Helsingissä aihekokonaisuudet toteutuvat koulujen toimintakulttuurissa- ja rakenteissa, oppiaineiden opetuksessa sekä mahdollisina eri oppiaineita yhdistävinä kokonaisuuksina. Aihekokonaisuuksien toteuttamista vuosiluokkien 1–9 aikana suunnitellaan yhteistyössä alueen peruskoulujen kanssa sekä mahdollisuuksien mukaan eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Aihekokonaisuuksien toteuttamisessa otetaan huomioon Helsingin sekä erityisesti koulun oman alueen tarjoamat mahdollisuudet ja haasteet. Aihekokonaisuuksien toteuttamisessa painotetaan tulevaisuusnäkökulmaa.

Ihmisenä kasvaminen- aihekokonaisuus näkyy Helsingin peruskoulujen arvoissa jokaisen oikeutena hyvään oppimiseen ja oppijana kehittymiseen sekä ihmisenä kasvamiseen ja sivistymiseen. Keskeistä on tukea lapsen ja nuoren kasvua vastuullisuuteen omasta elämästä ja yhteisestä tulevaisuudesta. Helsingin peruskoulujen opetus- suunnitelman yhteinen Oppimiskäsitys- osuus sisältää vuorovaikutuksellisuuden ja oppijana kehittymisen. Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri sekä työtapa - teksteissä korostuu yhteisölliset tavoitteet. Fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kasvuun tähtäävät tavoitteet löytyvät oppilaiden osallisuutta, kouluruokailua ja itse- arviointia koskevista linjausteksteistä. Oppilashuollon osuuden keskeisenä ajatuksena on ihmisen kasvun tukeminen.

Miten itseään ja muita arvostavia kansalaisia Alppilassa tehdään?

- annetaan riittävän haastavia vaan ei mahdottomia tehtäviä, jotka tuottavat onnistumisen elämyksiä
- annetaan tehtäviä, joista oppilas voi saada konkreetteja tuloksia
  - asetetaan sopivia tavoitteita
  - ohjataan oppilasta selviämään itsenäisesti omista töistään
  - rohkaistaan oppilasta näkemään itsessään hyvää
  - kitketään pois omien ajatusten ja tekojen vähättely samoin kuin ansaitsematon uho ja kerskunta
  - kehutaan toisiamme aina, kun siihen on aihetta
  - hyväksytään huumorilla omat ja toisten mokat
  - hyväksytään monenlaisuus ja poikkeavat näkemykset, rajansa kuitenkin kaikella

Miten Alppilassa opetetaan ja opiskellaan

Ilmaisutaitoisen alppilalaisen viestinnässä yhdistyvät tilannetaju, esteettinen herkkyys, kauneudentaju ja emotionaalinen älykkyys, tunneäly. Hän tietää, mitä haluaa ja osaa ilmaista sen. Hän osaa myös valita kuhunkin tilanteeseen sopivan viestintätavan ja viestimen.

Miten ilmaisutaitoisia kansalaisia Alppilassa tehdään?

- herkistetään oppilaan eri aisteja monipuolisesti
- harjoitellaan vuorovaikutusta: annetaan toisten puhua, ymmärretään, toimitaan yhdessä
- luodaan ilmaisuun avoin ja luottamuksellinen ilmapiiri
- ei väheksytä pelkoja, toiveita tai unelmia eikä niiden ilmaisemista
- opetetaan välittämään tietoa monilla tavoilla ja monin välinein
- etsitään uusia tapoja ilmaista, ylittää ja yllättää itsensä
- yllytetään vaikuttamaan ja vaikuttamaan sekä annetaan siihen mahdollisuuksia myös koulun sisällä
- opetetaan tulkitsemaan viestejä, ovat ne sitten kehoillisia, kirjallisia, kuvallisia, soivia tai suullisia
- rohkaistaan mielikuvitusta, ilmaisemisen rikkautta ja salassa olevien kykyjen löytymistä

Alppilalainen

ajattelee, aprikoi, antaa
 anteeksi, asettelee
 kauniisti tarjolle, elehtii,
 eläytyy, esiintyy, esittää,
 hehkuttaa, hilluu,
 hihittää, ihmettelee,
 imitoi, kertoo
 katseellaan, keskustelee,
 kirjoittaa ajatuksiaan,
 kokeilee, kuiskaa,
 kuvittelee, kysyy,
 kävelee, laulaa, lausuu,
 lentää, liitelee, lukee,
 maalaa, myhäilee,
 nauraa, nettaa,
 neuvottelee, nyyhkii,
 näyttelee, ojentaa käden,
 ottaa kantaa, ottaa toisen
 huomioon, piirtää, pohtii,
 ponnistelee, puhuu,
 pyytää anteeksi,
 pyörähtelee, runoilee,
 räiskyy, räjähtää, soittaa,
 suoltaa, säveltää, tanssii,
 tietää, tuntee, vaikenee,
 vaikuttaa, videoi,
 viheltää, vitsailee,
 voihkii, välittää ja
 äimistelee.

Myös opettaja oppii oppilaalta, myös oppilas voi olla asiantuntija.

9.1.2 Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Eri kulttuurien väliset kontaktit kasvavat jatkossakin. Liikenneyhteydet paranevat, viestintä lisääntyy. Oletko pohtinut omaa paikkaasi maailmassa? Minkälaista on suomalaisen kulttuuri ja elämäntapa muihin kulttuureihin nähden? Millaiset asiat ovat universaaleja, ihmisiä yhdistäviä? Mitkä erottavat meitä toisista?

Koulussa opimme keitä olemme kuntalaisina ja kansalaisina. Opiskelet suomalaista kulttuuria, vieraita kulttuureja sekä kieliä. Opit myös muilta oppilailta heidän juuristaan. Voit kokea elämyksiä taidenäyttelyjen, teatterin, elokuvien, ohjattujen tutustumiskäyntien ja retkien yhteydessä sekä koulun kansainvälisissä hankkeissa.

Kulttuuri ei ole vain taidetta, vaan se on koko elämäntapamme. Opimme sitä toisiltamme, perimme sitä aiemmilta sukupolvilta, siirrämme sitä eteenpäin ja luomme siihen oman lisämme. Ole aktiivinen ja ilmaise. Jätä kulttuuriin oma jälkesi.

9.1.3 Viestintä ja mediataito

Miten ilmaiset parhaiten itseäsi? Ymmärrätkö oikein toisten viestit? Miten joukkoviestintä ohjaa meitä? Löytyykö netistä luotettavaakin tietoa?

Alppilan yläasteen viestintäkasvatuksen päämääränä on viestintätaitoistaan tunnettu ja ylpeä alppilalainen. Alppilalainen luottaa siihen, että hän hallitsee viestinnän tilanteessa kuin tilanteessa. Hän osaa valita tarkoituksensa sopivan ilmaisuvälineen ja hallitsee sen käytön.

Alppilassa me ymmärrämme viestinnän laajasti: se käsittää lähettäjän, vastaanottajan ja viestin lisäksi viestin muotoiluun ja vastaanottamiseen liittyvät tapahtumat ympäristöineen. Se on medialukutaitoa, kykyä eritellä ja arvioida viestiä.

Opit viestinnän perustaidot ja välineiden käytön eri oppiaineiden kursseilla. Viestinnällisyys on näkökulma, jota käytetään aineissa kuin aineissa. Tietojasi ja taitojasi voit syventää valinnaiskursseilla tai kerhoissa. Innokkaimmat voivat hankkia itselleen jopa erityistä harrastuneisuutta osoittavan diplomin keräämällä ilmaisu- tai mediakorin.

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys -aihekokonaisuus näkyy Helsingin peruskoulujen arvoissa sekä opetus-suunnitelman yleisen osan kohdassa Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri. Oppilaan oman kulttuuri-identiteetin vahvistaminen, suomalaisen kulttuurin arvostaminen ja kulttuurien välisen vuorovaikutuksen edistäminen ovat osa Helsingin peruskoulujen arvopohjaa. Vuorovaikutuksen edistäminen nähdään myös keskeisenä osana koulun toimintakulttuuria. Helsinki tarjoaa kaksikielisen, monikulttuurisen ja kansainvälisen oppimisympäristön, jossa oppilas saa valmiuksia kulttuurien välisen vuorovaikutustaitojen ja yhteistyön kehittämiseen sekä mahdollisuuksia kansainvälisten kontaktien luomiseen. Helsingissä on erinomaiset mahdollisuudet monipuoliseen ja elämykselliseen kulttuuriyhteistyöhön.

Viestintä ja mediataito-aihekokonaisuus on keskeinen pyrittäessä turvaamaan oppilaiden tasavertaiset osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet nyky-yhteiskunnassa. Helsingin kouluissa korostetaan ilmaisun iloa, viestintä- ja mediankäyttötaitoja sekä tiedonhallintataitoja. Viestintä- ja mediankäyttötaitoissa harjoitellaan monipuolista ilmaisua ja kriittistä median käyttöä. Tiedonhallinnassa keskeisiä asioita ovat tiedonhankintataidot, lähdekritiikki, tekijänoikeusasiat, verkkoetiikka sekä tietoturva. Aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri sekä Työtavat – osuuksiin. Aihekokonaisuus toteutuu osin myös koulun tietostrategian kautta.

9.1.4 Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Olet kasvamassa kansalaiseksi eli yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseneksi. Peruskoulu-opiskelu on itse asiassa kansalaisen perustietojen ja –taitojen opiskelemista. Oppiaineista erityisesti historia ja yhteiskuntaoppi perehdyttävät sinut siihen, millaisia mahdollisuuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia sinulla on helsinkiläisenä ja suomalaisena. Yhteiskuntaopin ja oppilaan-ohjauksen yhteydessä huomaat myös yritteliäisyyden ja elinkeinoelämän merkityksen omassa ja yhteiskunnan elämässä.

Monen eri oppiaineen tunneilla opit näkemään yhdessä elämisen pelisääntöjä sekä tuomaan esille ja perustelemaan omia ehdotuksiasi. Näitä taitoja harjoitellaan monin tavoin koulu yhteisömmme elämässä ja tulet tarvitsemaan niitä myös kansalaisena työelämässä, järjestötoiminnassa ja yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys– aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy Helsingin peruskoulujen opetussuunnitelmien yhteisten linjausten kohtaan Oppilaiden osallisuus. Tavoitteet näkyvät myös Helsingin peruskoulujen arvopohjassa, oppimiskäsityksessä, oppimisympäristössä ja toimintakulttuurissa, työtavoissa sekä oppilaan ohjauksen ja opinto-ohjauksen osuuksissa. Oppilailla on mahdollisuus harjoitella erilaisia osallistumis- ja vaikuttamiskeinoja yhteiskunnassa mm. oppilaskuntahallituksen kautta. Tarvittavia taitoja ovat kriittisen mielipiteen muodostaminen, neuvotteluun perustuva päätöksenteko sekä koulu – ja lähiyhteisössä toimiminen.

9.1.5 Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Lumoava puutarha, puhdas lumi, linnun laulu, avara aula, valoisat huoneet, helppo hengittää, hauskanhajuinen komposti.

Millaisessa ympäristössä haluaisit elää? Voitko vaikuttaa siihen?

Vastuullinen elämäntapa vaatii tietoa, halua ja kykyä toimia ympäristön hyväksi. Näitä asioita käsitellään eri oppiaineissa ja koulun yhteisissä projekteissa.

Yhdessä opetellaan huolehtimaan omasta lähiympäristöstä, erityisesti omasta koulusta. Siellä toteutetaan kestävä elämäntapaa mm. lajittelemalla jätteet, kehittämällä puutarhassa monimuotoisuutta ja tekemällä vastuullisia valintoja mm. miettimällä tuotteiden elinkaarta.

Havaitaan lähiympäristössä ja ihmisten hyvinvoinnissa tapahtuvia muutoksia ja opetellaan vaikuttamaan lähiympäristön suunnitteluun ja parantamiseen mm. ympäristöagenttitoiminnassa.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta– aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy Helsingin peruskoulujen arvopohjaan. Aihekokonaisuus näkyy myös oppimisympäristön ja toimintakulttuurin, työtapojen, oppilaiden osallisuuden, ohjauksen ja oppilashuollon osuuksissa. Helsingin kouluissa tuetaan oppilaiden kasvua vastuullisiksi kansalaisiksi ja edistetään oppilaan valmiuksia ja motivaatiota toimia ympäristön, ihmisen hyvinvoinnin ja hyvän tulevaisuuden puolesta. Yhteisissä linjauksissa on nostettu esille myös oppilaan hyvinvoinnin merkitys kasvuille, kehitykselle ja oppimiselle. Aihekokonaisuuden tavoitteita toteutetaan lisäksi koulun ympäristöohjelman kautta.

9.1.6 Turvallisuus ja liikenne

Alppilan koulu ohjaa oppilasta toimimaan turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti eri tilanteissa. Yläaste alkaa nousukiidolla: ensimmäisinä koulupäivinä kotiryhmät omaopettajineen tutustuvat toisiinsa, kouluun ja käyvät yhdessä läpi turvalliset reitit liikunta- paikoille ja teknisten töiden luokkaan ja

Turvallisuus ja liikenne– aihekokonaisuuden turvallisuusnäkökulma näkyy Helsingin peruskoulujen arvopohjassa. Turvallisuudesta huolehtiminen on kaikkien koulussa toimivien yhteinen tehtävä. Oppimisympäristön ja toimintakulttuurin tulee olla sekä psyykkisesti että fyysisesti turvallinen ja terveyttä edistävä. Turvallisuusnäkökulma sisältyy myös oppilashuollon, kodin ja koulun yhteistyön sekä koulun toiminnan arvioinnin osuuksiin. Jokaisella peruskoululla on järjestyssäännöt, joiden tehtävänä on edistää koulun turvallisuutta. Koulutuksen nivelvaiheiden yhteistyöllä edistetään oppilaiden psyykkistä ja fyysistä turvallisuutta. Aamu – ja iltapäivätoiminnan ja kouluruokailun toteuttamisessa sekä koulumatkoihin liittyvissä asioissa otetaan huomioon terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät tekijät. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta omasta terveydestä.

Åshöjdenin kouluun.

Omasta terveydestä ohjataan huolehtimaan muun muassa liikunnan, kotitalouden ja terveystiedon kursseilla. Uskonnon ja elämäntietämystiedon oppitunneilla kiinnitetään huomiota lähiympäristön turvallisuuteen ja läheisten terveyteen. Yhteiskuntaopin kurssilla tutustutaan yhteiskunnan turvallisuutta edistäviin ja ylläpitäviin toimintoihin ja palveluihin. Sähköisen tietoverkon turvallinen hyödyntäminen kuuluu muun muassa äidinkielen oppisisältöihin.

Koululla on turvallisuuskansio, joka sisältää mm. kriisisuunnitelman ja pelastautumisohjeen.

9.1.7 Ihminen ja teknologia

Teknologiaan liittyvät eettiset, moraaliset, hyvinvointi- ja tasa-arvokysymykset tulevat esille koulumme yhteisistä oppiaineista ainakin luonnontieteissä, historiassa ja yhteiskuntaopissa, elämäntietämystiedossa, uskonnossa, matematiikassa kotitaloudessa ja äidinkielessä. Tavoitteena on, että oppilaat tutustuvat teknologian hyödyntämiseen eri näkökulmista ja osaavat oppitunneilla asettaa kysymyksiä ja pyrkiä tekemään teknologiaan liittyvien käsitteiden pohjalta päätelmiä. Pohdintojen kohteena ovat esimerkiksi teknologian hyödyntämisen kustannukset ja hyöty, materiaalivirtojen hallinta, tuotanto ja kulutus ja niiden vaikutukset paikallisesti ja maailmanlaajuisesti. Teknologian hyödyntämisen vaikutuksia luontoon ja ympäristöön pyritään tarkastelemaan mahdollisimman monipuolisesti.

Ihminen ja teknologia – aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy oppimisympäristö – ja toimintakulttuuri sekä työtavat osuuksiin. Fyysisen oppimisympäristön suunnittelussa ja toteutuksessa pidetään huolta oppilaan mahdollisuudesta kasvaa tietoyhteiskunnan jäseneksi ja edistetään tieto – ja viestintätekniiikan käyttöä opetuksessa. Aihekokonaisuuden tavoitteita toteutuu myös koulun tietostrategian kautta.

Teknologia ja ammatit

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat saavat tutustua teknologia-ammatteihin mahdollisesti työharjoittelun ja todennäköisesti jatko-opintosuunnitelmien laadinnan yhteydessä. Koulu pyrkii hyödyntämään yhteyksiä lähiseudun yrityksiin ja järjestämään teknologia-aiheisia opintokäyntejä.

Kodin ja työelämän teknisiin laitteisiin tutustutaan yhteisten työaineiden (tekninen ja tekstiilityö, kotitalous) ja luonnontieteiden opiskelun yhteydessä.

Teknologian rooli yhteiskunnassa valottuu ainakin historian ja yhteiskuntaopin sekä luonnontieteiden oppisisällöissä.

Teknologian kehitystä ja historiaa käsittelevät suoraan ja epäsuorasti historian ja yhteiskuntaopin, fysiikan ja kemian ja matematiikan kurssit. Teknologian kehitykseen tutustutaan teollistumisen ja siihen vaikuttavien tekijöiden ja toisaalta merkittävien luonnontieteellisten keksintöjen ja tiedemiesten kautta.

Teknologia ja tulevaisuus

Koulun tietostrategia edellyttää, että oppilaat saavat keskeiset tiedot ja taidot tieto- ja viestintäteknikasta (perustaidot tietokoneen ja sen työvälineohjelmistojen käytöstä, viestintävälineiden käyttökokemus ja -taidot). Tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu usean eri oppiaineen kurssien yhteydessä. Näiden tietojen ja taitojen hyväksytyt suoritukset kirjataan oppilaan tietotekniikkapassiin.

YHTEISET KURSSIT

MATKA KULTTUURIIN - kulttuurimatka

Kulttuurikurssi on usean oppiaineen ja kurssin yhteinen opiskelukokonaisuus. Kulttuurikurssilla käsittelet samaa aihetta, kulttuuria, eri oppiaineiden näkökulmasta. Keskeistä on yhden tai useamman käsitteen kirkastaminen.

Kulttuurikurssilla opiskelet valintasi mukaan historiaa, äidinkieltä, kuvaamataidetta, musiikkia, uskontoa, maantietoa, elämäkatsomustietoa, englantia tai vaikkapa kotitaloutta. Suunnittele kulttuurikokonaisuutesi itse miettimällä ensin oman kokonaisuutesi aiheen. Tavoitteena on yhteisen ja yhdistävän tiedon etsiminen ja löytäminen. Viestintä- ja tietotekniikkaa hyödynnetään sekä tiedon etsimiseen, kokoamiseen että tuottamiseen. Jokainen oppilas voi rakentaa oman kulttuurijaksonsa.

Kurssi toteutetaan yhdeksännen luokan kevätlukukaudella. Kurssilla tarvittavan materiaalin keräämistä teet koko yläasteen ajan eri kursseilla ja sen pohjalta hankittuja tietoja voit hyödyntää ns. taitoaineiden väliskurssilla. Kulttuurikurssilla opiskellaan paljon itsenäisesti omaa kulttuurikokonaisuutta rakentaen. Eri oppiaineiden opettajat ohjaavat tiedon etsimisessä ja muokkaamisessa.

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Suomen kielen ja kulttuurin tunteminen on perusta itsensä tuntemiselle ja arvostamiselle. Äidinkieli ja kirjallisuus antavat välineitä kulttuuri-ilmiöiden tutkimiseen ja niistä nauttimiseen.

Äidinkielen opiskelu on kielen ilmiöiden havainnointia, erittelyä ja käsitteiden ymmärtämistä.

Kielen mahdollisuuksien tunteminen auttaa käyttämään kieltä monipuolisesti ja persoonallisesti.

Kirjallisuus tuottaa elämyksiä ja avartaa maailmankuvaa. Kirjallisuutta tutkimalla oppii myös havainnoimaan ja ymmärtämään elämää ja ihmisten toimintaa. Lukeminen kartuttaa omia ilmaissukeinoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa on keskeistä omien työskentelytaitojen kehittäminen ja halu löytää uusia ilmaisumuotoja. Työskentelyn arviointi on kurssiarvosanan perusta. Kurssi-arvioinnin lisäksi oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden tietojen ja taitojen kehittymistä seurataan kokoamalla kurssikohtaisia näytteitä työskentelystä.

Aihekokonaisuuksista äidinkieli liittyy läheisimmin viestintä- ja mediataitoihin, kulttuuri-identiteettiin ja ihmisenä kasvamiseen.

AI1 Tuttuja juttuja

Mikä on totta ja mikä tarua? Fakta ja fiktio, mistä on kysymys? Kurssilla tutustut kaunokirjallisuuden pää- ja alalajeihin, opit kertovan kirjallisuuden peruskäsitteet. Luet, analysoit ja kirjoitat kertomuksia. Teet löytöretken kirjastoon, jossa on muutakin kuin kirjoja.

Lisäksi kerrataan keskeisimmät oikeinkirjoituksen ohjeet: mikä olikaan yhdyssana, kuinka ne repliikit kirjoitettiin?

AI2 Media ja tieto

Mitä on viestintä? Sisältyykö pukeutumiseen viesti? Mitä on media entä mediakriittisyys?

Luemme sanomalehtiä, seuraamme ja kirjoitamme uutisia, tulkitsemme kuvia ja haastattelemme kiinnostavia ihmisiä.

AI3 Sana, lause ja aika

Mitä kaikkea voikaan ilmaista yhdellä verbillä?. Mistä tunnistaa lauseen ja kuinka se on rakennettu? Ovatko virke ja lause sama asia? Onko pilkuissa mitään järkeä? Kiinnostavaa on selvittää erilaisten sanojen ilmaisuvoimaa sekä sanojen ja ilmausten erilaisia käyttötarkoituksia.

Missä kohdassa ikuisuutta me nyt olemme ja voiko ajattomuutta mitata, onko aika suhteellista? Miten kielellä ilmaiset aikaa?

AI4 Sanataidetta

Sanataide on kaunokirjallisuutta: novelleja, romaaneja, näytelmiä ja runoja.

Kurssilla luetaan paljon erilaisia tekstejä. Näin syvennyttään esimerkiksi proosan, lyriikan, draaman ja muiden lajityyppien ominaispiirteisiin, tyyliin, rakenteisiin. Mikä on riimi, entäs repliikki tai tarinan punainen lanka? Kurssilla kirjoitat myös paljon itse.

Kuinka sanoista tehdään taidetta?

AI5 Mulle on tullu viesti

Mistä viesti on tullut, mistä siinä sanotaan ja miksi siinä sanotaan juuri niin? Maailma on tulvil- laan viestejä, joita on hyvä oppia lukemaan ja tulkitsemaan. Tärkeätä on myös, että itse onnistut valitsemaan viestiäsi tarkoituksenmukaisen tyylin. Tiedon jäsentämisessä ja arvioimisessa tarkas-

tellaan tunteiden, mielipiteiden ja asenteiden vaikutusta. Uusi tieto syntyy jo olemassa olevan tiedon perustalle. Jokainen tietää jotakin. Tarkkailemalla ja tutkimalla sekä yhdistämällä tuetaan uutta tietoa.

Mikä tieto on totta? Mistä tietää, että tietää?

AI6 Kieli-sukukieli-suomen kieli-puhekieli-kirjakieli

Miten kieli on syntynyt? Onko kaikilla maailman ihmisillä ollut joskus yhteinen kieli? Kuinka kauan suomea on puhuttu ja kirjoitettu? Onko suomi maailman vaikein kieli? Puhuvatko helsinkiläiset, raumalaiset ja kuopiolaiset samaa kieltä?

Kieli on osa ihmisen identiteettiä. Ympäristö vaikuttaa käyttämäämme kieleen. Puhutun ja kirjoitetun kielen muodot on mahdollista hallita, kun tietää, millaiset asiat vaikuttavat viestintätilanteessa.

AI7 Kirjallisuus vaikuttaa

Miksi pitää tietää keitä ovat Runeberg, Kivi, Canth ja Saarikoski?

Kirjallisuuden valtavirrat ovat kansainvälisiä ja kansallisia. Kirjallisuus on yhteydessä muihin taiteenlajeihin ja koko kulttuuriin. Kirjallisuus vaikuttaa ja muovaa aikakauttaan ja osallistuu sen keskusteluun.

Kirjallisuuden lukeminen on tärkeää. Lukemalla oppii maailmasta.

AI8 Kieli käyttöön

Kantavatko siivet? Miten maailma vastaa, kun sinne huudan?

Hyvät kielenkäyttötaidot takaavat sen, että kansalainen saa asiansa hoidettua asianmukaisesti ja saa mielipiteensä kuuluville. Kurssilla etsit vastauksia kysymyksiin, miten toimia hakiessani työpaikkaa, miten kokouksessa päätetään asioista, miten asioin virastoissa, miten toimin yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja miten voin vaikuttaa asioitteni sujuvaan käsittelyyn. Tällä kurssilla tutustutaan tuoreimpaan kotimaiseen kirjallisuuteen.

AI9 Sanan käyttäjän maailma

Äidinkielen ja kirjallisuuden voi kokea, tuntea, aistia. Mitä ja miksi ja miten kirjailija tai toimittaja kirjoittaa? Kuka laittaa näyttelijälle sanat suuhun? Miten kieltä käyttämällä tai kirjallisuutta tuntemalla voi saada leipänsä?

Tämän kurssin tavoitteena on, että tutustut mahdollisimman monen kielenkäytön ammattilaisen työhön ja tuotoksiin. Tärkeätä on myös, että saat itse harjoitella monenlaisten tekstien tuottamista ja lähilukua.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilaan vuorovaikutustaidot ovat kehittyneet niin, että hän

- haluaa ja rohkenee ilmaista itseään kirjallisesti ja suullisesti sekä ryhmän jäsenenä että yksin esiintyessään
- osoittaa päättelevän ja arvioivan kuuntelemisen taitoa
- osaa ottaa ideointi- ja ongelmanratkaisukeskusteluissa sekä muissa ryhmäviestintätilanteissa puheenvuoron ja esittää ehdotuksen, kannanoton, kysymyksen, lisätietoja ja perusteluja
- edistää ryhmän pääsyä tavoitteeseen sekä osaa toimia rakentavasti myös silloin, kun asioista ollaan eri mieltä
- tuntee keskeisimmät puhutun ja kirjoitetun kielimuodon erot ja ottaa huomioon viestintätilanteen, vastaanottajan ja välineen muun muassa kielimuotoa valitessaan; hän pystyy vaihtamaan nuorison oman puhekielen tarvittaessa yleispuhekieleksi
- pystyy havainnoimaan ja arvioimaan äidinkielen taitojaan; hän ottaa vastaan palautetta ja hyödyntää sitä omien taitojensa kehittämiseksi; hän antaa myös rakentavaa palautetta toisille ja työskentelee tavoitteellisesti sekä yksin että ryhmässä.

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä on kehittynyt niin, että hän

- osaa keskustella erilaisten tekstien kanssa: hän osaa kysyä, tiivistää, kommentoida, väittää vastaan, esittää tulkintoja ja arvioita sekä pohtia tekstin yhteyksiä omiin kokemuksiinsa ja ajatuksiinsa
- tuntee erilaisten tekstien käyttömahdollisuuksia ja osaa suunnistaa monenlaisessa tekstiympäristössä
- lukee tekstejä, myös erilaisia median tekstejä, tarkoituksenmukaista lukutapaa käyttäen
- erottaa tavallisia tekstityyppejä tekstikokonaisuuksista
- tunnistaa tavallisia kaunokirjallisuuden, median ja arjen tekstilajeja
- osaa vertailla tekstejä, löytää sisällön ydinasiat sekä tekijän mielipiteen ja sen perustelut
- pystyy tiivistämään fiktiivisen tekstin juonen, laatimaan henkilökuvia sekä seuraamaan henkilöiden ja heidän suhteittensa kehitystä
- osaa kuvata runoa ja esittää siitä ajatuksia
- tietää, että tekstillä on tekijä ja tarkoitus, jotka vaikuttavat sen sisältöön, muotoon ja ilmaisuun
- pystyy tekemään havaintoja ja päätelmiä tekstien visuaalisista ja auditiivisista keinoista
- pystyy tekemään havaintoja kielen keinoista ja huomaa esimerkiksi sananvalintojen, käytetyn kuvakielen, lausemuotojen sekä tyyliarvoltaan erilaisten ilmausten yhteyksiä tekstin tarkoitukseen ja sävyyn
- pystyy käyttämään opettuja kielitiedon ja tekstitiedon käsitteitä tekstejä havainnoidessaan sekä kirjallisuustietoa fiktiivisiä tekstejä käsitellessään.

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin on kehittynyt niin, että hän

- osaa käyttää kirjastoa, tietoverkkoja, tieto- ja kaunokirjallisia teoksia sekä suullisesti välitettyä tietoa tiedonhankinnassaan; hän osaa valita lähteensä ja myös ilmoittaa ne
- tuntee puhe-esityksen ja kirjoitelman laatimisen prosessin ja soveltaa tietoaan tekstejä tuottaessaan
- kokoaa esitykseensä riittävästi aineksia, jäsentelee niitä sekä tuo asiasta esille olennaisen; hänen tekstinsä ajatuskulkua on helppo seurata
- pystyy laatimaan suullisia ja kirjoitettuja tekstejä eri tarkoituksiin, muun muassa kuvauksia, kertomuksia, määritelmiä, tiivistelmiä, selostuksia, kirjeitä, hakemuksia, yleisönosastokirjoituksia ja muita kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä
- pystyy tuottamaan tekstinsä sekä käsin että tekstinkäsittelyohjelmalla ja muutenkin hyödyntämään työskentelyssään tietotekniikkaa ja viestintävälineitä
- osaa hyödyntää kielitietoaan tekstien tuottamisessa ja tehdä tyylillisiä, sanastollisia ja rakenteellisia valintoja; hän osaa säädellä virkkeiden rakennetta ja pituutta sekä tarpeen mukaan tiivistää tekstiään
- soveltaa teksteihinsä tietoaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista, kohteliaisuuskeinoista ja oikeinkirjoituskäytänteistä.

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja kulttuuriin on kehittynyt niin, että hän

- on saavuttanut lukutaidon, joka riittää myös kokonaisten kirjojen lukemiseen
  - löytää itseään kiinnostavaa tieto- ja kaunokirjallisuutta sekä muita tekstejä ja osaa perustella valintojaan
  - on lukenut sekä kotimaisesta että ulkomaisesta kaunokirjallisuudesta runoja, satuja, tarinoita, novelleja, esimerkkejä näytelmäteksteistä ja sarjakuvia sekä tuntee Kalevalan runoja ja muutakin kansanperinnettä; kokonaisteoksia hän on lukenut ainakin yhteisesti sovitun määrän
  - tuntee kirjallisuuden pääajit, tekstien tyylillisen pääajon sekä joitakin kirjallisuuden klassikkoja, jotka edustavat eri aikakausia
  - pystyy jakamaan luku- ja katselukokemuksensa muiden kanssa
  - osaa puhua kielen äänne-, muoto- ja lauserakenteesta sekä sanastosta; hänellä on tietoa sanaluokista ja tärkeimmistä lauseenjäsenistä, hän tuntee suomen kielen keskeisimmät ominaispiirteet ja pystyy vertailemaan suomen kieltä muihin opiskelemiinsa kieliin; hänellä on käsitys kielisukulaisuudesta ja suomen sukukielistä
  - tietää, että suomen kieli vaihtelee tilanteen, käyttäjän ja alueen mukaan
- tietää kielen muuttuvan, hänellä on tietoa äidinkielen asemasta muiden kielten joukossa ja monikulttuurisessa kieliyhteisössä; oppilas tuntee Suomen kielitilanteen, hänellä on perustietoa Suomessa puhuttavista kielistä.

KIELET

Opiskelet kieliä tullaksesi toimeen ihmisten kanssa. Opit selviytymään erilaisissa-kommunikaatiotilanteissa, tulet toimeen toisten kanssa. Sanavarastosi kasvaa ja vaikka et ymmärtäisikään kaikkea, opit rohkeammin sanomaan asiat toisin tai kysymään. Päättelet merkityksiä ympäröivän tekstin tai tilanteen avulla.

Kun otat vastuuta omasta opiskelustasi ja harjoittelet kieltä säännöllisesti, löydät vahvuutesi. Yhdessä toisten kanssa pääset yhä parempiin tuloksiin. Kehität tiedonhankintataitojasi omaehtoisempaan ja aktiivisempaan suuntaan. Harjoittelet yhteistoiminnallista oppimista ja pienimuotoisia projektitöitä.

Kielen oppiminen ei tietenkään ole vain sanaston ja kieliopin pänttäämistä. Koska tavoitteenasi on ymmärtää ja tulla ymmärretyksi, vieraisiin kulttuureihin tutustuminen auttaa sinua. Ruotsin-, englannin- saksan- tai ranskankielisten maitten tavat viestiä ja käyttäytyä poikkeavat omistamme.

Kieltenopiskelun haasteet kasvavat taidon lisääntyessä. Yläasteella kieliä opiskellaan joko vanhoina, ala-asteella alkaneina A-kielinä tai uusina B-kielinä. Tavoitteet ovat kuitenkin pitkälle samoja, niin eri kielissä kuin A- ja B-kielissäkin, vaikka pidemmälle ehtineet kohtaavat vaativampia haasteita.

Eri kielten tavoitteet poikkeavat hieman toisistaan. Englanti yleismaailmallisena kielenä on ehkä muita vaativampi tavoitteiltaan, ruotsi toisena kotimaisena kielenä asettaa omat haasteensa kielenoppimisille.

Aihekokonaisuuksista kielet liittyvät läheisimmin kulttuuri-identiteettiin ja kansainvälisyyteen.

Kurssit arvioidaan niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Arviointi tapahtuu kokeilla ja ja tuntiosamisen ja -aktiivisuuden perusteella. Arvioinnissa huomioidaan eri osaamisalueet: kuullun ja luetun ymmärtäminen, puhuminen ja kirjoittaminen. Kirjallisten näyttöjen lisäksi arvosanaan vaikuttaa pitkäjänteinen, huolellinen ja aktiivinen työskentely sekä kotona että koulussa. Myös ääntäminen vaikuttaa arvosanaan.

A-kielet

Alppilassa voit jatkaa ala-asteella alkaneita englannin, ruotsin, saksan ja ranskan opintojasi. A-kielen kurssija on kahdeksan ja ne käydään numerojärjestyksessä.

Vieraiden kielten aloituskursseilla vahvistat perustaitojasi. Ymmärrät pääkohdat selkeästä puheesta, koska perussanasto on sinulle tuttua. Arkiset pienet vuoropuhelut sujuvat ja luet lyhyitä tekstejä. Osaat itsekin kirjoittaa pieniä tarinoita tai viestejä.

Kertomalla itsestäsi, vaihtamalla kuulumisia kertaat aiemmin oppimaasi ja opit uutta: kerrot menneestä tai tulevasta, siitä mitä voisi olla. Laitat sanasi oikeaan järjestykseen, vertaillet.

Keskivaiheen kursseilla seuraat ja osallistut keskusteluun yleisluontoisista ja tutuista aiheista. Et häkelly tyypillisistä sanonnoista. Ääntämisestä paraneet ja luet ja kirjoitat pidempiä tekstejä. Perussanasto ja -rakenteet vahvistuvat.

Viimeisillä kursseilla seuraat jopa lehtiä tai televisiota. Juttelet tai esitelmöit melko sujuvasti. Kirjoituksesi sujuu lähes virheettömästi. Voit luottaa kielitaitoosi.

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Ruotsi	A2.2 Kehit yvä Peruskielitaidon	A2.1 Peruskielitaidon		A2.2 Kehit yvä A2.1
Englanti	peruskielitaito	alkuvaihe	peruskielitaito	alkuvaihe
Muut kielet	B1.1 Toimiva peruskielitaito	A2.2 Kehit yvä peruskielitaito	B1.1 Toimiva peruskielitaito	A2.2 Kehit yvä peruskielitaito
	A2.2 Kehit yvä Peruskielitaidon peruskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	peruskielitaito	A2.2 Kehit yvä A2.1 alkuvaihe

Kielen osaamisen taso 9. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon (liite) mukaan:

B-kielet

B-kielten opiskelu alkaa uutena yläasteella. Alppilassa voit lukea B1-kielenä ruotsia (kuusi kurssia) ja B2-kielenä espanjaa, ranskaa ja saksaa, joiden kursseja opiskellaan vähintään neljä. Italiaa voit opiskella kahden kurssin verran. Jos et ole lukenut ruotsia jo ala-asteella, aloitat sen ensimmäisenä B-kielenä.

Uudet kielet antavat sinulle peruskielitaidon. Opetus painottuu puheviestintään kaikkein tavanomaisimmissa arkipäivän tilanteissa. Lisäksi saat valmiuksia vieraiden kielten oppimiseen ja eri kulttuureissa toimimiseen.

Uuden kielen aloittaminen tarkoittaa perussanaston opettelua, yksinkertaisen puheen seuraamista, ääntämyksen harjoittelua ja vuoropuhelua. Opit kirjoittamaan jo pieniä viestejä. Viestintätilanteet liittyvät tuttuun, jokapäiväiseen elämään.

Keskikursseilla alat jo saada selvää peruskielisestä, rauhallisesta keskustelusta. Osaat itsekin kysyä tietä, asioida kaupassa, jopa kirjoittaa ymmärrettävän lappusen. Kerrot elämästäsi ja perheestäsi, keskustelet kohteliaasti.

Viimeisillä kursseilla seuraat jo keskustelua tutuista aiheista ja puhut ymmärrettävästi ja sujuvas-

	Yhä laajemmat tekstit avautuvat. Pääajatuksukset selviävät jo vaikeistakin teksteistä			
		Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Ruotsi	Kuullun ymmärtäminen A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	A1.3 Toimiva alkeiskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	A1.3 Toimiva alkeiskielitaito
Englanti	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	A1.3 Toimiva alkeiskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	A1.3 Toimiva alkeiskielitaito

Kielen osaamisen taso 9. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon (liite) mukaan:

Muut B-kielet

Oppilas oppii

- kommunikoidaan puhekuppanin tukemana henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä ja välittömiin tarpeisiin liittyvissä puhetilanteissa
- ymmärtämään helposti ennakoitavia arkielämään liittyviä kysymyksiä, ohjeita, pyyntöjä ja kieltoja
- lukemaan arkielämään liittyviä ennakoitavissa olevia yksinkertaisia viestejä
- kirjoittamaan kortteja, sähköpostiviestejä, muistilappuja ja muita hyvin suppeita viestejä sekä joitakin perustietoja itsestään ja lähipiiristään.

KIELIKYLPYRUOTSI

Kielikylpyopetuksen tavoitteena on toiminnallinen kaksikielisyys. Äidinkielenomaisessa opetuksessa pyritään siihen, että oppilas saavuttaa opetussuunnitelman tavoitteet ruotsin kielellä. Oppilasta rohkaistaan tulemaan toimeen ruotsin kielellä sekä oppitunneilla että arkielämän tilanteissa.

Peruskoulun aikana oppilas perehtyy suomenruotsalaiseen ja pohjoismaiseen kulttuuriin. Oppilas oppii tunnistamaan suomen ja ruotsin kielen eroavaisuuksia rakenteissa ja käsitteissä. Muissa oppiaineissa tavoitteet ja sisällöt ovat samat kuin suomen kielellä opiskelevilla oppilailta. Ruotsin kieli on kielikylpyoppilaiden A1-kieli. Arvosanaan vaikuttaa oppilaan pitkäjänteinen, huolellinen, oma-aloitteinen, aktiivinen työskentely sekä kotona että koulussa. Oppilaan ääntäminen ja puhe vaikuttavat myös olennaisesti arviointiin.

Kielikylpyopetuksessa pyritään noudattamaan nk. grammont-periaatetta: yksi ihminen – yksi kieli, eli opettaja puhuu oppilaan kanssa ruotsia niin opetustilanteissa kun opetuksen ulkopuolissa kanssakäymisessä.

Kaikilla kursseilla oppilasta rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä ja sanavaraston kartuttamiseksi oppilas lukee erilaisia tekstityyppejä, kirjoja ja lehtiä. Resurssien puitteissa oppilaat käyvät vierailuilla esim. teatterissa, elokuvissa tai katsovat koulussa ruotsinkielisiä elokuvia. Nämä työstetään jälkeen päin eri pedagogisia menetelmiä käyttäen. Opetuksessa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan erilaisia pari-, teema- ja projektitöitä ja käytetään tietokoneen suomia mahdollisuuksia.

Kurssit 1-3

Opit kertomaan itsestäsi, perheestäsi, kodistasi, koulustasi ja vapaa-ajastasi sekä omasta elinympäristöstäsi luku-, kirjoitus- ja puheteemojen avuin.

Kertaamme aiemmin opittua ja tavallisimpia sanaluokkia (substantiivi, adjektiivi, adverbi, verbi, persoonapronomini ja man-rakenne).

Tutustumme pää- ja sivulauseen sanajärjestykseen, prepositioihin ja lyhyisiin vastauksiin. Kieli-taitosi tulee monipuolisemmaksi (esim. puhe ja intonaatio, ymmärtäminen ja hahmottaminen, kirjoittaminen ja tuottaminen ja muut kielelliset valmiudet).

Kurssit 4-6

Kurssien aiheina on esim. tienneuvominen, julkisten rakennusten ja kotikaupungin nähtävyyksien nimet, asioiminen arkipäivän tilanteissa yleensä, kielenhuolto ja kieliopin opiskelu ja kertaaminen.

Syvennät suomenruotsalaisen ja pohjoismaisen kulttuurin tuntemusta sekä opit arvostamaan Helsingin monipuolista, kaksikielistä kulttuuria.

Kertaat aiemmin opittua, opettelet imperatiivin käytön ja jatkat sanajärjestysharjoituksia. Harjoittelet konditionaalina käyttöä ja tutustut maantieteellisiin erisnimiin.

Kurssit 7-8

Kurssien aiheina ovat Pohjoismaat ja jotkut pohjoismaiset kirjailijat, ystävyys, seurustelu- ja tulevaisuudensuunnitelmat sekä erilaiset tekstityypit.

Kertaat ja syvennät aiemmin opittua. Rakenteista opettelet partisiipin preesensin ja perfektin sekä bli- ja vara- passiivin kuten myös s-passiivin ja s-loppuiset verbit.

Lisäksi opettelet olosijaa vaativat verbit ja tutustut att-partikkeliin.

RUOTSI

Ruotsin kielen opiskelu antaa valmiuksia vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön maamme ruotsinkielisen väestön kanssa sekä pohjoismaiseen yhteistyöhön. Opit käyttämään ruotsin kieltä ja arvostamaan Suomen kaksikielisyyttä ja pohjoismaista elämänmuotoa. Kommunikointivälineenä kielen opiskelu edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista harjoittelua. Oppiaineena ruotsin kieli on taito- ja kulttuuriaine.

Ruotsin kielen oppiminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista harjoittelua puhumisessa, kirjoittamisessa sekä luetun ja kuullun ymmärtämisessä.

Kun työskentelet kielen parissa, löydät itsellesi sopivan tavan opiskella. Oman tyylin tunnistaminen auttaa sinua löytämään omat vahvuutesi ja arvioimaan työskentelyäsi. Oman ja muiden työn arvostus ja myönteinen asenne edistävät kielenoppimistasi.

Kielen opiskelu on yhteistyötä. Kieltä opiskellessa yhteistyötaitosi kasvavat. Oppitunneilla työtavat vaihtelevat, työskentelet yksin, pareittain tai ryhmässä.

Ruotsin kielen oppimistasi testataan erilaisilla kokeilla ja arvioidaan omien tuotostesi (kirjoitelmat, esitykset jne.) perusteella. Arvosanaasi vaikuttaa pitkäjänteinen, huolellinen ja aktiivinen työskentely sekä kotona että koulussa. Ääntämisesi vaikuttaa myös arvosanaan.

Ruotsi A-kielenä

Kurssit 1-3

Opit tuntemaan suomenruotsalaista ja pohjoismaista kulttuuria ja yhteistä historiaa, erityisesti Helsingin omaa kaksikielistä kulttuuriperintöä. Kertaat ja syvennät tarvittaessa vuosiluokilla 3-6 opittuja rakenteita. Opettelet uutena perfektin ja pluskvamperfektin sekä adjektiivien vertailun.

Opit esittäytymään, vaihtamaan kuulumisia, kertomaan perheestä, harrastuksista, lemmikeistä ja ystävistä. Viestintätilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään. Opit ruotsinkielelle tyypillisiä sanoja ja sanontoja.

Kurssit 4-6

Syvennät perustietojasi ja -taitojasi. Opit pää- ja sivulauseen sanajärjestyksen, erilaisia pronomineja, man-rakenteen ja s-passiivin sekä konditionaalin.

Aihepiirit liittyvät nuorten elämään kuten musiikkiin ja viestintään.

Kurssit 7-8

Luet arkitekstejä ja ymmärrät lukemasi. Osaat päätellä sanojen merkityksiä kieliäsun ja sisältöjen perusteella.

Kirjoitat lyhyitä arkipäivään liittyviä tekstejä. Käytät arkista perussanastoa, kielen rakenteita ja tavallisimpia sidoskeinoja.

Opit tuntemaan syvällisemmin suomenruotsalaista ja muuta pohjoismaista kulttuuria ja ymmärtämään kulttuurierojen syitä. Harjoittele käyttämään hyväksesi kielellisiä vihjeitä ja opit tekemään päätelmiä viestin sisällöstä. Vuorovaikutustilanteissa opit ottamaan luontevasti osaa keskusteluun.

Ruotsi B-kielenä

Yläasteella aloitat toisen kotimaisen kielen, ruotsin opiskelun, jos et ole sitä aiemmin opiskellut. B-kielen kursseja on kuusi.

Kurssit 1-3

Ruotsin kielen ensimmäisten kurssien aiheita ovat mm. perhe, asuminen, kaverit, harrastukset ja vapaa-aika, koulu, ruoka ja matkustaminen. Opit kertomaan itsestäsi ja ympäristöstäsi sekä hankkimaan tietoja kysymällä ja vastaamaan kysymyksiin.

Opit ymmärtämään selkeää, yksinkertaista ruotsinkielistä puhetta ja luet lyhyitä perussanastoa sisältäviä tekstejä. Opit hallitsemaan perusääntämisen. Selviydyt yksinkertaisesta vuoropuhelusta.

Harjoittelet kirjoittamaan lyhyitä viestejä esimerkiksi tekstiviestejä, sähköpostiviestejä, ja kortteja ruotsin kielellä.

Tärkeimpinä rakenneasioina opetellaan persoonapronominit, kysymyssanat, numerot, kellonajat, substantiivien taivutus, preesens ja imperfekti, prepositioita, apuverbit, adjektiivien taivutus, adverbis ja sanajärjestys.

Kurssit 4-6

Kurssien 4-6 aiheina ovat tunteet, monikulttuurisuus, ympäristö, ammatit ja Pohjola. Opit kertomaan itsestäsi ja ympäristöstäsi sekä hankkimaan tietoja kysymällä. Opit seuraamaan keskustelua itseäsi kiinnostavista aiheista. Selviydyt yksinkertaisesta keskustelusta ja palvelutilanteista. Ymmärrät lyhyitä perussanastoa sisältäviä tekstejä, tulkitset ja päättelet sanojen merkityksen asiayhteydestä. Osaat kirjoittaa lyhyitä viestejä ja omaan elämään liittyviä tekstejä.

Uusina kielioppiasioina opit mm. perfektin ja pluskvamperfektin, adjektiivien vertailua, prepositioilmauksia, rinnastuskonjunktiot, man-rakenteen, konditionaalin, imperatiivin ja refleksiiviverbit.

ENGLANTI

Englannin asema maailmanlaajuisena kommunikointikielenä on horjumaton. Englannin kursseilla tutustutaan erilaisiin englanninkielisiin maihin ja kulttuureihin Intiasta Irlantiin, Aasiasta Amerikkaan. Opiskelun lähtökohtana on kansainvälisyys ja nuorten omat kokemukset.

Helsingin kaupungin linjausten mukaan kaikki oppilaat aloittavat englannin jo ala-asteella. Siirtymävaiheen aikana Alppilan yläasteella järjestetään vielä englannin opetusta B-kielenä tarvittaessa.

Englanti A-kielenä

Kurssit 1-3

A-kielen ensimmäisillä kolmella kurssilla opettelet esittäytymään, vaihtamaan kuulumisia, kertomaan omasta perheestäsi, harrastuksista, lemmikeistä ja ystävästäsi vieraalla kielellä. Viestintätilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämääsi.

Opit kielen tyypillisiä sanoja ja sanontoja. Opettelet pitämään yllä keskustelua ja käyttämään kohteliasta kieltä.

Kertaat jo ala-asteella opitut aikamuodot, preesensin ja imperfektin, yleisimmät prepositiot, artikkelin käytön ja monikkomuodot. Uusina aikamuotoina opit perfektin, pluskvamperfektin ja futuurin. Opit myös vieraan kielen sanajärjestyksen sekä adjektiivien vertailun. Tutustut myös konditionaalien käyttöön.

Kurssit 4-6

Aiheena on nuorten elämään liittyviä asioita, kuten ihmissuhteita, musiikkia, sankaruutta ja viestintää. Keskustelet ja kirjoitata, otat kantaa ja ilmaiset mielipiteitäsi.

Kielioppiasioissa opit uutena verbien –ing-muodon, uusia pronomineja, passiivin, ja epäsuoran kysymyslauseen. Kertaat aikamuotoja, artikkeleiden käyttöä ja monikkomuotoja.

Kurssit 7-8

Aiheina ovat työelämä, ihmissuhteet, sekä historia. Opit uusia asioita englanninkielisten maiden kulttuurista, ympäristöstä ja tavoista

Uutena aikamuotona opit II konditionaalien ja ehtolauseen, relatiivipronominien käytön sekä infinitiivin. Syvennät ja kertaat myös aiemmin opittua

Englanti B-kielenä

B-kielen opiskelun tavoitteena on, että saavutat englannin kielen perustaidot. Toimit arkisissa tilanteissa, joissa käytät englannin kielelle tyypillisiä sanoja ja sanontoja. Pyrit myös pitämään yllä keskustelua ja käyttämään tavallisimpia kohteliaisuusmuotoja.

Huomaat, että englannin kielen oppimisesta on hyötyä myös muiden vieraiden kielten opiskelussa. Saatat myös havaita, kuinka eri kulttuureissa toimintaan ja harjoittelet näitä tilanteita. Opit uusia asioita englanninkielisistä maista.

Kurssit 1-3

Ensimmäisillä kielen kursseilla opit esittäytymään, vaihtamaan kuulumisia, kertomaan omasta perheestäsi, harrastuksistasi, lemmikeistä ja ystävistä. Kurssien aiheet liittyvät jokapäiväiseen elämääsi. Huomaat eroja englanninkielisen ja suomenkielisen kulttuurin välillä

Opit presensin ja imperfektin, yleisimmät prepositiot, artikkelin käyttöä ja monikkomuodot.

Harjoittelet myös perfektia, pluskvamperfektiä ja futuuria. Käyt läpi sanajärjestyksen englannin kielessä sekä adjektiivien vertailun. Tutustut myös konditionaalin käyttöön.

Kurssit 4-6

Kursseilla 4-6 aiheina ovat nuorten elämään liittyvät aiheet: ihmissuhteet, musiikki, sankarit.

Keskustelut, kirjoitelmat sekä kuulemasi ja lukemasi tekstit liittyvät nuorten keskinäisiin suhteisiin. Opit myös ottamaan kantaa ja ilmaisemaan mielipiteesi.

Kieliopissa opit uutena verbien –ing-muodon, uusia pronomineja, passiivin, epäsuoran kysymyslauseen. Kertaat aikamuotoja, artikkeleiden käyttöä ja monikkomuotoja.

SAKSA

Saksa A-kielenä

Tutustut Saksaan ja muihin saksankielisiin maihin. Perehdyt saksankielisen kulttuurin ominaispiirteisiin. Opettelet saksalaisittain korrekkeja kanssakäymismuotoja huomaat eroja suomalaiseseen kulttuuriin.

Kurssit 1-2

Ensimmäisillä saksan kielen kursseilla opiskeltavia aiheita ovat oma itse, perhe, koti, harrastukset, oma koulu, muoti sekä matkustus.

Luet helpohkoja tekstejä ja päättelet vaikeiden tekstien sisältöjä jo hallussa olevan sanastosi avulla.

Kirjoitat lyhyitä asiaviestejä ja pidempiä, yhtenäisiä tekstejä tutuista aihepiireistä.

Kertaat tai opettelet uudelleen verbien preesens ja perfekti-, akkusatiivi- ja , dativimuodot, persoonapronominit, yleisimmät prepositiot, käsky- ja kysymyslauseiden muodostuksen sekä pää- ja sivulauseiden sanajärjestys.

Kurssit 3-5

Harjoittelet vapaa-ajan vietosta, matkakokemuksista ja nähtävyyksistä kertomista. Kerrot myös omasta kotipaikastasi ja elämästäsi, sekä muiden kulttuurien kohtaamisesta omassa elinympäristössäsi. Nuorten elämä ja ihmissuhteet sekä ympäristöstä huolta pitäminen ovat myös esillä. Aihepiireinä käsittelet matkailua, ystävyyttä ja erilaisuutta, ympäristön suojelua.

Ymmärrät vähitellen vaikeutuvia tekstejä ja harjoittelet sisällön ymmärtämistä ympäröivän tekstin avulla. Kirjoitetussa tekstissä hallitset perusaikamuodot ja osaat kirjoittaa yhtenäisiä tekstejä helpohkoista aiheista. Kertaat ja syvennät aiemmin opittua. Opit uutena adjektiivien vertailun sekä taivutuksen sekä, sivulauseiden käytön, omistusmuodon sekä verbin perusmuodon käytön. Opettelet aikamuodoista imperfektin ja pluskvamperfektin.

Kurssit 6-8

Viimeisillä saksan kursseilla opit kertomaan tulevaisuuden toiveista ja haaveista. Puhut eri viestimien käyttötavoista ja nykyihmisen arkeen kuuluvista ilmiöistä. Aiheinesi ovat mm. historia, viestintä, urheilu ja kulttuuri ja nuoren tulevaisuus.

Pystyt jo hankkimaan uutta tietoa tutuista aiheista sekä pystyt käsittelemään vaativampiakin aiheita apuvälineiden avulla. Osaat kielen perusrakenteet ja pystyt hyödyntämään niitä erilaisissa kirjallisissa tuotoksissa vaihtelevista aihepiireistä.

Kielioppiasioissa kertaat aiemmin opittua. Uutena asiana opit relatiivipronominit ja verbien rektioita, passiivin käyttöä eri aikamuodoissa sekä kaksoisinfinitiivin. Tutustut myös maantieteellisiin nimiin.

Saksa B2-kielenä

Valinnaisen saksan kielen kursseilla opit puhumaan arkipäivän tilanteissa. Opit kielen perusrakenteet. Voit kokeilla rohkeasti omaa kielitaitoasi ja hyödyntää muita osaamiasi kieliä saksan kielen opiskelussa.

Kurssit 1-3

Harjoittelet keskustelun aloittamista ja toisen keskustelijan huomioimista. Opettelet ilmaisemaan mielipiteitäsi, esittämään kysymyksiä ja vastaamaan niihin. Samalla pyrit huomaavaiseen ja kohteliaaseen käytökseen

Kerrot sinulle tutuista asioista: itsestäsi ja perheestäsi. Käyt keskusteluja ruokailutilanteissa, puhelimesta ja ostoksilla. Opettelet tunteiden ilmaisua.

Pystyt kirjoittamaan muutamin lausein itsestäsi ja lähipiiristäsi. Hallitset yksinkertaisen lauserakenteen ja perussanoja. Opit verbien taivutuksia, kysymyslauseiden muodostusta, artikkelien käyttöä ja sijamuodoista akkusatiivin. Harjoittelet myös kielto- ja lukusanoja, monikon muodostusta ja prepositioita

Kurssit 4-6

Harjoittelet saksan kielen käyttöä tilanteissa, jotka koskevat matkustelua, kotiseutua, asumista ja ympäristöä, harrastuksia, koulutusta ja tulevaisuutta sekä kieliä ja kansallisuuksia.

Puhut lyhyitä lauseita käyttäen myös opeteltuja perusilmaisuja. Ääntämisesi kehittyy kaiken aikaa. Tunnistat yksinkertaisesta tekstistä yksittäisen tiedon sekä kykenet ymmärtämään tekstin perusajatuksen. Pystyt kirjoittamaan lyhyitä vapaita tekstejä tutuista aiheista ja hallitset jotkut perussanat ja sanonnat.

Opit uusina kielioppiasioina mm. menneen ajan aikamuotoja (imperfekti, perfekti), sivulauseiden sanajärjestyksen, datiiivin ja prepositioita.

RANSKA

Ranska A-kielenä

Miksi ranskaa äännetään niin eri tavalla kuin kirjoitetaan? Miksi ranskalaisten kädet liikkuvat niin paljon kun he puhuvat? Miksi ranskaa puhutaan myös Senegalissa, Kanadassa ja Intian valtameren saarilla? Miksi ruokailu on niin tärkeää ranskalaisille? Miksi Ranskan lipussa on kolme väriä? Kuka on MC Solaar? Khaled? Kieli ei ole vain sanoja, se on ihmisten tapa olla, elää ja ajatella.

Yläasteella ranskan kielen taitosi laajenee vaativampiin sosiaalisiin tilanteisiin kodin ja ystävien keskuudessa sekä harrastuksien, palveluiden ja julkisen elämän alueelle. Luettavat ja kirjoitettavat tekstit pitenevät entisestään. Harjoittelet toimimaan ranskalaisen kulttuurin edellyttämällä tavalla ja opettelet oppimaan paremmin ja tehokkaammin. Tutustut Ranskaan ja muihin ranskankielisiin maihin. Puhut ranskaksi käyttäen myös eleitä ja ilmeitä.

Kurssit 1-2

Ensimmäisillä kursseilla tutustut nuorten elämään Ranskassa, harjoittelet kertomaan itsestäsi, perheestäsi ja harrastuksistasi. Opettelet selviytymään matkalla, lääkärissä, kahvilassa ja kertomaan menneistä tapahtumista.

Kertaat verbien preesensin ja harjoittelet passé composén ja imperfektin käyttöä. Käytät adjektiivejä ja genetiiviä.

Kurssit 3-5

Perehdyt ranskalaiseen elämäntapaan ja tapoihin, opettelet selviytymään ranskalaisittain ruokapöydässä ja asioimaan puhelimessa. Puhut työstä ja harrastuksista.

Ymmärrät selkeää yleiskielistä puhetta ja pystyt seuraamaan keskusteluja tutuista aiheista.

Sanavarastoosi kuuluu jo vaikeampia tilannesidonnaisia ilmaisuja, joita osaat käyttää hyväksesi arkipäivään tilanteissa.

Opit painollisten ja painottomien pronominiin käyttöä, adverbejä, jatkat passé composén, imperfektin ja pluskvamperfektin käytön opettelemista.

Kurssit 6-8

Kerrot Suomesta ja suomalaisista ranskaksi. Tutustut frankofoniaan, ranskaa puhuvaan maailmaan ja tämän hetken Ranskaan ja ranskalaisuuteen. Kerrot menneistä ja tulevista tapahtumista ja opettelet jossittelemaan ranskaksi.

Ranska B2-kielenä

Valinnaisen ranskan kursseilla opettelet arkipäivän tilanteiden kieltä ja tapoja. Opettelet ranskan ääntämistä ja lauseintonaatiota. Hankit itsellesi selviytymiskielitaidon.

Kurssit 1-3

Tutustut ranskan ääntämiseen ja kirjoitusasuun. Tervehdit, hyvästelet, kiität ja pyydät anteeksi.

Käyt pieniä keskusteluja. Kerrot hieman itsestäsi, perheestäsi ja mielenkiintosi kohteista.

Opit yleisimpien verbien taivutuksia, kysymysten muodostusta ja artikkelien käyttöä. Harjoittelet myös kielto- ja lukusanoja, monikon ja genetiivin muodostusta ja prepositioita sekä adjektiiveja.

Kurssit 4-6

Käytät ranskaa matkailun, harrastusten ja ympäristön parissa. Käsittelet koulutusta, tulevaisuutta.

Opettelet kielioppiasioina mm. menneen ajan aikamuotoja, kysymysten ja käskymuotojen muodostamista, adjektiivin käyttöä, pronomineja.

MATEMATIIKKA

Matematiikan opiskelu auttaa sinua kehittämään loogista päättelyäsi. Se edistää matemaattista ajattelua ja auttaa omaksumaan matemaattisia käsitteitä sekä ratkaisemaan ongelmia. Kun opiskelet matematiikkaa, opit toisaalta luovia ja toisaalta täsmällisiä ratkaisukeinoja erilaisiin ongelmiin. Matematiikan opiskelussa on tärkeätä muistaa järjestelmällisyys sekä se, että uudet asiat rakentuvat täysin vanhojen pohjalle. Jotta oppimasi käsitteet jäsenyisivät ja osaisit käyttää niitä, sinun tulee työskennellä matematiikan parissa säännöllisesti myös kotona. Oppitunneilla tulee esiin erilaisia käytännön elämään ja kokemuksiin liittyviä ongelmia, joita opit ratkaisemaan ja hyödyntämään myöhemmin elämässäsi.

Matematiikan kurssien arvioinnissa kiinnitetään huomiota aktiivisuuteesi uusien asioiden opiskelussa, työskentelysi säännöllisyyteen, kykyysi toimia ryhmän jäsenenä ja omaksumiesi kokonaisuuksien hallintaan (tuntitesteit ja kurssikokeet).

Aihekokonaisuuksista matematiikka liittyy ihmisenä kasvamiseen.

MA1 Lukuja ja laskutoimituksia

Viidesosa kuulijoista nukkuu ja kolmasosa lukee lehteä. Kuinka moni kuulija keskittyy seuraamaan esitelmää, jos kymmenesosa jäi saapumatta kokonaan?

Kurssin tavoite on kehittää laskutaitoasi ja matemaattista itseluottamustasi ja itsetuntemustasi, jotta voisit paremmin ottaa vastuuta omasta oppimisestasi.

Kurssilla tutustut tarkemmin aiemmissa opinnoissa tutuksi tulleisiin luonnollisten lukujen sekä murto- ja desimaalilukujen laskutoimituksiin. Arkisten ongelmien yhteydessä harjoittelet desimaaliluvulla jakamista sekä murtolukujen kerto- ja jakolaskua. Millä tarkkuudella vastaus tulisi ilmoittaa?

Kurssin keskeiset käsitteet ovat jaollisuus, alkuluku, kokonaisluku ja murtoluku.

MA 2 Potenssit ja lausekkeet

Kuinka monta erilaista valoyhdistelmää voidaan synnyttää kuudella peräkkäin kiinnitetyllä hehkulampulla?

Tavoitteena on matemaattisten käsitteiden ja säännönmukaisuuksien ymmärtäminen.

Kurssilla perehdyt potenssilaskennan perusteisiin. Erityishuomion saa potenssin määritelmän ymmärtäminen. Samankantaisten potenssien avulla opiskelet potenssilaskennan yleiset laskusäännöt. Potenssilausekkeita ja kymmenen potenssien käyttöä harjoitellaan myös erilaisten luontoon ja ympäristöön liittyvien esimerkkien avulla.

Muuttujatermi ja matemaattinen kirjainlauseke tulevat tutuksi, kun opiskelet polynomien peruskäsitteet. Yhteenlaskun ja kertolaskun osittelulait kerrataan ja opitaan luvuilla ja kirjaintermeillä. Polynomien laskusääntöjä havainnollistetaan jana- ja pinta-alamalleilla.

Kurssin keskeiset käsitteet ovat potenssi, kantaluku, eksponentti, lauseke, muuttuja ja polynomi.

MA3 Euklidista geometriaa eli suoria ja kulmia

Jos nelikulmiossa kaikki sivut ovat yhtä pitkiä, onko kyseessä neliö?

Kurssin tavoite on kehittää ajattelusi loogisuutta ja matemaattista luovuuttasi.

Kurssilla tutkit tarkemmin ala-asteella opittuja käsitteitä ja pohdit tasogeometrinen muotojen välisiä lainalaisuuksia. Opit myös geometrista piirtämistä harpin ja viivaimen avulla.

Kurssin keskeiset käsitteet ovat suora, puolisuora, jana, kulmat, monikulmiot, ympyrään liittyvät käsitteet, symmetria ja yhtenevyys.

MA4 Tilastoja, prosentteja ja todennäköisyyksiä

Onko päivälehtien lukemisen ja koulumenestyksen välillä riippuvuutta?

Kurssilla opit lukemaan ja tulkitsemaan asioita tilastollisten lukujen ja kuvaajien takana. Opit myös itse suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisen tilastollisen tutkimuksen.

Tutustut kurssilla tilastomatematiikan alkeisiin. Kertaat ala-asteella opitun prosentin käsitteen ja opit lisää prosenttilaskutoimituksia. Opit todennäköisyyden käsitteen ja perehdyt taulukkolaskentaohjelmaan. Kurssin tilastollisen tutkimuksen yhteydessä opit käyttämään kuvaajia tulosten esittämiseen.

Keskeiset käsitteet ovat prosentti, keskiluvut, riippuvuus, hajonta ja todennäköisyys.

MA5 Yhtälö I

Jos yhteen sangolliseen mahtuu neljäsosa sangollista ja 3,5 litraa vettä, montako sangollista tarvitaan 50 litran säiliön täyttämiseen?

Tavoitteena on, että opit esittämään ongelman ja sen ratkaisuperiaatteen matemaattisesti. Opit myös käyttämään ratkaisumenetelmää, toteat ratkaisun loogisen yksiselitteisyyden ja osaat perustella sen.

Kurssilla käytät hyödyksesi aiemmin oppimaasi muuttujan käsitettä, jolla merkitään matemaattisesti yhtä suuria asioita. Opiskelet menetelmän, jolla voit ratkaista ensimmäisen asteen ja vailinaisen toisen asteen yhtälön. Lisäksi tutkitaan ratkaisun olemassaoloa.

Lukujen ja asioiden suhteiden kautta tutustut verrannollisuuteen. Verrantojen yhteydessä ratkot joitakin arkielämään liittyviä ongelmia ja esimerkkejä. Yksinkertaisen toisen asteen yhtälön ratkaisusta saat käsitteistösi vielä neliöjuuren.

Keskeiset käsitteet ovat muuttuja, yhtälö, juuri, ratkaisumenetelmä, verrannollisuus, neliöjuuri ja reaaliluku.

MA6 Yhdenmuotoisuus

On juhannusaatto. Koivun varjo Launosten työväentalolla on kuudelta illalla tasan seitsemän metriä pitkä. Kuinka korkea kyseinen koivu on?

Kurssin tavoite on, että ymmärrät yhteyden yhdenmuotoisten kolmioiden sivujen pituuksien ja kulmien suuruuksien välillä. Toisaalta opit soveltamaan ja käyttämään yhdenmuotoisuutta hyväksi matemaattisissa ongelmissa.

Kurssilla sovellat yhdenmuotoisuutta mittakaavalaskuissa ja geometrisissa ongelmissa, jotka voidaan ratkaista suorakulmaisen kolmion ominaisuuksien avulla. Tutustut myös uutena matematiikan alueena trigonometriaan.

Keskeiset käsitteet ovat yhdenmuotoisuus, vastinosa, suhde, suorakulmainen kolmio, pinta-ala ja pii.

MA7 Yhtälö II

Alppilan syyskonserttiin myytiin 1,5 euron hintaisia lastenlippuja ja 2,5 euron hintaisia aikuisten lippuja. Konsertin lipputulot olivat 256,5 euroa. Kuinka monta lastenlippua myytiin, kun aikuisten määrä oli kaksi kolmasosaa lasten määrästä?

Kurssin tavoitteena on, että hallitset ensimmäisen asteen yhtälön ja yhtälöparin laatimisen ja ratkaisemisen sekä osaat tutkia, pitääkö saamasi ratkaisu paikkansa.

Tällä kurssilla laajennat taitoasi laatia ja ratkaista yhtälöitä. Harjoittelet lausumaan erilaisia

sanallisia ongelmia yhtälön ja yhtälöparin muodossa. Yhtälöparin ratkaisumenetelmistä opiskelet algebrallisen yhteenlasku- ja sijoituskeinon.

Keskeiset käsitteet ovat muuttuja ja yhtälö.

MA8 Avaruusgeometria

Jos vesimelonin pituus puolittuu, kuinka käy sen pinta-alan ja tilavuuden?

Kurssin tavoitteena on, että ymmärrät tilavuuden käsitteen ja pystyt hahmottamaan kolmiulotteisten kappaleiden rakenteen sekä ratkaisemaan kolmiulotteisiin peruskappaleisiin liittyviä laskutoimituksia.

Kurssin keskeiset käsitteet ovat tilavuus ja kolmiulotteisten kappaleiden pinta-alat.

MA9 Funktio

Funktio $v(x) = -x^2 + 10x$ kuvaa erään auton nopeutta paikan x suhteen välillä $[0, 15]$. Missä kohdassa auton nopeus on suurin? Missä pienin?

Kurssin tavoitteena on, että opit ymmärtämään funktion käsitteen ja sen, miten funktiota voi käyttää ilmiöiden kuvaamiseen ja miten funktion kuvaajaa tulkitaan.

Kurssilla tutkit riippuvuuksia ja niiden esittämistä muuttujien avulla. Kertaat verrannollisuuden ja saat sille uutta sisältöä, kun tutustut kuvaukseen eli funktioon. Opiskelet, miten funktion arvo- ja määrittelyjoukon voi määrittää. Kerrattuasi lukuparin esittämisen koordinaatistossa harjoittelet funktion kuvaajan piirtämistä ja käyttäytymistä. Lisäksi opiskelet yhtälöparin graafista ratkaisemista ja tutustut epäyhtälön käsitteeseen.

Keskeiset käsitteet kurssilla ovat muuttuja, kuvaus, kuvaaja, funktio ja epäyhtälö.

MA10 Aritmetiikkaa ja algebraa

Kuinka monesti luku vähennettynä yhdellä sisältyy samaan lukuun kerrottuna itsellään vähennettynä yhdellä?

Tällä viimeisellä matematiikan kurssilla tavoite on, että voit syventää ja täydentää matemaattista osaamistasi omia jatko-opintojasi silmällä pitäen. Pääset pohtimaan, miten voit käyttää matematiikkaa hyödyksi myöhemmin elämässäsi.

Täydennät tietojasi polynomilaskennasta ja harjoittelet lausekkeiden muodostamista ja sieventämistä. Palautat mieleesi lukualueet ja lukujen jaollisuuden. Voit myös opiskella lisää esimerkiksi prosenttilaskun ja verrannollisuuden käyttöä erilaisten arkipäivään ja talouteen liittyvien ongelmien ratkaisemisessa.

Keskeiset käsitteet ovat potenssi, neliöjuuri, polynomi, lukujoukko, prosentti, suhde ja verrannollisuus sekä yhtälö.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Ajattelun taidot ja menetelmät

Oppilas

- huomaa eri tapauksien yhtäläisyydet ja säännönmukaisuudet
- osaa käyttää puheessaan loogisia elementtejä kuten ja, tai, jos niin, ei, on olemassa, ei ole olemassa
- osaa päätellä yksinkertaisten väitelauseiden totuusarvon
- osaa muuntaa yksinkertaisen tekstimuodossa olevan ongelman matemaattiseen esitysmuotoon ja tehdä suunnitelman ongelman ratkaisemiseksi, ratkaista sen ja tarkistaa tuloksen oikeellisuuden
- osaa käyttää luokittelua matemaattisten ongelmien ratkaisussa
- osaa esittää järjestelmällisesti mahdolliset ratkaisuvaihtoehdot taulukkoa, puu-, polku- tai muuta diagrammia käyttäen.

Luvut ja laskutoimitukset

Oppilas osaa

- arvioida mahdollista tulosta sekä laatia suunnitelman laskun ratkaisemisesta ja hänellä on luotettava peruslaskutaito
- korottaa luvun potenssiin, jonka eksponenttina on luonnollinen luku ja pystyy jakamaan luvun alkutekijöihinsä.
- ratkaista tehtäviä, joissa tarvitaan neliöjuurta
- käyttää verrantoa, prosenttilaskua ja muita laskutoimituksia arkielämässä eteen tulevien ongelmien ratkaisemisessa.

Algebra

Oppilas osaa

- ratkaista ensimmäisen asteen yhtälön
- sieventää yksinkertaisia algebrallisia lausekkeita
- potenssien laskutoimitukset
- muodostaa yksinkertaisesta arkielämään liittyvästä ongelmasta yhtälön ja ratkaista sen algebrallisesti tai pääättelemällä
- käyttää yhtälöparia yksinkertaisten ongelmien ratkaisemiseen
- arvioida tuloksen järkevyyttä sekä tarkastaa ratkaisunsa eri vaiheet.

Funktiot

Oppilas

- osaa määrittää pisteen koordinaatit koordinaatistosta
- osaa laatia taulukon lukupareista annetun säännön mukaan
- osaa etsiä lineaarisen funktion nollakohdan
- osaa jatkaa lukujonoa annetun säännön mukaan ja pystyy kertomaan sanallisesti yleisen säännön annetun lukujonon muodostumisesta
- tietää suoran yhtälön kulmakertoimen ja vakion merkityksen; hän osaa määrittää kahden suoran leikkauspisteen piirtämällä.

Geometria

Oppilas osaa

- tunnistaa eri geometriset muodot ja tuntee niiden ominaisuudet
- soveltaa oppimiansa piirin, pinta-alan ja tilavuuden laskutapoja
- käyttää harppia ja viivoitinta yksinkertaisten geometrinen konstruktioiden tekemiseen
- löytää yhdenmuotoisia ja yhteneviä sekä symmetrisiä kuvioita ja pystyy soveltamaan tätä taitoa kolmioiden ja nelikulmioiden ominaisuuksien tutkimisessa
- soveltaa kahden kulman välisiä yhteyksiä yksinkertaisissa tilanteissa
- käyttää Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa suorakulmaisen kolmion osien ratkaisemiseen
- suorittaa mittauksia ja niihin liittyviä laskelmia sekä muuntaa tavanomaisimpia mittayksiköitä.

Todennäköisyys ja tilastot

Oppilas osaa

- määrittää mahdollisten tapausten lukumäärän ja järjestää yksinkertaisen empiirisen tutkimuksen todennäköisyydestä; hän ymmärtää todennäköisyyden ja satunnaisuuden merkityksen arkielämän tilanteissa
- lukea erilaisia taulukoita ja diagrammeja ja määrittää annetusta aineistosta frekvenssit, keskiarvon, mediaanin ja tyyppiärvon.

BIOLOGIA

Biologiassa tutkit elämän syntyä, kehittymistä ja kiertoa. Pohdit eliöiden rakennetta, fysiologiaa ja vuorovaikutusta. Keskustelet, havainnoit, työskentelet maastossa, laboroit ja teet pieniä tutkimuksia. Opettelet ymmärtämään elämän ilmiöitä ja hallitsemaan työmenetelmiä ja ottamaan vastuuta ympäristöstäsi. Opit rakastamaan luontoa.

Arviointiin vaikuttavat asian ymmärtäminen, itsenäinen ja yhdessä työskentely. Arvosanaan vaikuttaa myös pienten tutkimusten tekemisen ja laborointimenetelmien hallitseminen.

Biologian opetukseen sisältyy monia aihekokonaisuuksia. Kasvu ihmisyyteen tulee esille, varsinkin kursseilla BI2, BI3 ja BI4. Kulttuuri-identiteettiä etsitään kursseilla BI2 ja BI4. Viestintää ja mediataitoa harjoitellaan kaikilla kursseilla hankkimalla tietoa, havainnoimalla, tutkimalla ja erilaisia lähdeaineistoja käyttämällä. Osallistuva kansalaisuus painottuu BI4-kurssille, jossa oppilaista pyritään saamaan aktiivisia kansalaisia ympäristöön liittyvissä asioissa. Turvallisuus aiheena liittyy varsinkin ihmisen ja ympäristön hyvinvointiin. Teknologiaa käsitellään laitteiden esim. mikroskoopin käytön yhteydessä ja bioteknologian sovellutuksia ja uhkia pohditaan BI2-kurssilla.

BI1 Metsä- ja vesikurssi

Pureeko vesikirppu? Tunnetko koulun lähipuut? Menisitkö metsään kesätöihin?

Opiskelet metsä- ja vesiekosysteemien rakennetta ja toimintaa. Tutustut metsän ja veden kasveihin ja eläimiin retkeilemällä, laboroimalla ja tekemällä oman pikku kasvion.

BI2 Solu, perinnöllisyys ja evoluutio

Miten kasvisolu on ylivoimainen verrattuna eläinsoluun? Miten kahdesta solusta voi tulla ihminen? Jatkuuko ihmisen evoluutio? Syötkö aamuisin geenimuunneltua kaurapuuroa?

Mietit elämän olemusta sen syntyä ja kehitystä. Tutustut perinnöllisyyteen ja biotekniikan mahdollisuuksiin sekä niihin liittyviin eettisiin kysymyksiin.

BI3 Ihmisen anatomia ja fysiologia

Miten lapsia tehdään ja ollaan tekemättä? Mitä elintä et vielä voi vaihtaa? Miten käpylisäkkeesi vaikuttaa sinuun?

Kurssilla tutkit ihmisen elimistön rakennetta ja toimintaa sekä ihmisen lisääntymisen biologiaa.

BG4 Ympäristökurssi

Miten kasvihuoneilmiö ja otsonikato vaikuttavat maapallon tilaan? Riittävätkö luonnonvarat kasvavalle väestölle? Miten itse huolehdimme jätteistämme?

Pohdit ihmisen vaikutusta ympäristöön ja tutustut kestävään kehitykseen. Teet pieniä tutkimuksia ja tutustumiskäyntejä.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Biologian tutkimustaidot

Oppilas osaa

- käyttää mikroskooppia näytteitä tutkiessaan
- työskennellä maastossa ja laboratorioissa annettujen ohjeiden mukaan sekä osaa kerätä kasveja ohjeiden mukaisesti
- toteuttaa itsenäisesti pienimuotoisia tutkimuksia.

Luonto ja ekosysteemit

Oppilas osaa

- jaotella eliöitä pääryhmittäin keskeisten tuntomerkkien avulla ja osaa tunnistaa lähiluonnon kasvi-, eläin- ja sienilajeja
- kuvata ekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan
- nimetä ja kuvata metsä- ja järviyyppejä
- tehdä pienimuotoisia metsä-, vesi- tai suoekosysteemiin liittyviä tutkimuksia
- selostaa perusasioita metsänhoidosta ja kasvinviljelystä
- kuvata esimerkein luonnon monimuotoisuutta, osaa perustella sen merkitystä ekologisen kestävyyden kannalta sekä tuntee metsien kestävän käytön periaatteet.

Elämä ja evoluutio

Oppilas osaa

- kuvata pääpiirteet kasvi- ja eläinsolun rakenteesta
- selostaa fotosynteesin ja kuvata sen merkityksen eliökunnan kannalta
- kuvata kasvien, eläinten, sienten ja mikrobien lisääntymistä
- selostaa evoluution peruspiirteet ja ihmisen evoluution vaiheet
- jäsentää eliökunnan pääryhmiin ja perustella ryhmittelyä.

Ihminen

Oppilas osaa

- kuvata ihmisen tärkeimpien kudosten, elinten ja elimistöjen rakenteen ja toiminnan pääpiirteet
- selvittää seksuaalisuuden erilaisia ilmenemismuotoja
- selostaa pääpiirteissään sukupuolisolujen synnyn, yhdynnän, hedelmöityksen, raskauden kulun ja synnytyksen
- käyttää periyymiseen liittyviä keskeisiä käsitteitä.

Yhteinen ympäristö

Oppilas osaa

- kuvata ekologisesti kestävästä kehityksestä sekä luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja ympäristösuojelun merkitystä
- tehdä pienimuotoisia tutkimuksia oman elinympäristönsä tilasta
- kertoa esimerkkejä kotiseutunsa luonnonympäristön muuttumisesta ja osaa antaa esimerkkejä siitä, millä tavalla voi itse toimia kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

MAANTIETO

Maantiedon opetuksessa tutkit maapalloa, sen erilaisia alueita ja ilmiöitä esim. geologiaa, ilmastoa, kasvillisuutta ja väestömaantiedettä. Opit maantieteen käsitteitä, kehität kykyäsi tarkastella luontoa — sekä rakennettua että sosiaalista ympäristöä lähialueella ja maailmanlaajuisesti. Kysyt, ihmettelet, rakennat omia teorioita ja testaat niitä. Otat maailmaa haltuun erilaisten karttojen avulla, teet pieniä tutkimuksia mm. säähavaintoasemallamme, havainnoit, keskustelet ja retkeilet. Maantiedon tunneilla opit myös tietoteknisiä taitoja.

Aihekokonaisuuksista varsinkin kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys ovat mukana jokaisessa maantiedon kurssissa. Kulttuureihin tutustutaan niin Suomessa, Euroopassa kuin muuallakin maailmalla. Viestintä ja mediataito ovat esillä varsinkin Kulttuurimaantieteen- kurssilla, jossa seurataan ja analysoidaan mediasta tulevaa tietoa. Osallistuva kansalaisuus liittyy varsinkin GE3- ja BG4-kurssiin. Siinä tutkimme omaa elinympäristöämme ja pyrimme löytämään vaikutuskanavia.

Arviointiin vaikuttavat asioiden ymmärtäminen, työmenetelmien hallitseminen, omien töiden tekeminen sekä kyky tehdä töitä muiden kanssa.

GE1 Maa - ihmisen kotiplaneetta

Miksi Välimerellä on lämmintä ja meillä lunta talvella? 60° pohjoista leveyttä ja 25° itäistä pituutta - mikä paikka? Missä oli viimeisin tulivuoren purkaus?

Perehdyt kartaston käyttöön, mittakaavaan ja karttakoordinaatteihin. Tutustut maapallon rakenteeseen ja maanpintaa muokkaaviin voimiin. Maan liike ja sen vaikutukset ilmastoon ja kasvillisuuteen tulevat tutuiksi. Kurssin kuluessa syvennyt valitsemaasi maanosaan.

GE2 Kulttuurimaantiede ja Eurooppa

Miksi Huippuvuorilla on vähemmän asukkaita kuin Belgiassa? Mitkä maat kuuluvat Euroopan unioniin ja mihin niistä muuttaisin? Mistä maasta on paljon tietoa uutisissa?

Ympäristö vaikuttaa ihmiseen ja ihminen ympäristöönsä eri puolilla maapalloa. Aiheinasivat muun muassa: luonnonvarat, elinkeinot, väestön sijoittuminen maapallolla, väestön kasvu, kaupungistuminen.

Asiat opiskelet erityisesti Euroopan näkökulmasta, mutta seuraat myös median tietoja eri puolilta maapalloa. Vertaillet jotain Euroopan Unionin maata valitsemaasi muuhun valtioon.

GE3 Suomi maailmassa

Milloin jääkausi tulee? Millainen kallioperä on koulun alla? Miten Helsinki kaupunkina muuttuu?

Opiskelukohteena on Suomi. Tutkit luonnon olosuhteita ja ihmisten elämää koulun lähiympäristössä, Helsingissä ja Suomessa. Opiskelet maankäyttöön ja kaavoitukseen liittyviä asioita. Teet säähavaintoja omalla sääasemalla.

BG4 Ympäristökurssi

Katso Biologia.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Maantieteelliset taidot

Oppilas osaa

· etsiä kartoista ja kartastoista tutkimiaan paikkoja sekä osaa käyttää hyväksi karttamerkkejä ja kartan mittakaavaa

- tulkita fyysisiä karttoja, teemakarttoja, valokuvia ja tilastoja sekä osaa käyttää hyväksi uutislähteitä ja tietoverkoissa olevaa tietoa
  - havainnollistaa maantieteellistä tietoa karttojen ja piirrosten avulla
  - vertailla eri alueiden ilmastodiagrammeja ja väestöpyramideja sekä laatia itse ilmastodiagrammin tilastotietojen perusteella.
- Maailman jäsentäminen
- Oppilas osaa
- hahmottaa ja jäsentää maailmaa sekä tunnistaa eri maanosien luonnon- ja kulttuurimaantieteelliset peruspiirteet
  - soveltaa oppimaansa maantieteellistä tietoa eri lähteistä saamiensa ajankohtaisten uutistietojen analysointiin ja osaa sijoittaa uutisten tapahtumapaikat maailmankartalle.
- Euroopan jäsentäminen
- Oppilas osaa
- kuvata Euroopan eri alueiden luonnonoloja ja ihmisen toimintaa sekä ymmärtää Euroopan maisemallisen ja kulttuurisen rikkauden
  - vertailla Eurooppaa muihin maanosiin ja ymmärtää, että Eurooppa on vuorovaikutuksessa muiden maailman alueiden kanssa.
- Suomen jäsentäminen
- Oppilas osaa
- selostaa, miten Suomen luonnonmaisemat ovat muotoutuneet ja miten luonnonolot ovat vaikuttaneet ihmisen toimintaan Suomen eri alueilla
  - kuvata ja analysoida asutuksen ja elinkeinoelämän alueellisia piirteitä ja sijoittumista Suomessa
  - analysoida Suomen rakennetun ympäristön piirteitä ja tuntee, mitä ovat arvokkaat kulttuuri- ja perinmaisemat
  - osaa selostaa, miten jokainen kansalainen voi vaikuttaa Suomessa oman elinympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen
  - suunnitella ja toteuttaa pieniä kotiseutunsa luonnonympäristöön ja rakennettuun ympäristöön liittyviä tutkimuksia
  - tunnistaa oman kulttuurin piirteitä sekä tuntee Suomen ja lähialueiden vähemmistökulttuurit
  - kuvata sitä, miten Suomi on vuorovaikutuksessa omien lähialueidensa sekä Euroopan ja koko maailman kanssa.
- Yhteinen ympäristö
- Oppilas osaa
- selostaa lyhyesti, mitä ovat keskeiset maailmanlaajuiset ympäristö- ja kehitysongelmat, kuten kasvihuoneilmiön voimistuminen, otsonikato, aavikoituminen, elinympäristöjen saastuminen, väestönkasvu sekä köyhyys- ja nälkäongelma
  - kuvata Itämeren alueen ympäristöongelmia ja niiden syitä sekä osaa esittää keinoja parantaa Itämeren alueen ympäristön tilaa
  - kuvata, mitkä ovat hänen omat vaikutusmahdollisuutensa ympäristön tilan parantamiseksi ja tietää keinoja, joiden avulla keskeisiä maailmanlaajuisia ympäristö- ja kehityskysymyksiä voidaan ratkaista.

FYSIIKKA

Fysiikka on luonnontiede, joka tutkii luonnon rakenteita ja niihin liittyviä lainalaisuuksia. Fysiikan tutkimusmenetelmä on mittaaminen. Luonnontieteellisillä kokeilla saat tietoa siitä, miten luonto käyttäytyy. Tutkimuskohteet vaihtelevat aineen kaikkein pienimmistä rakenneosista miljoonien valovuosien etäisyydellä oleviin galakseihin. Fyysikko yhdistää saamansa tiedon malleiksi ja aikanaan teorioiksi. Fysiikka auttaa sinua ymmärtämään ympäröivän maailman ilmiöitä ja tapahtumia.

Fysiikan tutkimus on tuottanut esimerkiksi sähköenergian, kodinkoneet, viihde-elektroniikan, kännykät ja sähköiset viestimet. Teknologian hyödyntämisen ohella fysiikka tuottaa jatkuvasti tietoa ympäristömme muutoksiin sisältyvistä riskeistä. Kestävän kehityksen ja uusiutuvan energian tutkimus ja hyödyntäminen ovat tärkeä osa fysiikan tutkimustyötä.

Fysiikan oppimisympäristösi peruskoulussa on luokka (laboratorio), jossa on opiskeluun tarvittavat luonnontieteelliset mittausvälineet ja työturvallisuuden kannalta välttämättömät apuvälineet.

Fysiikan kursseilla keskitytään aineen keskeisiin käsitteisiin ja niihin liittyviin ilmiöihin ja lainalaisuuksiin. Opiskelun tavoite on, että saat kokonaiskuva luonnontieteen tutkimusmenetelmästä ja siihen liittyvästä päättelystä. Päättelyyn liittyy kysymysten asettelun ja syy-seuraussuhteen pohdinta sekä tulosten pätevyuden (totuudellisuuden) pohdinta.

Fysiikan tutkimukset edellyttävät, että osaat järjestää luonnontieteellisen kokeen. Sinun on harjoiteltava työskentelyä erilaisissa ryhmissä ja opiskeltava mittausvälineiden käyttöä. Tulosten käsittelyssä sekä oheistiedon hankinnassa voit (mahdollisuuksien mukaan) käyttää hyödyksi tietotekniikkaa.

Fysiikan kursseilla oppimistasi arvioidaan eri näkökulmista: miten työskentelet oppitunneilla ja osallistut opiskeluun, miten luonnontieteelliset kokeesi onnistuvat ja millaisia päätelmiä osaat tehdä niiden tulosten perusteella sekä millaiset yhteistyötaitosi ovat. Käsitteiden ja sisältöjen omaksumisesi osoitat kaikilla kursseilla kirjallisella kokeella. Kenties voit jollain kurssilla sopia opettajan kanssa, että osoitat oppimisesi syventymällä tarkemmin johonkin osa-alueeseen ja tekemällä aiheesta tutkielman.

FY1 Liike ja vuorovaikutus

Mikä on suure? Millaisia ominaisuuksia kappaleella voi olla? Millaisia ilmiöitä voisi tutkia luonnontieteen keinoin?

Kurssilla käsitellään luonnontieteen tutkimusmenetelmiä, suureita, vuorovaikutuksia ja voimia, liikeilmiötä ja kappaleiden fysikaalisia ominaisuuksia. Kurssilla harjoittelet yksin ja ryhmässä pienimuotoisen luonnontieteellisen kokeen järjestämistä ja mietit tulosten havainnollista esittämistä sekä päätelmien tekoa.

FY2 Aaltoliike ja lämpö, energia

Mitä yhteistä on värähtelevällä kitaran kielellä ja meren aalloilla? Miten sateenkaari syntyy? Miksi kosteat vaatteet saavat sinut tuntemaan olosi viluiseksi? Miksi teräslusikka polttaa keittoastiassa kättäsi?

Kurssilla käsitellään aaltoliikettä. Erityisesti tutustut valoon sekä lämpöenergiaan ja niihin liittyviin ilmiöihin ja suureisiin. Opiskelet myös mekaanisen työn ja energian yhteyden. Kokeelliset oppilastyöt liittyvät lämpöenergiaan, sen varastoitumiseen ja siirtymiseen ja toisaalta valo-opin ilmiöihin.

FY3 Sähkö

Mikä saa kattolampun hehkumaan? Miten sähkömoottori toimii? Mitkä sähkölaitteet voivat aiheuttaa vaaratilanteita? Miten ja mistä sähköenergiaa muunnetaan, mitä se maksaa, miten sen tuotanto vaikuttaa ympäristöön?

Kurssin keskeiset käsitteet ovat sähköiset suureet ja niiden lainalaisuudet, tasavirtapiiri ja sen komponentit sekä sähköenergian muunto ja siihen liittyvät ilmiöt ja prosessit.

Kurssilla saat myös hyödyllistä tietoa sähköenergiasta ja siihen liittyvien laitteiden turvallisesta käytöstä sekä sähköenergian muunnon merkityksestä talouden ja ympäristön kannalta.

Oppilastöinä rakennat virtapiirejä ja opit sähköisten mittalaitteiden käyttöä sekä tutkit, mitä tekemistä sähköllä ja magnetismilla on toistensa kanssa.

FK4 Luonnontieteet ja luonnon prosessit

Mistä tunnettu maailmankaikkeus koostuu? Mitä ovat fissio ja fuusio? Miksi puhutaan energian tuotannosta, kulutuksesta tai säästöstä, kun itse asiassa on koko ajan kysymys vain energian muunnosta muodosta toiseen? Millaiset reaktiot ovat tuntemamme luonnon kannalta tärkeitä? Mikä pitää yllä elämää, mitä ihmisen toiminta maapallolla saa aikaan? Mihin pitää kiinnittää huomiota, jotta olisi raitista ilmaa ja puhdasta juomavettä?

Kurssin fysiikan osuus sisältää katsauksen luonnon rakenneosasiin alkeishiukkasista galakseihin. Opiskelet perustietoja eri säteilylajeista ja niiden synnystä, energiasta ja vuorovaikutuksista. Joudut myös pohtimaan energian muuntoon liittyviä tärkeitä fysikaalisia ja kemiallisia prosesseja sekä niiden merkitystä ympäristön kannalta.

Avainkäsitteitä ovat välillinen ja välitön energian muunto, palamisreaktio, fotosynteesin merkitys luonnon energiatalouden kannalta. Esille tulevat myös energian laadun huononeminen ja epäjärjestyksen kasvu, energian säilymlaki.

Kemian osuudessa mietit luonnon happamoitumista ja palamisreaktion moninaisia ympäristövaikutuksia. Veden kierto ja ilmakehän laatuun vaikuttavat kemialliset seikat tulevat esille myös, kun mahdollisuuksien mukaan teet havaintoja lähiympäristön ilmastosta.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

- osaa työskennellä turvallisesti, ohjeita noudattaen ja yhdessä toisten kanssa
- osaa tehdä luonnontieteellisen tutkimuksen annetun ohjeen mukaan sekä suunnitella yksinkertaisia kokeita, sopia työnjaosta ja tehtävistä sekä osaa asettaa tavoitteita tai päämääriä yhdessä muiden oppilaiden kanssa
- osaa laatia pienimuotoisia tutkimusselostuksia, esittää tulokset esimerkiksi taulukkojen ja graafien avulla sekä tulkita niitä
- osaa tehdä kontrolloidun kokeen ja arvioida koejärjestelyn toimivuutta sekä tulosten luotettavuutta, tarkkuutta ja mielekkyyttä
- tietää, että fysiikka on peruluonnontiede ja että fysiikan tietoja ja kokeellista tiedonhankintamenetelmää käytetään muissa luonnontieteissä ja tekniikassa.

Liike ja voima

Oppilas

- osaa tutkia erilaisia vuorovaikutus- ja liikeilmiöitä sekä käyttää niitä kuvaavia suureita, kuten aika, matka, nopeus, kiihtyvyys ja voima
- osaa tehdä graafisia esityksiä esimerkiksi tasaisen ja kiihtyvän liikkeen mittaustuloksista sekä tulkita niitä sekä käyttää tasaisen liikkeen mallia liikettä koskevien ennusteiden tekemiseen ja keskinopeuden yhtälöä matkan tai ajan arviointiin ja laskemiseen
- ymmärtää yksinkertaisten mekaanisten koneiden, esimerkiksi vivun, toimintaperiaatteen ja tietää mekaanisten koneiden ja erilaisten rakenteiden sovelluksia
- osaa käyttää kappaleiden ja aineiden ominaisuuksia kuvaavia suureita ja osaa selittää niiden avulla havaitsemiaan ilmiöitä, esimerkiksi vertailla aineiden tiheyksiä ja selittää tiheyden avulla erilaisia ilmiöitä, kuten kellumisen ja kuumailmapallon toiminnan

- tuntee työn ja energian välisen yhteyden
- ymmärtää liikenneturvallisuutta koskevien määräysten fysikaalisen perustan.

Värähdys- ja aaltoliike

Oppilas

- tunnistaa aaltoliikkeitä ja niille luonteenomaisia ilmiöitä, esimerkiksi aaltoliikkeen synnyn, etenemisen, vastaanottamisen, heijastumisen ja taittumisen
- tunnistaa erilaisia jaksollisia ilmiöitä ja värähtelijöitä ympäristöstään ja niille ominaisia ilmiöitä sekä osaa luonnehtia kyseessä olevia ilmiöitä niitä kuvaavien suureiden avulla
- osaa tutkia valon heijastumista ja taittumista sekä selittää valonsädettä mallina käyttäen erilaisia näkemiseen liittyviä ilmiöitä ja peilien ja linssien toimintaa
- ymmärtää äänen ja valon merkityksen ihmisen ja yhteiskunnan kannalta, esimerkiksi melu ja siltä suojautuminen sekä valo tiedonsiirrossa.

Lämpö

Oppilas

- tunnistaa ympäristöstä lämmön siirtymiseen ja varastoitumiseen liittyviä ilmiöitä ja osaa tulkita niitä
- osaa luonnehtia lämpöopin perusilmiöitä, kuten lämpölaajenemista ja kappaleen lämpenemistä, niitä kuvaavien suureiden ja kokeellisten lakien avulla
- osaa käyttää lämpenemisen, olomuodon muutosten ja lämpölaajenemisen lakeja tarkastellessaan ja selittäessään ympäristössään tapahtuvia lämpöilmiöitä.

Sähkö

Oppilas

- osaa sähkölaitteiden ja lämpöä tuottavien laitteiden turvallisen ja taloudellisen käytön periaatteet sekä osaa arvioida ja laskea eritehoisten sähkölaitteiden käyttökustannuksia
- ymmärtää jännitteen ja sähkövirran välisen yhteyden suljetussa virtapiirissä ja vastuksien vaikutuksen sähkövirran suuruuteen sekä osaa tehdä ennusteita virtapiirin toiminnasta ja käyttää kytkentäkaaviota virtapiirin mallina
- tuntee sovelluksia kuten sähkölaitteet ja sähköinen viestintä
- tuntee sähkön tuotantoon ja siirtoon liittyviä prosesseja kuten muuntajan toiminta, osaa selittää energian muuntumisen voimalaitoksessa sekä arvioida erilaisten voimalaitosten hyötyjä ja haittoja.

Luonnon rakenteet

Oppilas

- tuntee säteilylajit ja säteilyn vaikutuksia, pystyy erottamaan vaaralliset säteilylajit vaarattomista ja osaa suojaautua säteilyltä
- hahmottaa rakenneosien ketjun ja mittasuhteita alkeishiukkasista galakseihin ja osaa havainnollistaa näitä rakenteita ja järjestelmiä sopivilla malleilla
- osaa käyttää keskusteluissaan keskeisiä fysiikan käsitteitä muun muassa energia, vuorovaikutus ja säteily
- ymmärtää energian säilymisen periaatteen sekä osaa antaa esimerkkejä energian muuntumisesta erilaisissa prosesseissa, kuten puun palamisessa ja kiven putoamisessa.

KEMIA

Kemia on luonnontiede, jossa mielenkiinnon kohteena ovat aineet ja niiden väliset reaktiot. Erilaiden menetelmien avulla hankit tietoa aineiden rakenteesta, ominaisuuksista ja valmistusmahdollisuuksista sekä pyrit tunnistamaan ja erottamaan aineita toisistaan.

Kohtaat arkielämässä hyvin monenlaisia aineita ja oma elimistösiikin toimii kemiallisten reaktioiden avulla. Kemiaa on kaikkialla: kotona, koulussa ja muualla ympäristössämme.

Kemiaan sisältyvät aihekokonaisuudet ihmisenä kasvaminen, vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta, viestintä ja mediataito sekä ihminen ja teknologia.

Sopiva sekoitus arkisia esimerkkejä, käytännön kokeita ja kriittistä tiedonhakua ohjaa kemialliseen ajatteluun. Teoriaopetuksen lisäksi tehdään aiheisiin liittyviä havainnollistuksia ja tutustutaan mahdollisuuksien mukaan käytäntöön opintokäynneillä

Arvioinnissa painotetaan oppilaan omaa ajattelua, johtopäätöksiensä tekemistä ja niiden luotettavuuden arviointia sekä turvallisuusohjeiden noudattamista.

KE1 Mitä kemia on?

Opiskelet kemian perusasioita ja -taitoja, jotka ovat tärkeitä elämää ja myöhempää luonnontieteiden opiskelua varten. Kurssilla korostuu työturvallisuuden ja monien kemiallisten työmenetelmien ohella keskeisten käsitteiden hallinta. Opettelet käyttämään työohjetta itsenäisesti ja laatimaan työselostuksen.

Perehdyt aineen jaotteluun puhtaisiin aineisiin ja seoksiin. Erotusmenetelmien yhteydessä kertaat aineen olomuodon muutoksia. Tutustut aineen rakenteeseen ja opit kuvaamaan atomeja ja molekyylejä piirtämällä ja rakentamalla. Kemian merkkikieli, alkuaineiden jaksollinen järjestelmä sekä yhdisteiden merkitseminen tulevat myös tutuksi. Kemiallisista reaktioista tutustut palamisreaktioon ja samalla opettelet reaktioyhtälön kirjoittamista.

KE2 Elämän kemiaa

Pohjana kurssin KE1 tiedot ja taidot

Miten kemia liittyy minuun, omaan elämäni, elinympäristööni ja arkipäivääni?

Käsitlemme arkipäivän kemiallisia ilmiöitä esim. happamuutta. Hapon neutralointi emäksellä johdattaa suolanmuodostukseen. Opit ionisidoksen lisäksi kuvaamaan hiilen muodostamia molekyylisidoksia. Hiilen yhdisteistä käsitellään hiilivetyjen lisäksi alkoholeja ja orgaanisia happoja.

Hiilihyaattien, valkuaisaineiden ja rasvojen koostumus ja merkitys tulee myös tutuksi.

Varmennat työskentelyäsi kokeellisissa töissä. Arkikemiaan liittyviä aiheita, kuten lääkeaineet, pesu- ja puhdistusaineet, vitamiinit ja nautintoaineet voidaan käsitellä tutkielman muodossa, jossa harjoittelet itsenäistä työskentelyä.

KE3 Sähkö- ja teollisuuskemiaa

Pohjana kurssien KE1-2 ja FY1 tiedot ja taidot

Miten metallit liittyvät sähköön tuottamiseen? Miten kemia liittyy ympärilläni esiintyviin tuotteisiin? Miten minusta tulisi isona kemian alan ammattilainen?

Tutustut metallien ominaisuuksiin ja erilaisiin tapoihin hyödyntää niitä aina louhinnasta valmiiseen tuotteeseen ja kierrätykseen saakka. Perehdyt metallien sähkökemiallisiin ominaisuuksiin, sähkökemian, korroosioon ja elektrolyysiin. Tutkit raakaöljyn jalostusta, selluloosan ja paperin valmistusta.

Esimerkiksi pesu- ja kosmeettisten tuotteiden elinkaaren ajattelu osoittaa raaka-aineiden rajallisuuden ja ympäristöarvojen merkityksen.

Kurssin aikana tutustutaan kemian teollisuuden lisäksi sen ammatteihin. Teollisuusvierailu toteutetaan mahdollisuuksien mukaan.

FK4

Ks. Fysiikka.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas

- osaa työskennellä annetun ohjeen mukaan turvallisesti yksin ja ryhmässä
- osaa tehdä yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita, esimerkiksi kokeen, jossa tutkitaan aineen palamista, palamistuotteen liukenemistä veteen ja syntyneen vesiliuoksen happamuutta
- osaa esittää kokeidensa tulokset ja tulkita niitä
- tuntee aineiden kiertoprosesseja ja niiden aiheuttamia ilmiöitä luonnossa ja ympäristössä, esimerkiksi hiilen kiertokulku, kasvihuoneilmiö ja happamoituminen
- tuntee kemian ilmiöiden ja sovellusten merkityksen ihmiselle ja yhteiskunnalle, esimerkiksi fotosynteesin merkityksen elollisen luonnon energiavarannolle sekä korroosion ja korroosiolta suojaamisen merkityksen rakentamisessa ja metalliteollisuudessa
- tuntee ympäristöön vaikuttavia aineita, niiden lähteitä, leviämistapoja ja vaikutuksia ihmisen ja luonnon hyvinvointiin, esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden palamistuotteita ja raskasmetalleja
- tuntee teollisuuden eri aloja kuten metalli- ja puunjalostusteollisuus sekä niiden tuotteita ja niiden merkityksen jokapäiväisessä elämässä
- osaa tulkita tavaraselosteita, selittää tuotteen elinkaaren ja osaa tehdä valintoja kuluttujana
- osaa käyttää oikeita käsitteitä kuvaillaessaan aineiden ominaisuuksia ja kemiallisia ilmiöitä, esimerkiksi happamuutta, sähkönjohtokykyä ja olomuodon muutoksia
- osaa tutkia aineiden ominaisuuksia ja käyttää tuloksia alkuaineiden ja yhdisteiden luokittelussa, tunnistamisessa ja erottamisessa, esimerkiksi epäjalot ja jalot metallit
- osaa kuvata atomia, kemiallisia sidoksia ja yhdisteitä asianmukaisilla malleilla käyttäen
- osaa tulkita yksinkertaisia reaktioyhtälöitä ja kirjoittaa esimerkiksi hiilen palamisreaktion yhtälön
- osaa tehdä päätelmiä aineen reaktioherkyydestä atomin uloimman elektronikuoren rakenteen tai alkuaineen paikan perusteella jaksollisessa järjestelmässä

TERVEYSTIETO

Terveystieto on toiminnallinen ja osallistuva oppiaine. Tarkoituksena on edistää terveyttäsi, hyvinvointiasi ja turvallisuuttasi. Opettelet elämään terveesti, hoitamaan ihmissuhteitasi ja ymmärtämään tunteitasi.

Terveystiedon opetus liittyy keskeisesti aihekokonaisuuksiin kasvu ihmisyyteen, vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta sekä turvallisuus ja liikenne.

Terveystiedon tunneilla ohjataan pohtimaan terveyttä ja sen merkitystä, keskustelemaan, hankki-
maan tietoa ja arvioimaan sitä, millaisia elämänmalleja media pitää esillä. Opetuskeskustelun lisäksi terveystiedon opiskelussa tehdään muun muassa ryhmä- ja yksilötöitä. Mahdollisuuksien mukaan tehdään vierailuja ja kutsutaan vierailevia asiantuntijoita.

Arvioinnissa otetaan huomioon työskentelyyn paneutuminen sekä tiedollinen ja taidollinen edistymisesi. Arvioinnin avulla opit tiedostamaan omaa oppimistasi, ajatteluaasi ja toimintaasi.

TER1 Terve minä

Pitääkö minun noudattaa sääntöjä? Miksi minä olen tällainen? Uskallanko olla minä ja kuka minä olen? Miten kieltäydyn? Miltä minusta tuntuu? Miksi polttaisin? Miksi päihtyisin?

Kurssilla opit tunnistamaan terveyttä edistäviä ja haittaavia tekijöitä sekä ymmärtämään murros-
ikään liittyviä fyysisiä ja psyykkisiä muutoksia ja hyväksymään erilaisuutta. Opit näkemään sääntöjen merkityksen itsesi, perheen, koulun ja yhteiskunnan kannalta. Tavoitteena on oppia tekemään elämässään järkeviä ja turvallisia ratkaisuja.

TER2 Paljon pelissä

Porkkana vai perunalastut? Riittääkö kuusi tuntia? Sukupuolitaudit vai ehkäisy? Milloin seksiä? Olenko minä hyvä kaveri? Milloin minun pitää olla itsekäs?

Kurssilla pohditaan elämäntapojen vaikutusta ihmisen hyvinvointiin ja kannustetaan ottamaan vastuuta omasta terveydestä sekä tulkitsemaan mediasta tulvivaa terveyteen liittyvää tietoa. Keskeisiä käsiteltäviä aiheita ovat seksuaalisuus, ravinnon ja liikunnan merkitys ja levon tärkeys.

TER3 Kokonaisuus kunnossa

Hyppeykö turhanpäiväistä? Suolaa, suolaa, enemmänkö suolaa? 112? Kuka auttaa kun ei enää jaksa? Puhdasko ympäristö? Miksi menisin metsään? Mitä laki sallii? Tiedätkö terveyspalveluis-
ta?

Kurssilla käsitellään elämänkulkuun liittyviä käännekohtia. Tavoitteena on että opit arvioimaan omaa terveydentilaasi ja kantamaan vastuun omasta tulevaisuudestasi.

Tutustut tavallisimpiin kansan- ja tartuntatauteihin. Opit toimimaan hätätilanteissa ja antamaan ensiapua.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Kasvu ja kehitys

Oppilas

- tietää eri ikäkausien piirteitä ja elämänkulkuun liittyviä tapahtumia ja osaa tarkastella niitä terveyden näkökul-
masta
- osaa selittää, miten uni ja lepo vaikuttavat vireyteen ja hyvinvointiin, antaa esimerkkejä terveyden kannalta
tasapainoisesta ja monipuolisesta ravinnosta ja tietää liikunnan terveysvaikutuksia
- osaa kuvata hyvän ystävyysuhteen ja toimivan yhteisön ominaispiirteitä sekä antaa esimerkkejä keskeisistä
vuorovaikutuksen taidoista
- tietää, miten voi hoitaa itseään ja terveyttään
- osaa pohtia ja eritellä nuorten ongelmatilanteiden syitä ja seurauksia sekä kuvata niiden mahdollisia ratkaisui-

ja.

Terveys arkielämän valintatilanteissa

Oppilas

- tietää seksuaaliterveyden perusteita, tietää raskauden ehkäisyn merkityksen ja menetelmiä sekä osaa pohtia ja perustella vastuullista seksuaalikäyttäytymistä
- osaa kuvata ja pohtia päihde- ja vaikuteaineiden kuten tupakan, nuuskan, alkoholin, huumeiden ja liuottimien käyttöön liittyviä riippuvuutta ja terveysriskejä sekä käytön syitä ja seurauksia ja antaa perustellen esimerkkejä keinoista välttää niiden käyttöä
- tunnistaa kiusaamisen ja muun väkivallan tunnuspiirteitä ja osaa tuottaa käytännön esimerkkejä väkivallan ehkäisemisestä ja rakentavasta kommunikaatiosta
- osaa nimetä yleisimpiä tartuntatauteja ja muita sairauksia ja kuvata esimerkein niiden ehkäisyä pääpiirteissään
- tietää liikenneturvallisuuden pääperiaatteita ja osaa kuvata tai esittää, miten erilaisissa vaara- ja onnettomuus-tilanteissa toimitaan ja annetaan ensiapua.

Voimavarat ja selviytymisen taidot

Oppilas

- osaa nimetä, tunnistaa ja ilmaista erilaisia tunteita ja kuvata niiden syitä sekä antaa esimerkkejä siitä, miten niihin perustuvaa käyttäytymistä ja vuorovaikutusta voidaan säädellä tilanteeseen sopivalla tavalla
- osaa tehdä havainnot ja tuntemuksistaan ja oireistaan ja tietää lääkkeiden tarkoituksenmukaisen käytön perusteet
- osaa pohtia elämäntapavalintojen merkitystä terveydelle ja perustella tai näyttää esimerkein arkielämän terveyttä edistäviä valintoja
- osaa käyttää keskeisiä terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä sekä käyttää ja arvioida kriittisesti erilaisia terveystiedon tiedonhankintalähteitä.

Terveys, yhteiskunta ja kulttuuri

Oppilas

- tietää tavallisimmat kansantaudit ja niiden riskitekijöitä
- osaa kuvata ympäristön terveyttä ja turvallisuutta ja antaa esimerkkejä niitä edistävästä keinoista omassa lähiympäristössään
- tietää oman koulun ja kunnan keskeisiä terveys- ja hyvinvointipalveluja, osaa hakeutua niihin ja kuvata esimerkein, miten palveluja käytettäessä toimitaan tarkoituksenmukaisesti
- osaa kuvata keskeisiä lasten ja nuorten oikeuksia, toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia koskevaa lainsäädäntöä.

USKONTO, EVANKELIS-LUTERILAINEN

Ihminen ja sukupolvi toisensa jälkeen pohtii elämän perimmäisiä kysymyksiä: mistä me tulemme, miksi olemme olemassa, miten meidän pitäisi elää, mikä ohjaa elämäämme tai mitä tapahtuu kuoleman jälkeen? Ihminen on utelias olento. Kysellemme silloinkin, kun varmoja vastauksia ei ole luvassa. Jokainen etsii ja katsoo maailmaa tavallaan. Jokainen rakentaa maailmankatsomusta. Uskonnon opetuksessa pohditaan elämän suuria ja pieniä kysymyksiä, mietitään uskon ja tiedon rajoja sekä etsitään hyvän elämän rakennusaineita.

Uskonnon opetuksen päämääränä on laaja-alainen uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Tähän pyritään perehtymällä kristinuskoon ja suomalaiseen katsomusperinteeseen, tutustumalla muihin uskontoihin, tarkastelemalla uskonnon vaikutuksia ympärillämme sekä etsimällä perusteltuja ratkaisuja eettisiin kysymyksiin. Kunnioitus omia juuria ja muiden elämäntapaa kohtaan rakentuu oikean tiedon varaan.

Eri oppiaineiden näkökulmia eheyttävistä aihekokonaisuuksista uskonnon opiskelussa korostuvat Ihmisenä kasvaminen sekä kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys. Myös osallistuva kansalaisuus ja vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta tulevat esille.

Keskeisinä työtapoina käytetään kerronnan lisäksi opetuskeskustelua, pohdintaa, perustelua, tiedonhaku- ja tiedontuottamistehtäviä sekä opitun soveltamista eri tavoin. Työtavat tähtäävät ymmärtävään oppimiseen ja sitkeään, pohtivaan työskentelyyn.

UE1 Uskontojen maailma

Mitä me luulemme, uskomme, tiedämme tai luulemme tietävämme? Mitä tarkoitamme, kun puhumme pyhästä? Mistä me tulemme, miksi täällä olemme ja mihin täältä menemme, jos menemme?

Kurssilla mietitään, mistä uskonnossa on kysymys ja mitä uskonnoista etsitään. Mitä omana aikanaan kysyivät ja vastasivat esimerkiksi Abraham, Jeesus, Paavali, Muhammad, Siddhartha Gautama Buddha tai hindulaiset viisaat? Omaan kulttuuriimme eniten vaikuttaneiden uskontojen juutalaisuuden ja kristinuskon syntyä tarkastellaan myös tutkimalla Raamatun kertomuksia. Kurssin tavoitteena on, että opit pohtimaan uskon ja tiedon suhdetta, tunnet keskeiset maailmanuskonnot pääpiirteissään sekä oman kulttuurimme peruskertomukset Raamatussa.

UE2 Kirkko ja suomalainen katsomusperinne

Mikä yhdistää nimiä San Francisco, Munkkiniemi, Pietarin kaupunki, Kimi Räikkönen ja Petri Sykäri? Miksei ole koulua sunnuntaisin? Miksi joulua vietetään?

Jos kristinuskoa ei olisi, moni asia olisi toisin: eivät puuttuisi vain kirkkorakennukset vaan myös ne ajattelun ja elämäntapamme rakenteet, jotka kristinuskosta on tuonut mukanaan. Kristilliseen kirkkoon ja ajatteluun tutustuminen on samalla itseensä ja eurooppalaiseen kulttuuriin tutustumista.

Kurssin tavoitteena on, että muodostat entistä kokonaisemman kristinuskosta, sen kehityksestä ja nykyisyydestä sekä merkityksestä suomalaisen elämäntavan osana. Tutustut myös suomalaisen muinaisuskon kauteen ennen kristinuskon tuloa.

UE3 Hyvä elämä

Millaista elämää toivon itselleni ja läheisilleni? Olisinko onnellinen, jos saisin aina kaiken haluamani? Millainen olisi maailma, jossa sekä sinulla että muilla elävillä olennoilla olisi hyvä elää?

Erään ajattelutavan mukaan meidät ihmiset nähdään Jumalan luomistovereina: me luomme joka päivä elämäämme ja maailmaamme ajatuksilla, asenteilla, puheilla ja teoilla. Vaikutamme tahtoen tai tietämättä monien ihmisten ja luonnon elämään. Sillä, mitä me arvostamme tai pidämme oikeana ja vääränä, on merkitystä. Kun asettuu välillä toisenkin asemaan, voi nähdä maailman uudella, rikkaammalla tavalla. Kenen silmin sinä haluaisit katsoa hetken maailmaa? Mihin sinä haluaisit vaikuttaa? Miten meidän pitäisi elää, jotta elämämme ja maailmamme alkaisi vähitellen muistuttaa ihanteitamme?

Kurssin tavoitteena on, että syvennät eettisen ajattelun taitojasi. Opit pohtimaan sitä, mikä elämässä on tärkeää ja mikä vähemmän tärkeää ja mikä oikeaa ja väärää. Opit soveltamaan pohdintojasi käytännön kysymyksiin ja perustelemaan kantojasi oppimasi pohjalta.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas kykenee hankkimaan syventävää tietoa kristinuskosta ja evankelis-luterilaisesta kirkosta

Oppilas

- tuntee Raamatun keskeisen sisällön
- tuntee kristinuskon syntytahtumat ja hallitsee kristillisten kirkkojen muotoutumisen keskeiset vaiheet
- tuntee Suomen evankelis-luterilaisen kirkon historiaa ja ymmärtää suomalaisen luterilaisuuden perusluonteen
- ymmärtää suomalaista uskonnollisuutta ja katsomusperinnettä.

Oppilas ymmärtää uskontoa ilmiönä

Oppilas

- ymmärtää uskonnollista ajattelua sekä uskonnollisen kokemuksen ja käyttäytymisen luonnetta
- tunnistaa uskontojen vaikutuksia suomalaisessa ja eurooppalaisessa kulttuurissa
- tuntee maailmanuskontojen keskeiset piirteet
- arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- tuntee uskon ja tiedon perusluonteen sekä niiden keskinäisen suhteen
- hahmottaa oman maailmankatsomukseensa vaikuttavia tekijöitä
- kykenee keskustelemaan olemassaolon perimmäisistä kysymyksistä.

Oppilas osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla

Oppilas

- kykenee vastuulliseen eettiseen pohdintaan
- tunnistaa omien valintojensa ja tekojensa seurauksia.

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Elämäkatsomustieto, ET, on koulun uskonnon katsomusaine, joka antaa eväitä maailmasi, kulttuurisi ja oman itsesi ymmärtämiseksi. Kurssien yhteisenä tavoitteena on, että pystyt itsenäisesti ja punnitusti muodostamaan omat käsityksesi elämän tärkeistä kysymyksistä.

Elämäkatsomustieto tukee kypsyvää itsetuntemusta ja valmiutta kohdata toinen ihminen. ET rikastaa elämää.

ET:n kolme kurssia käsittelevät suurelta osin samoja kysymyksiä. Näkökulma elämäkatsomuksellisiin kysymyksiin kuitenkin vaihtuu kurssilta toiselle. Täten kukin kurssi tarjoaa erilaisia ajattelun työkaluja kokonaisuuden hahmottamiseksi. Jäsennät hyvää elämää, oikeata ja väärää, paikkaasi maailmassa. Työskentelymuodot ovat hyvin vaihtelevia. Keskustellaan, havainnollistetaan käsitteitä, tehdään ryhmätöitä, piirretään. Kurssien arviointiperusteena on tuntiaktiivisuuden tai kirjallisen itseilmaisun ohella paneutuminen kysymyksiin, älyllinen uutteruus, käsitteiden omaksuminen ja uteliaisuus.

Aihekokonaisuuksista ET liittyy läheisesti mm. ihmisenä kasvamiseen, kulttuuri-identiteettiin ja teknologiaan ja turvallisuuteen sekä vastuuseen ympäristöstä ja hyvinvoinnista.

ET1 Minä

Kuka minä olen? Mikä minä olen? Missä minä olen?

Kurssilla pohdit kysymyksiä, jotka ovat askarruttaneet ihmistä tuhansia vuosia. Samalla tutustut paremmin itseesi ja ympäristöösi. Opit katsomaan asioita usealta kannalta ja hyväksymään, että asioista voi olla toistakin mieltä. Oletko koskaan tullut ajatelleeksi, miksi ylipäättänsä teet jotain?

Kurssin keskeisiä opittavia käsitteitä ovat identiteetti, arvo, tietoisuus, rationaalisuus, teon subjekti ja maailmankuva.

ET2 Sinä

Mitä minun pitäisi tehdä? Miten minun tulisi kohdella sinua?

Kun tunnistan sinut sinuksi, toiseksi ihmiseksi, asetat minulle vaatimuksen. Vaadit minua kohtelemaan itseäsi oikein, jopa arvostamaan itseäsi ja erilaisuuttasi. Toisaalta teet itsekin töitä saadaksesi minut uskomaan siihen mihin sinäkin.

Kurssin keskeinen sisältö on etiikka — erilaiset uskomusjärjestelmät siitä, miten ihmisen tulisi toimia, miten elää hyvää elämää. Keskeisiä käsitteitä ovat etiikan ja moraalin keskeistermit hyvä/paha, oikea/väärä, oikeudenmukaisuus, velvollisuus. Myös tietojen ja uskomusten asema on tärkeä

ET3 Me

Minä ja sinä tavoittelemme yhteisiä asioita, toimimme yhdessä, liitymme erilaisiin ryhmiin ... sinusta ja minusta tulee me — me muodostamme ryhmän, yhteisön, yhteiskunnan.

Toimit lukemattomissa ryhmissä, erilaisissa rooleissa, erilaisin päämäärin. Ryhmät limittyvät ja lomittuvat, vastustavat tai myötäilevät toisiaan, sotivat ja suvaitsevat. Omien ja vieraiden kulttuurien tuntemus on lähtökohta henkilökohtaisten valintojen tekemiseen. Tietämätön on pelokas, suvaitsematon ja aggressiivinen. Itseensä käpertyvä ei näe ympärillään kaikkea rikkautta, jota erilaisuus tarjoaa. Tämä monimuotoisuus antaa mahdollisuuden laajentaa sanan ”me” merkitystä yhä uusiin ja uusiin ympäristöihin. Tämä on meidän maailmamme.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Oppilas

- osaa nähdä yhteyden arvovalintojen ja hyvän elämän välillä
- tunnistaa etiikan perusnäkökulmia kuten teon tahallisuuden, tekijän tarkoituksen, teon seurauksien huomioon ottamisen, vastuun ja oikeuksien näkökulmat
- kykenee tunnistamaan moraalidilemmasta eettisen näkökulman ja esittämään siihen eettisen ratkaisun
- kykenee havainnoimaan eettisiä ulottuvuuksia arkipäivästä, taiteesta, mediasta tai muilta elämän alueilta ja kykenee perustelemaan eron eettisesti kehittyneemmän ja kehittymättömämmän arvion välillä.

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Oppilas

- tunnistaa ja osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien olennaisia piirteitä ja kehityskulkuja
- kykenee suhteuttamaan erilaisia kulttuurisia käsitteitä ja symboleja eri katsomusperinteisiin
- ymmärtää sekulaarin ja uskonnollisen katsomuksen eron
- osaa käyttää oppimiaan kulttuuriin liittyviä käsitteitä ja kykenee hankkimaan tietoa erilaisista katsomuksista.

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Oppilas

- tuntee ihmis- ja kansalaisoikeuksien pääpiirteet sekä kykenee selittämään niiden eron
- hahmottaa yksilön eettisen näkökulman suhteessa yhteisöön
- pystyy perustelemaan oikeuksien ja velvollisuuksien keskinäisen riippuvuuden
- tuntee vaihtoehtoisia ja vastakkaisia yhteiskunnallisia näkemyksiä
- tunnistaa ihmis- ja kansalaisoikeuksien loukkauksia ja osaa arvioida erilaisten tasa-arvo- ja oikeusvaatimusten perusteita
- tuntee nyky-yhteiskunnan ongelmia ja pystyy esittämään sekä optimistisiä että pessimistisiä näkemyksiä tulevaisuudesta.

Ihminen ja maailma

Oppilas

- ymmärtää kestävä kehityksen periaatteita
- tuntee ympäristöetiikan lähtökohtia
- osaa arvioida yksilön eettistä näkökulmaa suhteessa ympäristöön
- ymmärtää yhteiskunnallisten ratkaisujen pitkän tähtäimen vaikutuksia.

HISTORIA

Historia on kertomuksia menneisyydestä. Se on jälkiä, joita ihminen on jättänyt, muistoja, kirjoituksia. Se on myös näiden jälkien tutkimista ja tulkintaa.

Historiaa opiskellessasi kysyt miksi ja mitä varten. Yrität ymmärtää menneisyyden ihmisten tavoitteita ja toiveita, heidän tekojensa tarkoituksia ja niiden seurauksia. Huomaat myös, että historia elää, sitä kirjoitetaan koko ajan uudestaan.

Hankit tietoja, vertailet, käytät erilaisia aineistoja. Historiaa opiskellessasi joudut itse pohtimaan, antavatko erilaiset lähteet luotettavaa tietoa. Huomaat myös, että nykyisyytemme on seurausta menneisyydestä. Historian yksittäiset teot ja tapahtumat levittäytyvät ilmiöiksi ja aikakausiksi. Nykyisen maailmamme juuret ovat tiukasti menneisyydessä: jo alkaneet tapahtumasarjat jatkavat tapahtumistaan. Kokonaisuudet on nähtävä, jotta tietäisimme mitä on tapahtumassa.

Historia nivoutuu kaikkiin aihekokonaisuuksiin. Ihmisenä kasvaminen, kulttuuri-identiteetti, viestintä ja mediataito, osallistuva kansalaisuus, vastuu, turvallisuus ja teknologia läpäisevät historian opiskelua kaikilla kursseilla. Samat aiheet jatkuvat yhteiskuntaopin opinnoissa.

Tavoitteena on oppia historiallista ajattelua, ymmärtämään ihmisten tekoja ja ajatuksia, esittämään kysymyksiä ”mitä jos ...”, erottamaan suuria kehityskulkuja ja ajatustapoja. Historiaa voidaan myös lukea ja kirjoittaa eri tavoin; tulkinnat tapahtumista ja niiden suhteista vaihtelevat. Kenen historiaa kirjoitetaan ja koska? Kuka sitä kirjoittaa ja kenelle? Voitko luottaa saamiisi tietoihin ja miksi?

HY1 Eurooppa uusiksi

Hyvästit aatelistolle, pikkuruhtinaille ja säädyille. Ranskan vallankumous ja Napoleon myllersivät Euroopan uuteen uskoon, vaikka suurvaltojen itsevaltiaat yrittivät kääntää historian kelloa taaksepäin. Yksilö, isänmaa ja tasa-arvon ihanne olivat jo syntyneet. Samaan aikaan höyrypani pyörät pyörimään ja pisti vauhtia elämään ja koneisiin muuttaen käsityksemme ajasta, työstä ja rahasta.

Opit tunnistamaan ajatustapoja, aatteita, jotka ohjaavat toimintaamme ja uskomuksiamme. Etsit tietoa, jolla täydennät kuulemiasi tarinoita ja yhdistelet asioita. Käytät oppimaasi tarinoiden ja tiivistelmien kirjoittamiseen, seinätaulujen tekemiseen jne. Hyvän numeron hankit liittämällä kuulemiasi ja lukemiasi kertomuksia toisiinsa, kyselemällä, hahmottamalla isoja kokonaisuuksia. Huomaat, että historian opiskelu ei olekaan nimien, ja vuosilukujen pänttäämistä, vaan historiallista ajattelua.

HY2 Suomi syntyy

Kun Euroopassa melskattiin uusien aatteiden myllerryksessä, Suomi oli vielä syrjäinen maapala pohjolan perukoilla. Yllättäen olimmekin Venäjän tsaarin alamaisia Ruotsin kuninkaan sijasta. Miten täällä elettiin, ajateltiin 1800-luvulla? Miten meistä tuli suomalaisia? Miten Suomi syntyi? Nyt etsit tietoa laajemmin: käyt museoissa, kaupungilla, tutkit kenties vanhoja karttoja tai muuta alkuperäistä aineistoa. Opit hahmottamaan kysymykset paremmin. Kysyt, jotta ymmärtäisit, etsit, että löytäisit vastauksia.

Osaamisesi arviointi perustuu edelleen olennaisten yhteyksien löytämiseen. Nyt tehtävänäsi on myös esittää löytämäsi: erilaiset mediatuotokset - videot, esitysgrafiikka, raportit vierailuista ovat tapoja, joilla osoitat ajatteluasi.

HY3 Maailma vastakkain

Nyt soditaan – valitettavasti! Miksi 1900-luku tuntuu niin sodantäyteiseltä? Maailmansodat, Kylmä sota, Korean sota, Vietnamin sota, Persianlahden sota ... eikö ihminen opi virheistään? Olet jo oppinut, että historia on monimutkaisten syiden, tavoitteiden ja seurausten verkosto. Nyt 1800-luvun kehityskulut johtavat pelottaviin seurauksiin, joita edelleen yritämme korjata. Maailma on jakautunut niin monella tavalla: itä - länsi, pohjoinen - etelä, rikas - köyhä. Toisaalta Euroopan yhdentymisen, YK:n toiminta, aseistariisunta antavat toivoa paremmasta.

Nivot oppimasi nykymaailmaan. Tutkit lehtiä, kuvia, uutisia, elokuvia ja etsit nykyisyyttämme menneestä. Opit ymmärtämään, että olemme historiamme vankeja. Vai olemmeko?

Työskentelytaidot korostuvat kurssilla entisestään. Nyt osoitat osaamistasi seuraamalla päivän tapahtumia TV:stä, lehdistä, radiosta, netistä ja liittämällä nämä tunnilla opittuun.

HY4 Itsenäinen Suomi

Mitä itsenäisyys oikeastaan on? Kykyä päättää omista asioista? Ettei toisia tarvitse ottaa huomioon? Suomi saavutti itsenäisyyden 1917, mutta joutuu silti etsimään paikkaansa Euroopan ja maailman mahtitekiäjien varjossa. Silti kohtalomme ei ole ollut kokonaan vieraissa käsissä.

Kurssilla tutustut itsenäisen Suomen moniin vaiheisiin. Miksi Suomessa käytiin sisällissota? Miksi syttyi talvisota? Miten Suomesta tuli Euroopan Unionin jäsen? Huomaat myös, että suomalaisten elintaso on noussut. Ihmiset ovat muuttaneet maalta kaupunkiin palveluammatteihin ja teollisuuden palvelukseen.

Suomenkin historiaa ovat kirjoittaneet eri henkilöt eri aikakausina useista näkökulmista. Tutustut joihinkin historian tulkintoihin ja arvioit niiden luotettavuutta ja merkitystä aikalaisten ja nykyajan näkökulmasta. Kurssilla keskustele, lue, kuuntele, katsot eläviä ja pysähtyneitä kuvia sekä teet ryhmätöitä.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Tiedon hankkiminen menneisyydestä

Oppilas

- osaa erotella asiaa selittävät tekijät vähemmän tärkeistä
- pystyy lukemaan erilaisia lähteitä ja tulkitsemaan niitä.

Historian ilmiöiden ymmärtäminen

Oppilas

- kykenee sijoittamaan opiskelemansa tapahtumat ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen.
- osaa selittää, miksi jollain elämänalueella toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
- osaa esittää historiallisille tapahtumille syitä ja seurauksia.

Historiallisen tiedon käyttäminen

Oppilas

- pystyy vastaamaan menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä, myös nykyteknologian avulla saamaansa informaatiota
- pystyy muodostamaan tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja käsityksiä ja arvioimaan niitä.

YHTEISKUNTAOPPI

Käyt koulua, käyt kaupassa ja joskus terveyskeskuksessa. Suuri osa yhteiskuntaa on aivan arkisia asioita. Jokainen meistä on tekemisissä erilaisten yhteiskunnan tarjoamien palveluiden kanssa. Jokainen maksaa myös veroa, vaikkapa kaupasta ostetun tuotteen hintaan sisältyneenä. Mutta missä on päätetty, että asiat ovat juuri näin?

Yhteiskuntaoppi luo perusteet yhteiskunnan toiminnan ymmärtämiselle. Kun tiedät miten lait syntyvät tai sinulla on käsitys markkinatalouden mekanismeista, voit miettiä yhteiskunnallisia asioita aidon kriittisesti. Voit myös vaikuttaa helpommin omaan elämääsi, kun tunnet työelämän toimintaa, mitä on yrittäjäyys tai miten kuluttajan oikeudet on turvattu.

Tieto ei ole harvojen etuoikeus. Löydät sitä, jos osaat etsiä. Osaatko suodattaa ja tulkita sitä? Medialukutaitoa, viestintävälineiden ja tietotekniikan käyttöä harjoittelet yhteiskunnallisen ja taloudellisen aineiston avulla.

Viestintä ja mediataito, kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys sekä osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys ovat yhteiskuntaopissa erityisesti painottuvat aihekokonaisuudet. Hyvä osaaminen tarkoittaa, että osaat tulkita tietoja, tilastoja ja graafisia esityksiä sekä perustelemaan käsityksiäsi yhteiskunnallisista asioista. Tiedät, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja taloudessa on vaihtoehtoja ja valinnoilla on seurauksia. Ymmärrät myös talouteen ja yhteiskunnalliseen toimintaan liittyviä eettisiä kysymyksiä.

HY5 Valta

Millaisessa maassa elät? Ovatko kansalaiset tasa-arvoisia lain edessä? Kuinka meitä hallitaan? Mitä on median mahti? Kurssilla tutustut yhteiskunnan valtakoneiston toimintaan ja myös siihen miten itse voit vaikuttaa asioihin.

Olet matkalla kohti täysi-ikäisyyttä. Oikeutesi kasvavat joka vuosi. Samalla kasvaa myös vastuu. Tutustut oikeuslaitokseen ja nuorisoa koskevaan lainsäädäntöön. Tutustut myös muihin itsenäistymiseen, täysivaltaisuuteen liittyviin asioihin.

HY6 Raha

Rahakurssilla perehdyt talouteen liittyviin asioihin. Pohdit omaa kulutustasi ja rahankäyttöäsi. Havaitset toisaalta olevasi osa laajempaa talouden kiertokulkua, jossa yksilöt toimivat kuluttajina, työntekijöinä, yrittäjinä ja veronmaksajina. Monet talouden ilmiöt koskettavat meitä jokaista, nousukaudet, laskukaudet, inflaatio. Olemme osa Suomen kansantaloutta, jossa siinäkin tulojen ja menojen on oltava tasapainossa aivan kuten omassa taloudessamme.

Oppikirjan ohella hyödynnät kurssilla myös ajankohtaisia lehtiartikkeleita sekä talouteen liittyvää tilastollista aineistoa. Analysoit, tulkitset ja tuotat grafiikkaa ATK-luokassa taulukkolaskenta-ohjelman avulla.

HY7 Suomi, Eurooppa, maailma

Maailman asiat vaikuttavat entistä enemmän Suomeen ja sinunkin elämääsi. Eri kansat ja kulttuurit ovat yhä enemmän tekemisissä keskenään. Suomikin on osa Euroopan Unionia. Meitä koskevia päätöksiä tehdään kotimaan ohella Brysselissä, New Yorkin pörssissä ja maailman kauppajärjestössä. Yritykset siirtävät työpaikkoja halvan työvoiman maihin. Turvallisuusuhkamme eivät enää ole vain armeijoita rajallamme vaan myös terrorismia ja ympäristöuhkia. Muuttuuko Suomi?

Kurssilla tutustut globalisaatioon, Euroopan Unionin toimintaan ja Suomen turvallisuuspolitiikkaan. Kurssilla hyvä osaaminen tarkoittaa kokonaisuuksien ymmärtämistä, aktiivista ajankohtaisten tapahtumien seuraamista ja osallistumista keskusteluun.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja käyttäminen

Oppilas

- kykenee tulkitsemaan kriittisesti median välittämiä tietoja, tilastoja ja graafisia esityksiä
- pystyy perustelemaan käsityksiään yhteiskunnallisista asioista
- osaa vertailla yhteiskunnallisen päätöksenteon ja taloudellisten ratkaisujen eri vaihtoehtoja ja niiden seurauksia.

Yhteiskunnallisen tiedon ymmärtäminen

Oppilas

- ymmärtää, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja taloudellisissa ratkaisuissa on olemassa useita vaihtoehtoja
- ymmärtää yhteiskunnallisen ja taloudellisen toiminnan eettisiä kysymyksiä.

TAITO- JA TAIDEAINEIDEN VÄLYSKURSSI

9. vuosiluokka

Taito- ja taitoaineiden yhteinen kurssi on suunnattu koko ikäluokalle peruskoulun loppuvaiheessa. Se kokoaa taito- ja taideaineet yhteiseksi päätöskurssiksi, jolla on mahdollisuus edetä haluamallaan alueella entistä pidemmälle ja syvemmälle. Kurssin yhteisenä osan sisältönä on sama teema (esim. kulttuuri, meri, rakkaus, yhteiskunta...). Teema voi vaihdella vuosittain. Se nivotaan jo vuoden alussa nousukiidon aiheisiin. Kurssin suunnittelussa, toteutuksessa ja sisällöissä ovat mukana ilmaisu, kotitalous, kuvataide, käsityö, liikunta, musiikki ja viestintä. Mahdollisesti puolet kurssista on sidottuna lukujärjestykseen resursseinaan 5-6 opettajaa; valinnainen osuus toteutetaan erilaisina työpajoina. Kurssin päätteeksi tehdään yhteinen näyttö (elokuva, esitys, näyttely, performanssi, julkaisu, kollaasi, tilaisuus).

MUSIIKKI

Musiikki on hauskaa ja sitä hauskeempaa se on, mitä enemmän siitä tiedät. Se on erilaista eri aikoina, eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa. Sillä on erilainen merkitys eri ihmisille. Miten musiikkia oppii? Soittamalla ja laulamalla, kuuntelemalla ja tutkimalla.

Mikä on hyvää musiikkia? Vastaaminen on sitä vaikeampaa, mitä enemmän musiikkia tunnet. Jos et tunne musiikkia, ostat sitä, mitä muutkin -- kuljet massan mukana. Musiikin tunneilla tutkimme musiikillisen viestinnän maailmaa erilaisten musiikkikulttuurien ja lajien kautta. Pohdimme esimerkiksi, miten musiikilla vaikutetaan ja luodaan mielikuvia.

Tietysti musiikin tunneilla lauletaan ja soitetaan. Musiikillisia taitoja kehitetään pitkäjänteisellä, kertaamiseen perustuvalla harjoittelulla. Myös musiikkiesitykset kuuluvat kiinteästi koulun musiikinopetukseen ja koulun juhlakulttuuriin.

Oppiaineita eheyttävistä aihekokonaisuuksista musiikki nivoutuu erityisesti kulttuuri-identiteettiin ja kansainvälisyyteen sekä viestintä- ja mediataitoihin.

MU1 Musiikin työpaja

Olenko musikaalinen? Miten soitan kitaralla, bassolla tai rummuilla? Mikä on lempiääneni ja missä voin sen kuulla? Musiikin ainoalla yhteisellä kurssilla soitetaan, lauletaan ja leikitään äänillä. Kurssilla tutustut rock- ja popmusiikin ilmiöihin ja klassisen musiikin maailmaan. Perehdymme myös suomalaiseen musiikkiin ja johonkin etniseen musiikkikulttuuriin. Opit yhteissoiton alkeet ja tietysti pääset myös laulamaan, vaikka mikkiin jos huvittaa. Kurssilta saat eväät myös valinnaiskursseja varten.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas

- osallistuu yhteislauluun ja osaa laulaa rytmisesti oikein sekä melodialinjan suuntaisesti
- hallitsee jonkin rytmis-, melodia- tai soitinsoittimen perustekniikan niin, että pystyy osallistumaan yhteissoittoon
- osaa kuunnella musiikkia ja tehdä siitä havaintoja sekä esittää perusteltuja näkemyksiä kuulemastaan
- osaa kuunnella sekä omaa että muiden tuottamaa musiikkia niin, että pystyy musisoimaan yhdessä muiden kanssa
- tunnistaa ja osaa erottaa eri musiikin lajeja ja eri aikakausien ja kulttuurien musiikkia
- tuntee keskeistä suomalaista musiikkia ja musiikkielämää
- osaa käyttää musiikin käsitteitä musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä
- osaa käyttää musiikin elementtejä rakennusaineina omien musiikillisten ideoidensa ja ajatustensa kehittämisessä ja toteutuksessa.

KUVATAIDE

Kuvataiteen opinnoissa painotetaan kuvan merkitystä ilmaisun ja viestinnän välineenä. Kurseilla opit kuvan tekemisen menetelmiä tutustuen monipuolisesti välineisiin ja tekniikoihin sekä opit myös kuvallisen ilmaisun perusteita kuten sommittelua, värien ominaisuuksia ja tilan kuvaamista. Kuvataidetuoneilla kehität kuvan tulkinnan taitojasi, opit tuntemaan taidehistorian ilmiöitä ja opettelet havainnoimaan kriittisesti ympäristösi visuaalista kulttuuria. Siihen kuuluvat esimerkiksi taideteokset, esineet, arkkitehtuuri ja median kuvat. Kuvataiteen opinnot kehittävät myös itsetuntemustasi, luovaa ilmaisukykyäsi ja ajattelun taitojasi kuten esimerkiksi ongelmanratkaisutaitoja. Opit myös löytämään ajatuksillesi ja tunteillesi sopivia ilmaisutapoja. Työtapoina ovat piirtäminen, maalaaminen, painaminen, veistäminen, muovaaminen, muotoilu, rakentelu, valokuvaaminen, videointi, tietotekniikan käyttö, kirjallinen ja suullinen työskentely sekä opinto- ja näyttelyvierailut.

Kuvataiteen valinnaisilla kursseilla voit syventää aiemmin oppimaasi. Myös biologian valinnainen kurssi VBI6 (Ympäristökokemuskurssi) liittyy kuvataiteeseen.

Kuvataide liittyy lähes kaikkiin aihekokonaisuuksiin. Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, ihmisenä kasvaminen, viestintä ja mediataito, vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta, osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys sekä ihminen ja teknologia liittyvät kaikki kuvataiteen opetukseen.

Arviointi on jatkuvaa. Työprosessien edetessä keskustelemme, pidämme kritiikkilaisuuksia sekä ryhmässä että kahden kesken. Havainnoit, arvioit ja dokumentoit omaa työskentelyäsi kuvin ja sanoin opiskeluvihkoosi (portfolio). Arviointiin vaikuttaa niin suunnittelu, toteutus kuin itsearviointisikin. Arvostamme yrittämistä, omatoimisuutta, yhteistyökykyä, opitun soveltamista ja pohdintoihin osallistumista.

KU1 Kuvailmaisun perusteet

Kurssilla perehdyt kuvan rakentamisen keinoihin, värien ominaisuuksiin ja tilan kuvaamiseen, sekä taidekuvaan tutustumalla suomalaisen kultakauden taiteeseen ja modernin taiteen sekä nykyaikaisen taiteen ilmiöihin.

KU2 Mediaa ja muotoilua

Kurssilla tutustut Helsingin arkkitehtuuriin, esineiden maailmaan, luonnon ja rakennetun ympäristön vuorovaikutukseen, käyttögrafiikkaan ja median kuviin, kuten merkkeihin, logoihin, mainoksiin, julisteisiin, lehtikuvaan, televisioon ja elokuvaan.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas osaa

- ilmaista itseään kuvallisin keinoin
- käyttää kuvan rakentamisen keinoja ja kuvataiteen ja kuvallisen median keskeisiä materiaaleja ja työskentelytekniikoita
- valita työskentelyssään tavoitteisiinsa sopivimpia materiaaleja ja tekniikoita
- selostaa kuvan tekemisen prosessia luonnoksista valmiisiin töihin
- tunnistaa joitakin keskeisiä kuvataiteen ilmiöitä ja sijoittaa niitä ajalliseen ja kulttuuriseen yhteyteen
- tarkastella ja tulkita taiteen ja viestinnän kuvia
- hyödyntää taiteilijavierailuja, näyttely- tai museokäyntejä ja Internetin kulttuuripalveluja
- erottaa, arvioida ja arvottaa erilaisten ympäristöjen ja esineitten esteettisiä ja ekologiaa ominaisuuksia
- tuntee suunnittelu- ja muotoiluprosessin eri vaiheet ja osaa soveltaa niitä työskentelyssään
- tunnistaa kulttuuri- ja tyylipiirteitä arkkitehtuurissa ja esineissä
- kuvaviestinnän ja mediateknologian perusteita: valokuvausta tai videokuvausta ja digitaalista kuvan käsittelyä ja graafista suunnittelua
- analysoida mediaesitysten sisältöjä, rakennetta ja visuaalista toteutusta
- osaa havainnoida ja arvioida omaa oppimistaan ja hyödyntää muilta saatua palautetta omassa työskentely-

sään

- osaa taltioida työskentelyprosessiaan ja käyttää sitä hyödykseen itsearviointissa
- pystyy tehtävän mukaisesti sekä itsenäiseen työskentelyyn että vuorovaikutteiseen yhteistyöhön muiden kanssa
- osaa ohjatusti käyttää taideteoksia, ympäristön kuvia, luonnon- ja rakennettua ympäristöä, kirjoja, lehtiä, museoita, gallerioita ja tietoverkkoa tietojen ja elämysten lähteinä.

KÄSITYÖ

Käsityö jakautuu tekniseen ja tekstiilityöhön. Sisällöt ovat sekä yhteisiä, että aineesta riippuvia. Yhteiset sisällöt opiskellaan yhdeksännen vuosiluokan yhteisellä taito- ja taideainekurssilla.

Tavoitteena on ohjata suunnitelmalliseen, pitkäjänteiseen ja itsenäiseen työntekoon sekä työn ja materiaalien laadun arvostamiseen. Käsityötunnilla harjoitellaan koko käsityöprosessia: suunnittelua, toteutusta, dokumentointia ja arviointia. Opiskelu tukee yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Tekstiilityöluokka sijaitsee Alppilan yläasteella ja teknisen työn luokka Aleksis Kiven koulun siivessä. Käsityöluokka koneineen, työvälineineen ja materiaaleineen on oppimisympäristö, jossa turvallisuustekijät pitää ottaa erityisesti huomioon. Opetuksessa käytetään mahdollisuuksien mukaan tietoteknisiä sovelluksia ja uutta teknologiaa suunnittelun apuvälineenä.

Käsityö liittyy monin tavoin myös opetusta eheyttäviin aihekokonaisuuksiin. Ihmisenä kasvamisen tavoitteita toteutetaan oman tekemisen sekä palautteen antamisen sekä saamisen kautta. Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys otetaan huomioon perehdyttäessä suomalaiseen käsityöperinteeseen ja –kulttuuriin. Viestintää ja mediataittoa opitaan tarkastelemalla käsityötuotetta ja siihen sisältyviä symbolisia merkityksiä ilmaisun välineenä. Käsityöprosessissa etsitään tietoa erilaisista viestimistä. Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys korostuvat työharjoittelujen ja tutustumiskäyntien yhteydessä. Käsityössä harjoitetaan myös ottamaan vastuuta omasta työskentelystä, työyhteisöstä ja työympäristöstä. Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta toteutuu, kun perehdytään tuotteiden elinkaareen, materiaalien valintaan, kierrätykseen, korjaukseen ja huoltamiseen. Turvallisuus tulee esille perehdyttäessä työ- ja turvallisuuteen: on tärkeää harjaantua käyttämään työvälineitä ja - koneita turvallisesti ja ergonomisesti sekä huolehtimaan turvallisesta ja siististä työympäristöstä. Ihminen ja teknologia korostuu, kun opiskellaan käyttämään materiaaleja, koneita ja laitteita tarkoituksenmukaisella tavalla. Tietotekniikan sovelluksia hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan suunnittelussa, valmistuksessa, tiedonhankinnassa ja raportoinnissa.

Arvioinnissa otetaan huomioon yläasteella opiskeltujen kurssien lisäksi myös kuudennen luokan arvosana.

Arvioinnin kannalta on olennaista, että kehittelet ja dokumentoit itsenäisesti ideoita, pystyt suunnittelemaan työtäsi ohjatusti ja ymmärrät suunnittelemasi tuotokset viesteinä ympäristölle. Työskentelet asetettujen tavoitteiden mukaisesti, huolellisesti ja turvallisesti, yksin ja tiimissä, työympäristöäsi huolehtien sekä halliten opetetut perustekniikat, koneet ja laitteet. Pystyt myös soveltamaan muissa oppiaineissa oppimiasi tietoja ja taitoja.

Osaat tarkastella toimintaasi vahvuuksia ja heikkouksia ja osaat muuttaa sitä palautteen mukaan. Arvioi ideoitasi ja tuotteitasi esteettisin, taloudellisin, ekologisin ja tarkoituksenmukaisuuskriteerein sekä pystyt ottamaan vastaan kritiikkiä muodostaen realistisen kuvan taidoistasi ja kehittymismahdollisuuksistasi.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

Oppilas

- havaitsee myös itsenäisesti ongelmia, kehittelee luovasti ideoita ja suunnittelee ohjatusti tuotteita, joissa on pyritty ottamaan huomioon käytettävissä oleva aika, välineet, materiaalit, tuotteiden esteettisyys, ekologisuus, kestävyys, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus
- ymmärtää suunnittelemansa tuotteet myös viestiksi ympäristölle
- dokumentoi suunnitelman esimerkiksi kuvallisesti, sanallisesti, näyttein, pienoismallin avulla tai muulla tavoin siten, että siitä käy ilmi, millainen idea on ja millä tavoin se on tarkoitus valmistaa
- osaa ohjatusti käyttää suunnittelussaan aineksia suomalaisesta ja muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuurista.

Valmistaminen

Oppilas

- työskentelee tarkoituksenmukaisesti ja huolellisesti työturvallisuusohjeita noudattaen sekä huolehtii työympäristönsä järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- hallitsee perustekniikoita siten, että tuotteesta tulee tarkoituksenmukainen, viimeistelty, ekologinen ja esteettinen
- osaa työskennellä tavoitteisesti yksin tai tiimeissä
- osaa ohjatusti käyttää työssään kehittyntä teknologiaa ja ymmärtää teknologian käsitteitä, järjestelmiä ja niiden sovelluksia
- osaa soveltaa muissa oppiaineissa oppimaansa tietoa ja taitoa.

Itsearviointi ja prosessin pohdinta

Oppilas

- kykenee ohjatusti tarkastelemaan omaa työskentelyään ja oppimistaan
- havaitsee vahvuuksia ja heikkouksia prosessissa ja tuloksissa
- osoittaa arvioinnissa kritiikinsietokykyä ja haluaa suunnata toimintaansa palautteen mukaisesti
- arvioi ideoitaan ja tuotteitaan esteettisin, taloudellisin, ekologisoin ja tarkoituksenmukaisuuskriteerein
- ymmärtää teknologian, kulttuurin, yhteiskunnan ja luonnon välisiä riippuvuuksia
- muodostaa realistisen kuvan taidoistaan ja kehittymismahdollisuuksistaan.

TEKNINEN TYÖ

Ajatus käsissäsi, ideasta tuotteeksi! Tekninen työ on käden taitoja kehittävä ja työntekoon kasvatava oppiaine, jossa sovelletaan opittuja tietoja ja taitoja käytännön työhön.

Keskeisenä tavoitteena on oppia ratkaisemaan arkipäivän teknisiä ongelmia, käyttämään ennakkoluulottomasti teknologian sovelluksia ja tutustua eri tekniikan aloihin.

Peruskursseja on kolme ja valinnaiskursseja kuusi. Peruskursseilla opetellaan perustyötapoja käytännönläheisten esimerkkien avulla, jolloin painottuvat erityisesti oman toiminnan ja työskentelyn suunnittelu, työturvallisuus, oikeat työtavat, työkaluista ja työympäristöstä huolehtiminen sekä vastuullisuus itsestä ja muista. Valinnaiskursseilla paneudutaan itse suunniteltuihin projekteihin ja harjoitellaan erikoistekniikoita.

TN 1 Puutekniikan perusteet

Miten tukkipuu muuttuu esineeksi? Mikä on CNC-jyrsin?

Kurssilla opettelet perusteet koneelliseen puuntyöstöön, luokan toimintakäytäntöihin sekä oman työskentelyn ja tuotosten arviointiin. Opit tunnistamaan yleisimmät puumateriaalit, tekemään erilaisia liitoksia ja pintakäsittelyjä. Harjoittelet teknisen piirtämisen perusteita ja omien tuotosten dokumentointia..

Kurssin aikana toteutat työn, jonka yhteydessä opit oikean, turvallisen työskentelyn puuntyöstökoneilla ja käsityövälineillä. Samalla kertautuvat ala-asteella opitut perustaidot.

TN 2 Metallitekniikan perusteet

Miten poraan, taivutan ja liitän metalleja? Mitä on 3D-mallinnus?

Tavoitteena on metallitöiden oikeaoppisten ja turvallisten perustyötapojen oppiminen sekä käsityövälineillä että työstökoneilla. Perehdyt myös työturvallisuuteen sekä perusliitostekniikoihin metallitöissä: juottamiseen, niittaamiseen ja hitsaukseen. Lisäksi opetellaan koneellista metallin työstöä hioen, poraten ja sorvaten ja tutustutaan 3D-mallinnukseen sekä teknologiateollisuuden ammatteihin.

TN 3 Elektroniikan perusteet

Miten juotan oikeaoppisesti? Mikä on mikropiiri?

Opit elektroniikan peruskäsitteet ja turvalliset työtavat. Tutustut sähköopin perusteisiin: virtapiiriin, jännitteeseen, virtaan ja vastukseen. Perehdyt elektroniikan peruskomponenttien tunnistamiseen, toimintaan ja mittaamiseen sekä erilaisiin suunnittelu- ja simulointiohjelmiin.

Käytännössä rakennat matalavirralla toimivan laitteen ja sovellat sen koteloinnissa aiemmin opittua.

TEKSTIILITYÖ

TS1 - Neulonta ja ompelu

Pörröiset, sileät, värikkäät langat houkuttavat neulomaan. Kertaat neuleasiat ja opit uutta neuloessasi uutta muodikasta asustetta. Puikkojen suhinan ohella kerrataan ompelukoneen ja saamurin perusasiat unohtamatta silittämisen merkitystä. Luonnonkuidut käydään läpi pareittain tehtävän esityksen avulla.

Aloitat käsityökansion, jota täydennät muilla kursseilla. Oman näköisesi kansion luot solmintavärjäyksen ja kirjonnin avulla. Kurssin jälkeen pystyt työskentelemään itsenäisesti ja turvallisesti tekstiilityönluokassa.

TS2 - Sisustus

Kaipaako huoneesi piristystä?

Päästät unelmasi irti. Suunnittelet ja toteutat käyttökelpoisen sisustustekstiilin. Saat kokeilla työhösi sopivia kuviointitekniikoita ja pohdit niiden soveltuvuutta työhösi. Voit värjätä, applikoida, kirjoa käsin tai koneella. Voit myös uppoutua tilkkujen kiehtovaan maailmaan. Muutamilla on myös mahdollisuus kangaspuiden hyödyntämiseen työssä. Itsenäisen työskentelyn lisäksi osallistut kouluprojektiin. Pääset harjoittelemaan sisustustyötä asiakkaan eli koulun henkilön kanssa. Suunnittelet ja valmistat ryhmän mukana sisustuskokonaisuuden koululle.

TS3 - Vaatetus

Suunnittelet ja valmistat sinulle sopivan ja käyttökelpoisen vaateen. Voit valmistaa paidan, housut tai muun vaateen sen mukaan mitä eniten tunnut juuri nyt tarvitsevan. Opettelet itsenäistä kaavojen ja työohjeen käyttöä. Ostosten tekoa ja materiaalien valintaa harjoittelet yhdessä ostok-silla kangaskaupassa. Tavoitteena on, että kurssin jälkeen pystyt suunnittelemaan ja valmistamaan itsellesi vaatteita. Tutustut myös tekstiilihistoriaan ja tekstiilien hoitoon.

LIIKUNTA

Miksi liikun?

Ei ole olemassa yhtä oikeaa tapaa liikkua. Koululiikunnan tarkoitus on innostaa liikkumaan monipuolisesti. Liikumme, jotta voisimme paremmin ja kykenisimme huolehtimaan terveydestämme.

Opetuksen sisältöön vaikuttavat vuodenaikojen vaihtelut. Liikunnan opetuksessa käytetään lähiympäristön mahdollisuuksia ja tehdään niitä tutuiksi sekä pyritään liikkumaan liikenteessä turvallisesti eri liikuntapaikoille. Myönteisen ja turvallisen ilmapiirin luominen on yksi tärkeistä tavoitteista. Harjoitteet luodaan siten, että syntyy onnistumisen elämyksiä ja itsetunto kehittyy.

Liikuntaryhmän koko, käytettävissä olevat liikuntatilat ja tunnin aihe vaikuttavat paljon tuntien sisältöön. Joskus liikutaan yhdessä koko ryhmän kanssa, joskus pienemmissä ryhmissä.

Liikunnanopiskelussa opit ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.

Liikunnan arvioinnissa tärkeimpiä tekijöitä on asenteesi liikuntaan. Ovatko liikuntavarusteesi mukana? Otatko liikunnan haasteet vastaan, yritätkö parhaasi? Kannustatko muita? Arvosanaa annettaessa huomioidaan myös liikunnallisten taitojen ja fyysisen kunnon kehittymistä. Tukena arvioinnissa käytetään oppilaan itsearviointia.

Aihekokonaisuuksista liikunta liittyy läheisimmin ihmisenä kasvamiseen.

LP1/LT1 Vesi räiskyy ja keppi lentää

Kurssi jakautuu uintijaksoon ja yleisurheilujaksoon.

Missä on uimastadion? Mitä on tynnyriuinti? Miten jaksat uida mahdollisimman pitkälle lepäämättä? Osaatko pelastaa veden varaan joutuneen? Uintijakson aikana uimataitosi paranee. Uimataito on tärkeä jokaiselle.

Miten keihään saa lentämään? Osaatko juosta, hypätä ja heittää? Miten kovaa ja miten kestävästi pystyt juoksemaan eripituisia matkoja? Opit yleisimpien yleisurheilulajien perustekniikkaa. Kokeilet myös oudompia lajeja. Yleinen kestävyystasosi kehittyy ja toivottavasti innostut huolehtimaan omasta kunnostasi. Joissakin lajeissa voit todella etsiä omia rajojasi. Opit arvioimaan omaa fyysistä kuntoaasi.

LP2/LT2 Suuntana metsä ja sitten sisälle

Metsä on suomalaisten toinen koti. Oletko sinä metsässä kuin kotonasi vai pikemminkin ihan pihalla? Osaatko mennä metsään ja löydätkö sieltä myös pois? Tiedätkö, mikä on kartta-pohjoinen ja mikä on kartan mittakaava? Tämän kurssin jälkeen osaat ja tiedät.

Luottamus omiin taitoihin ja kyky tehdä yhteistyötä toisten kanssa kasvaa metsäisissä harjoituksissa. Metsien osuus pinta-alastamme on noin 60 %. Siksi on tärkeää osata liikkua metsässä ja luonnossa ja oppia jokamiehen oikeudet. Suunnistuksen perusasioita ovat karttamerkit, mittakaavat, kartan lukeminen ja kompassin käyttö.

Sisäliikuntajaksolla on kysymys yhteistyötaidoista ja siitä, että oivallat kuinka taitavuutta voi harjoitella ja kuinka se auttaa sinua onnistumaan pelissä. Opit sisäpalloilulajien perustekniikoita ja taktiikkaa ja sääntöjä, ehkä kokeilet joitain uusiakin lajeja. Jollekin joukkuehengen luominen ja yhteen pelaaminen on luontaista, mutta toinen joutuu ehkä harjoittelemaan sitä enemmän. Sisäpalloleleihin tutustuessasi koet mitä pelihuumori on. Pelatessa sosiaaliset taitosi kehittyvät ja saat onnistumisen elämyksiä.

LP3/LT3 Jää narskuu ja hiki virtaa

Ovatko luistimet terässä? Toimiiko luistin myös taaksepäin?

Brahen kentän upealla tekojääradalla meillä on hienot mahdollisuudet kehittää ja monipuolistaa turvallisen luistelun taitoja. Opit luistelun perustekniikkaa ja taitoluistelun alkeita ja luistelet matkaa. Jääpeleistä opiskellaan perustekniikkaa ja sääntöjä ja sovelletaan niitä pelissä.

Sisäliikuntajakson aikana tutustut kehoosi ja sen mahdollisuuksiin. Osaatko kieriä, pyöriä ja nouseeko jalka? On tärkeää, että tunnet oman kehosi ja sen mahdollisuudet ja että arvostat sen kehittämistä. Kurssilla kartoitetaan lihaskuntosi, jotta tiedät omat vahvat alueesi ja mahdolliset kehitettävät osa-alueet. Lihaskestävyysharjoittelua tehdään kuntopiirissä. Kurssilta saat ohjeita turvalliseen kuntosaliharjoitteluun ja opiskelet lihashuoltoon liittyviä asioita. Kuntoliikunnassa hyödynnetään myös musiikkia ja rytmiikkaa. Tietenkin myös venytellään ja rentoudutaan.

LP4/LT4 Pallo on pyöreä sisällä ja ulkona

Osutko palloon? Mikä on ajolähtötilanne? Mitä on rantalentis? Mikä on paitsio?

Pelaat erilaisia maila- ja pallopelejä. Nautit peleistä enemmän, kun opiskelet yleisimpien mailapeliä, kuten sulkapallon, tenniksen, pesäpallon ja jalkapallon perustekniikkaa ja sääntöjä. Ja sitten pelataan. Lippupalloa ja keilausta harjoitellaan myös. Tarkoituksena on luoda rohkaiseva ja kannustava ilmapiiri mukavaan liikkumiseen.

Kaverisi voimat hupenevat uudessa ja rantaan on vielä matkaa. Mitä teet? Uimajakson jälkeen tiedät miten toimit ja pystyt pelastamaan veden varaan joutuneen. Opiskelet lisää uintilajien perustekniikkaa ja syvennät hengenpelastuksen taitojasi. Uintijaksolla lämmitellään pelaamalla beachvolleyta.

LP5-6/LT5-6 Omavalinta, syvennä ja kokeile uusia lajeja

Kurssi suoritetaan pääsääntöisesti yhdeksännellä luokalla, peruskoulun päättövaiheessa. Sinulla on mahdollisuus valita 1-4 kurseista haluamasi ja syventää taitojasi ko. kurssilla. Opit liikumaan itsenäisesti ja kokeilet ja koet uusia liikuntamuotoja. Harvinaisempien lajien kokeilussa pyritään käyttämään lajiliittojen asiantuntijoita. Monipuolisen liikunnan kautta pyritään luomaan virikkeellinen ilmapiiri, joka auttaa liikunnallisen elämäntavan syntymistä. Kurssilta saatat löytää itsellesi uuden liikuntaharrastuksen.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas

- osaa ydintaidot juoksuissa, hypyissä ja heitoissa
- osaa voimistelun, välinevoimistelun ja telinevoimistelun liikkeitä
- osoittaa toiminnassaan ymmärtävänsä rytmin merkityksen liikunnassa ja tanssissa
- osaa yleisimpien pallopelien perusteet ja pelaa niitä sovittujen sääntöjen mukaan
- osaa suunnistaa karttaa ja kompassia apuna käyttäen sekä tietää jokamiehen oikeuksista ja velvollisuuksista
- osaa luistella sujuvasti
- hallitsee hiihdon harrastamiseen tarvittavat perustekniikat
- hallitsee uimataidon sekä osaa vesipelastamisen taitoja
- tuntee liikunnan ja terveyden välisiä yhteyksiä
- osaa ylläpitää, arvioida ja kehittää toimintakykyään
- osoittaa oppimis- ja yrittämishalua koululiikunnassa, varustautuu liikuntatunnille asiallisesti ja huolehtii puhtaudestaan
- toimii vastuullisesti ja ottaa toiset huomioon sekä noudattaa sopimuksia, sääntöjä ja reilun pelin periaatetta.

KOTITALOUS

Kotitalous on lähellä jokapäiväistä elämäämme. Kotitalousopetuksen tarkoituksena on tarjota valmiuksia, joita oppilas tarvitsee selviytyäkseen arjesta muuttuvissa olosuhteissa tulevaisuudessakin. Siinä tarvitaan kriittisen ajattelun taitoja, taitoa löytää ajankohtaisen tiedon lähteille sekä käytännön taitoja selviytyä kodin töistä ja niihin kytkeytyvistä valinnoista. Kotitaloudessa opittavat yhteistyö-, vuorovaikutus- ja organisointitaidot valmentavat oppilasta paitsi koti- myös työelämään.

Kaikkien aihekokonaisuuksien aineksia sisältyy kotitalousopetukseen, mutta ihmisenä kasvaminen, vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta, kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys sekä ihminen ja teknologia toteutuvat kotitaloudessa laajimmin. Yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa ja luonteva eri tiedonalojen soveltaminen käytännössä mahdollistavat opetuksen eheyttämisen.

Kotitalouden opiskeluun kuuluvat elämykset, joita voi kokea makuina, tuoksuina ja tunteina: tekemällä ja näkemällä, kuuntelemalla ja puhumalla. Tavoitteena on tiedon ja toiminnan yhdistäminen niin, että elämän arki ja juhla sujuvat. Oppimisessa omat kokemukset, toiminta ja kokeilut ovat tärkeitä. Töitä ja harjoituksia tehdessä on keskeistä pohtia, mitä teen ja miksi teen? Miten asian voisi tehdä toisin? Miksi minun arkisilla valinnoillani on väliä?

Keskeisenä työtapana on yhteistoiminta pareittain ja erilaisissa ryhmissä. Tieto- ja viestintätekniikkaa käytetään tiedonhaussa, kirjallisissa töissä ja esim. työvaiheiden opiskelussa digitaalisten kuvien avulla.

Arvioinnissa painotetaan omatoimisuutta, yhteistyökykyisyyttä ja yrittämistä sekä vastuun ottamista oman työskentelyn suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista. Välitön suullinen palaute kuuluu luontevana osana opetukseen. Kodin ja koulun välinen yhteistyö toteutuu luontevasti kotitehtävien välityksellä: myös vanhemmat antavat palautetta.

KO1 Arkielämän aakkoset

Mitä tarvitsen selviytyäkseni arjesta? Onko esimerkiksi puhtaus tärkeää? Miksi? Miten valmistan keiton, sämpylät, kiisselin? Miksi panisin perunankuoret kompostiin?

Kurssilla opiskellaan turvallisia, hygieenisiä ja ympäristöystävällisiä työskentelytapoja sekä etsitään yhteistyön iloa. Opit ruuanvalmistuksen keskeisimmät ilmiöt ja saat perustaidot ylläpitosiivouksesta sekä opit käyttämään tavallisimpia kotitalouskoneita. Pohdit myös sitä, mikä on ruuan ja ruokailutilanteen merkitys sinulle. Miksi oppilaat siivoavat opetuskeittiössä, vaikka koulussa on siivoajia? Itsearvioinnin tukena käytetään oppimispäiväkirjaa.

KO2 Valintoja hyvinvointiin

Miksi syön? Kuka ja mitkä tekijät vaikuttavat syömiseeni ja ruokavalintoihini? Miten ne vaikuttavat minuun? Ostanko tavallista vai luomumaitoa? Mitä teen, kun juuri ostamani takin vetoketju ei toimikaan?

Kurssilla pohditaan ravitsemusta sekä kuluttajan oikeuksia ja vaikutusmahdollisuuksia. Pehdytään omaan ruokavalioon: pidetään ruokapäiväkirjaa, tehdään laskelmia ravintoaineiden saannista ja laaditaan raportti tieto- ja viestintätekniikan avulla.

KO3 Eväitä omaan ja yhteiselämään

Miten huolehdin itsestäni ja muista? Miksi minun pitäisi siivota huoneeni, jos sotku ei häiritse minua? Miten paljon kotitöihin kuluu aikaa ja kuka ne tekee? Mihin rahani kuluvat?

Kurssilla harjoitellaan kotitaloustöiden organisointia ja pohditaan miten teknologia helpottaa kotielämää. Pehdytään puhtauden ilmiöön ja opetellaan hoitamaan tekstiilejä ja syvennetään siivoustaitoja. Jokainen oppilas tekee kurssilla oman rahankäyttösuunnitelman.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

Oppilas

- osaa noudattaa hyviä tapoja ja ottaa muut huomioon käyttäytymisellään sekä toimia itsenäisesti ja ryhmässä
- tuntee kotitaloustyön suunnittelun, tasapuolisen työnjaon ja ajankäytön perusteita ja osaa soveltaa niitä oppimistilanteessa.

Käytännön työtaidot

Oppilas

- tuntee ruoka-aineiden ominaisuuksia, tavallisimpia ruoanvalmistuksen menetelmiä ja osaa käyttää näitä hyväkseen ruoanvalmistuksessa
- osaa valmistaa ohjatusti suomalaisia perusruokia ja leivonnaisia ja koostaa ateriansa ravitsemussuosituksien huomioon ottaen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia työtapoja ja tavallisimpia kodinkoneita ja -välineitä turvallisesti
- osaa tulkita tekstiilien hoito-ohjeita ja hoitaa tavallisimpia tekstiilejä
- osaa tehdä kodin siivouksen perustehtäviä
- osaa toimia ympäristöä säästäen, valita tarkoituksenmukaisia pesu- ja puhdistusaineita sekä huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta.

Tiedonhankinta- ja käsittelytaidot

Oppilas

- osaa etsiä ja hyödyntää kotitalouden tietoja eri lähteistä, tulkita yleisimpiä tuote- ja pakkausmerkintöjä ja symboleja sekä pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta
- osaa pääpiirteittäin kertoa mistä kotitalouksien menot koostuvat ja tehdä oman rahankäyttösuunnitelmansa
- tuntee tärkeimmät kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet.

OPPILANOHJAUS

Mitä tulevaisuus tuo tullessaan? Mitä haluan tehdä ”isona”? Millaisia tietoja ja taitoja tarvitsen? Kuka minä olen?

Oppilaanohjaus antaa tietoja ja kokemuksia opiskelun ja työelämän yhteyksistä ja valintamahdollisuuksista peruskoulun jälkeen. Opokursseilla ja pienryhmä- ja yksilöohjauksen avulla sinussa kehittyy kyky arvioida itseäsi ja pohtia tulevaisuuttasi.

Käytännön työelämään tutustut TET-jaksoilla ja työpaikkakäynneillä. Oppilaitoksiin tutustut opintokäynneillä. Viimeisenä opiskeluvuotena sinulla on mahdollisuus myös tarvittaessa osallistua erilaisiin lyhytkestoisiiin koulutuskokeiluihin.

OPO1 Uusi koulu ja opiskelutaidot

7. luokka

Uusi koulu yhteisö, miten se toimii? Kuinka oppimiseen voi vaikuttaa? Työelämä, kaukainen asiakas?

Kurssilla tutustut uuden koulu yhteisön toimintaan. Mietitään, kuinka voit vaikuttaa omaan oppimiseesi ja tutustut oppimiseen ja sen keskeisiin käsitteisiin. Itsetuntemustakin harjoittelet erilaisin keinoin. Sen lisäksi otetaan ensimmäiset askeleet työelämään tutustumisessa omassa koulussa.

OPO2 Työelämä- ja ammattitietous

8. luokka

Tämän kurssin tavoitteena on edelleen kehittää itsetuntemusta ja innostaa opiskelemaan ottamalla mukaan tulevaisuudensuunnitelmat. Mitä hyötyä opiskelusta on sinulle tulevaisuuden työelämän ja muutosten kannalta? Kurssilla pohditaan yhdessä valintojen merkitystä ja perusteita.

Työelämään tutustumisjakso (TET) on osa tätä kurssia. Sen lisäksi tavoitteena on, että tutustut pääkaupunkiseudun työvoimapalveluihin, jotta saisit riittävät tiedot myös myöhempään urasuunnitteluun.

OPO3 Peruskoulun jälkeiseen elämään

9. luokka

Kehität valintavalmiuksiasi ja selkiytät vaihtoehtoja suuntautuessasi kohti yhteishakua ja peruskoulun jälkeistä elämää.

Pohdit uravalintaan ja koulutukseen liittyviä kysymyksiä: mitkä ammattialat kiinnostavat, mihin ammatteihin sovellut, millaiset koulutukset johtavat näille aloille ja miten koulutuksiin hakeudutaan?

Saat tietoa toisen asteen ja korkea-asteen koulutuksista ja tutkinnoista sekä peruskoulun päättötodistuksen merkityksestä haettaessa lukioon tai ammatilliseen koulutukseen.

Kurssin suorittamiseen kuuluu myös omatoiminen tutustuminen eri oppilaitoksiin.

VALINNAISET KURSSIT

ÄIDINKIELEN VALINNAISKURSSIT

VAI1 Minä luen - Lukemiskurssi

Mistä löytäisin hyviä kirjoja? Minustako lukija? Lymyääkö uusi lempikirjani scifi-, fantasia- tai historiallisten romaanien joukossa?

Kurssilla etsitään jokaiselle sopivaa lukemista, luetaan ja esitellään kiinnostavia löytöjä muillekin. Kirjoja arvioidaan ja niistä keskustellaan.

VAI2 Kirjoitan tarinoita - Luova kirjoittaminen

Minä kirjoittajana. Kirjoitan tarinoita, novelleja, runoja ja näytelmiä. Pienistä harjoituksista isoiksi kokonaisuuksiksi. Kuinka kirjoittaa hyviä tarinoita? Tarinan rakenne, tyyli ja juonen kulku. Työstän tekstejä julkaisukelpoiseksi.

VAI3 Lehtikirjoittaminen ja julkaiseminen

Kirjoitan hyvän artikkelin, jutun tai vaikka pakinan. Mitkä ovat hyvän jutun ainekset?

Kuka on lukijani? Kuinka hänelle kirjoitan? On eri asia kirjoittaa koulun lehteen, valtakunnalliseen sanomalehteen ja koulun kotisivuille.

Omista jutuista julkaisemme lehden ja kotisivuston.

VAI4 Teatteri-ilmaisun peruskurssi

Miksi joku esitys koskettaa ja kirjoittaa naurun tai kyyneleet? Mikä tekee esiintyjästä vaikuttavan? Miten aivan erilaisen ihmisen tai eliön rooliin voi ryömiä? Miten uskaltautua yleisön eteen omilla kyvyillään? Näihin kysymyksiin etsimme vastauksia teatteri-ilmaisun kursseilla.

Peruskurssilla kokeillaan omaa ilmaisua ilman ulkopuoliselle yleisölle esittämistä. Teatteri on yhdessä tekemistä. Kannustava ja turvallinen ryhmä on edellytys avoimeen ja herkkään ilmaisuun. Ryhmässä tutkaillaan mm. seuraavia asioita: miten pystyn keskittymään, mitä tunteet tekevät fyysiselle olemukselle, mikä on tunnemuisti, miten ryhmä toimii yhdessä, kuinka rohkeasti voi lähteä seikkailuun ilman ennakkosuunnittelua, millaisia pieniä esityksiä mielikuvitus synnyttää, miten opin hyväksymään myös epäonnistumisia. Peruskurssi on suoritettava ennen jatkokursseja.

VAI5 Teatteri-ilmaisun jatkokurssi

Jatkokursseilla syvennetään ilmaisullisia valmiuksia. Kursseilla voidaan tehdä esitys yleisölle. Esitys voi olla koko koululle, jollekin opetusryhmälle, vanhemmille, jollekin muulle yhteisölle, katuteatteria yms. Esitys voi olla ryhmän yhteinen tai useiden pienempien ryhmien tekemiä. Esitys voi olla valmis näytelmä, kirjasta dramatisoitu, itse keksitty, tanssi- tai liikeilmaisullinen esitys, performanssi, naamioteatteri tms. Peruskurssin pitää olla suoritettu ennen jatkokursseja.

VAI6 Elokuvakurssi

Monien mielestä elokuvien katselu on mukavaa ajankulua, viihdettä, oiva tapa rentoutua. Mikä tekee jostakin elokuvasta merkittävän, jopa klassikon? Millaisin eri tavoin elokuvaa voi katsoa? Mitä enemmän elokuvia katsoo, sitä paremmin tutustuu elokuvaan tarinan kertomisen välineenä. Elokuva tarkastellaan kulttuuri-ilmiönä, jolla on oma historia ja omat ilmaisukeinonsa. Kurssilla katsotaan eri aikakausia ja lajityyppejä edustavia elokuvia ja tarkastellaan niitä eri näkökulmista. Tutkit elokuvia monella eri tavalla. Kurssilla harjoitellaan elokuvan analysointia ja arviointia vastaamalla esimerkiksi kysymyksiin: Miten elokuvan leikkaus vaikuttaa tarinan tunnelmaan? Olisiko katsomasi elokuvan sankarin toiminta hyväksyttyä nyky-Suomessa?

VAI7 Tehdään leffa tai dokkari tai kuunnelma

Kerrota tarinasi. Tällä kurssilla sekä suunnittelet että toteutat oman elokuvan tai kuunnelman tai muun televisio- tai radio-ohjelman. Tarinasi saa olla totta tai tarua. Tärkeätä on oppia elokuvan, dokumentin tai kuunnelman tekemisen yhteisiä vaiheita. Kun olet tehnyt käsikirjoituksen, saat opiskella valitsemasi välineen teknisiä taitoja; kuvaamista, äänittämistä, editointia ja miksaamista.

Kun juttu on valmis, on aika julkistaa se. Aplodien paikka!

KIELIKYLVYN VALINNAISKURSSIT

Elokuvakurssi

Katsomme erilaisia ruotsinkielisiä ja pohjoismaalaisia elokuvia ja dokumentteja ja keskustelemme, väittelemme ja pohdimme niitä. Erinomainen kurssi elokuvasta kiinnostuneille!

Kulttuurikurssi

Kulttuuri ympäröi meitä jokapäiväisessä elämässä. Erilaisia vierailuita sinne ja tänne, sekä kouluajalla että myöhemmin. Saamme upeita, uusia kulttuurielämyksiä ruotsiksi. Osa retkistä on itse maksettava.

Kirjoituspiiri

Täällä kirjoitellaan ja paljon, ja aina erilaista ruotsiksi. Tule rohkeasti mukaan tekemään vaikka oma lehti, juttuja jaksolehden tai oma kielikylpykronikka!

Kielenhuoltokurssi

Tarvitsetko lisääpua ja tukea ruotsinkielen opiskeluusi? Onko jokin päässyt unohtumaan tai jopa ruostumaan? Täällä harjoittelemmme ahkerasti perusjuttuja, joten mukaan vain!

Perinnekurssi

Tutustutaan ruotsinkieliseen kulttuuriperintöön esim. kielen ja tapakulttuurin pohjalta. Minkälaisia olivat viikingit ja miten he eleivät? Minkälaisia perinneruokia on suomenruotsalaisilla ja riikinruotsalaisilla? Ruotsinkieliset murteet? Hyvä kurssi sinulle, joka haluat oppia lisää ja vielä paljon enemmän!

RUOTSIN VALINNAISKURSSIT

Ruotsi, A-kielenä

SARU1 A-ruotsin syventävä kurssi

3. VUOSI.

Kurssilla kerrataan ruotsin kielen perusrakenteet ja laajennetaan sanastoa jatko-opintoja varten sekä harjoitellaan puhumista.

Ruotsi, B-kielenä

SBRU1 B-ruotsin syventävä kurssi

3. VUOSI.

Kurssilla kerrataan ruotsin kielen perusrakenteet ja laajennetaan sanastoa jatko-opintoja varten sekä harjoitellaan puhumista.

ENGLANNIN VALINNAISKURSSIT

Englanti, A-kielenä

SAE1 Suullisen kielen kurssi

Tavoitteena on puhevalmiuden parantaminen eri tilanteissa. Harjoitellaan puhumisen strategioita. Sisältöinä ovat erilaiset arkielämään liittyvät aihepiirit.

SAE2 Life after school

3. VUOSI.

Kurssilla vahvistetaan opittujen perusrakenteiden hallintaa ja opiskellaan englannin kielelle tyypillistä idiomaattista sanastoa. Aihepiirit liittyvät matkustamiseen, ympäristöön ja nuorten elämään.

SAE3 Course for the Advanced Learners

3. VUOSI.

Nopeatempoinen kurssi perusrakenteet jo hallitseville. Aihepiirit liittyvät matkustamiseen, ympäristöön ja nuorten elämään. Lisäksi filmianalyysyjä, tutkielman kirjoittamista, matkasuunnitelman/-raportin laatimista. Myös oppilaiden omat ideat toteutetaan mahdollisuuksien mukaan.

ESPAÑJA B2-KIELENÄ

“El español” tai “castellano” on maailman kolmanneksi puhutuin kieli heti kiinan ja hindin jälkeen, sen merkitys on huomattava kauppakielenä, sekä matkailtaessa maissa, joissa puhutaan yleisesti vain espanjaa.

Espanjaa puhuu äidinkielenään noin 400 miljoonaa ihmistä eri puolilla maapalloa; Espanjassa, Etelä-, Keski- ja Pohjois-Amerikassa (Meksiko), joissa se on pääasiallisena kielenä. Sitä puhutaan Päiväntasaajan Guineassa (Guinea Equatorial), sekä myös Filippiineillä, lisäksi Amerikan Yhdysvalloissa on merkittävä espanjankielinen vähemmistö.

Espanjan kielen opintojen aloittaminen yläasteella voi olla sinulle alku pitempiketoisille kielen opinnoille.

Kurssit 1-2

Ensimmäisillä espanjan kursseilla, esittädyt, esittelet, tervehdit, kyselet kuulumisia. Keskustelet kohteliaasti. Aiheina ovat kaverit, matkustaminen, vapaa-aika.

Kieliopista opit substantiivien suvut ja artikkelit, adjektiivien taivutuksen ja pronomineja. Opit kysymään, kieltämään. Taivutat verbejä ja tutustut joihinkin apuverbeihin.

Kurssit 3-4

Kurssien aiheet liittyvät matkailuun, ja vapaa-aikaan: asioit ravintolassa, teet ostoksia, liikut kaupungilla.

Opit uutta verbien taivutuksesta, pronomineista ja vertailut. Puhut myös menneestä ja tulevasta.

ITALIA B2-KIELENÄ

Italia on taiteen, historian, musiikin ja tietysti hyvän ruuan aarreaitta sekä muodin ja muotoilun edelläkävijä. Italian kieli on avain italialaiseen elämään ja tapakulttuuriin. Tavoitteena on oppia italian kielen alkeet, joilla selviytyy auttavasti erilaisissa käytännön tilanteissa. Pääpaino on puhumisen ja ääntämisen harjoittelussa. Rakenteiden osalta keskitytään kaikkein keskeisimpään ainekseen. Lisäksi tehdään esitelmiä italialaisen kulttuurin eri osa-alueilta ja mahdollisuuksien mukaan tutustutaan pääkaupunkiseudun Italiaan liittyvään kulttuuritarjontaan.

VIT1 Buongiorno, Italia

Harjoittelet ääntämistä ja tervehdyksiä. Opit kertomaan kuka olet, mistä olet kotoisin, kysymään vointia, kertomaan perheestäsi, asioimaan kahvilassa ja keskustelemaan ruuasta. Opettelet lukusanoja, sanoja yksikössä ja monikossa, kuvailemaan millaisia asiat tai esineet ovat, ilmaisemaan omistamista ja kertomaan, mitä teet juuri nyt.

VIT2 Il tempo libero

Opit kertomaan vapaa-ajasta, harrastuksista ja matkustamaan eri kulkuneuvoilla. Asioit vaatekaupassa ja tutustut eri ammatteihin. Opit kellonajat, viikonpäivät ja vuodenaajat sekä opit kertomaan säästä.

Ranskan ja saksan B2-kurssit on esitelty A-kielten yhteydessä.

MATEMATIIKAN VALINNAISKURSSIT

VMA1 Pähkinäkurssi

Kurssilla käsitellään aritmeettisia, algebrallisia ja geometrisia ongelmia matematiikan eri osa-alueilta. Tavoitteena on, että matemaattinen ongelmanratkaisutaitosi kehittyy erilaisten probleemojen avulla. Jos olet pitkään pohtinut jotain ongelmaa etkä ole saanut tyydyttävää ratkaisua, voisit kokeilla tätä kurssia.

VMA2 Matematiikan ja luonnontieteiden historiaa

Kurssilla tutustut tieteiden kehitykseen, edistysaskeleisiin, harhaluuloihin ja saavutuksiin. Opit, tai mieleesi palautuu, merkittäviä keksintöjä ja oivaltajia. Työmuoto on teemaopiskelu, jossa osallistut tiedon hankkimiseen erilaisten viestimien avulla. Kurssi ei välttämättä edellytä esitietoja yläasteen matematiikasta.

VMA3 Ohjelmoinnin perusteita

Mitä tietokoneohjelmat ovat? Miten tietokone ymmärtää ohjelmia? Mitä ohjelmointi on? Miten ohjelmoidaan? Minkälaisia työkaluja ohjelmointiin tarvitaan?

Kurssilla tutustut ohjelmoinnin perusteisiin jonkin nykyaikaisen olio-ohjelmointikielen avulla. Ohjelmointia, dokumentointia ja testausta harjoittelet tekemällä pienimuotoisen itse suunnittelemasi tietokoneohjelman.

Arvioinnissa otetaan huomioon, miten olet omaksunut ohjelmoinnin keskeiset käsitteet. Ohjelman toteutuksessa on tärkeää sen toiminta, esimerkiksi tekstipohjaisena, ei sen graafinen ulkoasu.

BIOLOGIAN VALINNAISKURSSIT

VBI 1 Viherpeukalokurssi

Miksi naapurin kukat menestyvät paremmin kuin minulla. Saako geenejä siirrellä ravintokasveihin? Miksi kaupungeissa viherrakennetaan?

Kurssilla istutetaan, hoidetaan ja lisätään kasveja kukkaruukussa ja puutarhassa. Lisäksi opitaan tunnistamaan erilaisia huonekasveja, perennoja, viljelykasveja, yrttejä, marjoja ja rikkakasveja sekä puita ja pensaita. Käytäntöä harjoitellaan mm. koulun pihalla.

VBI 2 Lemmikkikurssi

Olenko kissa-, koira- vai käärmeihminen!

Lemmikkikurssilla pohditaan mm. millainen lemmikki sopii minulle. Millaisia lemmikkejä on olemassa, miten niitä hoidetaan ja mitä ne maksavat. Kurssilla tutustutaan oppilaiden lemmikkeihin ja opitaan, miten eri eläimet käyttäytyvät.

Kurssilla tehdään aiheeseen liittyviä tutustumiskäyntejä.

VBI 3 Maatilan kotieläimet

Pitääkö Suomen hevosta suojella? Elävätkö kotieläimemme miellyttävästi?

Tutustutaan suomalaisiin kotieläimiin: hevosiin, nautoihin, sikoihin, lampaisiin, poroihin, turkiseläimiin, siipikarjaan, mehiläisiin ja uusiin tulokkaisiin. Kurssiin kuuluu retkiä.

VBI 4 Eliöitä linssin läpi

Millaiselta luonto näyttää eri linssien läpi?

Kurssilla tutkitaan eliöitä mm. kameran, mikroskoopin, suurennuslasin, kiikarin ja videokameran linssien läpi. Kurssilaiset voivat myös painottaa vain jotain välinettä. Retkeillään ja tutkitaan yksin, pareittain tai ryhmässä. Perehdytään valittujen eliöiden elintapoihin ja käyttäytymiseen.

Tämän kurssin jälkeen katselee luontoa uusin silmin.

VBI 5 Hermo- ja aistibiologia

Missä sijaitsee ajattelu, tunteet ja muisti? Mitä eroa on aivojen eri puoliskoissa? Miten opimme, muistamme? Miksi näemme unia? Mitä on värisokeus tai kuurous? Miten aistimus syntyy? Miten aisteja voi tutkia ja miten niitä voi hämätä?

Kurssi on sekä tiedollinen että toiminnallinen. Kokeita ja tutustumista omiin aisteihin ja pääkoppaan tehdään paljon.

VBI 6 Ympäristökokemuskurssi

Kurssi painottuu syksyn tai kevään viikonloppuleiriin. Lisäksi ennen ja jälkeen leirin työstetään aihetta.

Teemme yhteisen kokemuksellisen tutkimusmatkan, jossa ympäristöä havainnoidaan taiteellisesti. Kursilla voidaan käyttää monenlaisia menetelmiä esim. aisteja, kameroita, tanssia, musiikkia, tarinoita.

MAANTIEDON VALINNAISKURSSIT

VGE1 Kivikurssi

Miksi Suomesta löytyy timantteja muttei kivihiiltä?

Kurssilla tutustutaan Suomen kivien maailmaan. Kivilajeja, myös korukiviä, tutkitaan eri kokoluokkien avulla. Niitä tunnistetaan museoissa, luonnossa ja rakennuksissa. Pohditaan eri kivilajien hyötykäyttöä ja löydetään onnenkivi. Tutustutaan jääkauden jälkeiseen geologiaan ja mietitään, mikä merkitys sillä on asumisemme.

Kurssilla tehdään retkiä.

VGE2 Matkailukurssi

Kurssilla tutustutaan johonkin maanosaan matkailijan, maantieteilijän, luonnontutkijan ja ympäristötarkkailijan näkökulmasta. Käydään museoissa ja näyttelyissä. Katsellaan filmejä, kuvia ja tutkitaan kirjoja ja nettiä. Aiheesta voidaan tehdä näyttelyitä, pikku esitelmiä.

FYSIIKAN VALINNAISKURSSIT

VFY1 Fysiikan työkurssi

Kurssin osanottaja perehtyy yksityiskohtaisesti muutamaan luonnontieteelliseen tutkimukseen. Aihepiirit voivat vaihdella kurssin osanottajien esitietojen ja harrastuneisuuden mukaan. Tavoitteena on, että suunnittelet koejärjestelyn mahdollisimman omatoimisesti ja pidät mittauspäiväkirjaa, josta käyvät ilmi nekin koejärjestelyt, joita ei lopullisessa toteutuksessa välttämättä hyödynnetä. Tutkimusten lopputulokset esitellään muille kurssilaisille ja tallennetaan sähköiseen muotoon.

VFY2 Mikrotietokoneen rakenne

Tunnetko BIOSsin? Entä mitä merkitystä on kellotaajuudella, muistin nopeudella tai väylällä? Miten näytönohjaimen valinta tai kiintolevyn tyyppi vaikuttaa mikrotietokoneesi toimintaan? Miten prosessorin ja kotelon jäähdytys voidaan hoitaa järkevästi?

Tällä kurssilla perehdytään IBM-yhteensopivan mikrotietokoneen laitteiston rakenteeseen ja toimintaan. Jos haluat rakentaa tietokoneesi osto-osista tai päivittää oman tietokoneesi, tästä kurssista voi olla hyötyä, mikäli et ole jo alan kokenut ammattilainen.

KEMIAN VALINNAISKURSSIT

VKE1 Kemian työkurssi

Pohjana kurssin KE1 ja KE2 tiedot ja taidot

Kemiallista ajattelua syvennetään tekemällä töitä ja projekteja. Kurssilla tehdään pääosin oppilastöitä ja kirjallisia selostuksia sekä tutustutaan tarkemmin joihinkin kemiallisiin työmenetelmiin kuten tislamiseen ja titraamiseen. Kurssilla tulevat tutuksi myös kemiallinen synteesi mm. aspirinin valmistuksen yhteydessä, ionianalyysi ja kromatografia.

VKE2 Kemian syventävä kurssi

Pohjana kurssin KE3 tiedot ja taidot

Tavoitteena on varmentaa jatko-opiskelussa tarvittavia kemiallisten käsitteiden ja taitojen hallintaa. Kurssilla painotetaan teoriaa ja lasketaan kemiaan liittyviä laskuja (esimerkiksi ainemäärä, konsentraatio), mutta asioita ja ilmiöitä selvennetään monin demonstraatioin sekä oppilastöin. Työselostukset kuuluvat tärkeänä osana kurssiin.

USKONNON VALINNAISKURSSIT

VUE1 Uskontojen Helsinki

Mitä miettii elämästä nuori wicca? Voiko uusnoidaksi kouluttautua? Miksi krishnalaiset tanssivat pitkin Espaa? Miltä näyttää helsinkiläinen huoneistomoskeija? Mitä juutalaisnuoret oppivat luterilaisesta kirkosta omassa koulussaan Kampin synagogan yhteydessä? Mistä Alppilan koulun läheltä on louhittu Pohjois-Euroopan suurimman ortodoksikirkon graniittipylväät? Kuinka monta nunnaa ja munkkia Helsingistä löytyy? Miten netissä voi käydä kirkossa?

Kaikista Suomen kaupungeista juuri Helsinki tarjoaa laajimman uskonnollisten liikkeiden kirjon ja mahdollisuuden tutustua niihin. Uskontojen Helsinki –kurssilla tapaamme eri uskontoihin ja kirkkoihin kuuluvia ihmisiä ja tutustumme heidän ajatteluunsa, pyhiin rakennuksiinsa ja elämäntapaansa.

VUE2 / VTE1 Ihmissuhteet

Mitä eroa on kavereudella ja ystävyydellä?

Mikä ihmisiä vetää yhteen?

Mikä on perheen ja suvun merkitys elämässä?

Mitä tekemistä seksillä ja rakkaudella on toistensa kanssa?

Pitäisikö miehen puhua ja pussata?

Homo vai hetero?

Kuinka löytäisin sen oikean?

Kuka on se oikea?

Ratkaiseeko asian sopiva horoskooppimerkki?

Vai pikemminkin hyvä ihmistuntemus?

Mitkä ovat hyviä puoliani?

Missä haluaisin kehittyä?

Mitä odotan muilta?

Menenkö naimisiin?

Millainen vanhempi haluaisin olla?

Mistä löytyy apua, kun ihmissuhteissa tökkii?

Kurssilla pohditaan ihmissuhteiden iloja ja kiroja: kavereutta, ystävyyttä ja rakkautta keskustelun, elokuvan ja tutustumiskäyntien merkeissä. Kurssin voi käydä 7., 8. tai 9. vuosiluokalla joko uskonnon tai terveystiedon valinnaisena kurssina.

HISTORIAN VALINNAISKURSSIT

VHY1 Helsinki - Itämeren tytär

Mistä johtuu Kaivopuiston nimi? Miten syntyivät lohkeamat Pitkäsillan kylkeen? Kuka perusti Helsingin? Kotikaupunkisi sisältää lukuisia tarinoita. Tuntemalla sen menneisyyttä vahvistat tietoasi omista juuristasi ja samalla siitä kuka olet.

Tutustut nähtävyyksiin ja kulttuurikohteisiin, luet ja katsot kuvia. Näet ja koet. Teet tutkielman erilaisia viestimiä käyttäen jostain kaupunkimme aiheesta.

VHY2 Lakitieto

Mikä on laki? Mikä on rikos? Miten poliisi tutkii rikoksia? Miten rikos- ja riita-asioita käsitellään tuomioistuimissa? Minkälaisia tuomioita Suomessa voi saada? Miten tuomiot pannaan täytäntöön? Mitä ovat jokamiehenoikeudet?

Kurssin tavoitteena on syventää nuorten tietämystä oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan yhteiskunnassa, johon he ovat siirtymässä nuorina aikuisina.

Kurssin aikana tehdään tutustumiskäynnit käräjäoikeuden istuntoon ja Länsi-Pasilan poliisitalolle. Oppitunneille pyritään saamaan asiantuntijoita, jotka selvittävät nuorten kannalta tärkeitä oikeudellisia asioita.

Oppilaat voivat vapaaehtoisesti tehdä hyväksikäyttäen erilaisia viestimiä yksin tai parityönä tutkielman eli selvitystyön jostakin itseään kiinnostavasta oikeudellisesta ongelmasta.

VHY3 Yrityskurssi

Uskallatko olla yrittäjä? Miten yhteinen yrityksenne tuottaa voittoa?

Perustetaan oma malliyritys esim. koulumme kioski. Sen avulla tutustutaan yritysmaailman perusteisiin: liikeideaan, sidosryhmiin, eri yritysmuotoihin, markkinointiin ja riskinottoon ja opitaan seuraamaan kioskin varastoa ja pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa.

Arviointiin vaikuttavat teorian soveltaminen ja uuden oppiminen käytännön yritysharjoituksessa ja toisten oppilasyrittäjien huomioonottaminen.

VHY4 Filosofian kysymyksiä

Mitä filosofia on? Miten on mahdollista, että samoja kysymyksiä esitetään aina vain uudestaan ja uudestaan . jopa ilman toivoa vastauksesta?

Kurssilla tutustut länsimaisen filosofian historian keskeisimpiin kysymyksiin ja tapoihin, joilla vastauksia on etsitty. Huomaat, että ihminen on kautta historian ihmetellyt itseään ja paikkaansa maailmassa, maailman syntyä ja olemusta tai etsinyt vastausta siihen, mikä on hyvää, kaunista, oikein. Uusia vastauksia on annettu yhä uudelleen, mutta onneksi filosofia ei tule koskaan valmiiksi.

Kurssin arviointiperusteena ovat filosofiset hyveet: uteliaisuus, älyllinen uutteruus ja rehellisyys, käsitteellinen selkeys sekä johdonmukaisuus.

MUSIIKIN VALINNAISKURSSIT

VMU1 Kun yksi kurssi ei riitä

VMU1 Musiikki 1-kurssi on jatkoa MU1, Musiikin työpajakurssille. Syvennyt erilaisiin tapoihin toimia musiikin parissa laulajana, soittajana, musiikin kuuntelijana ja musiikillisten ideoiden keksijänä. Etsit itsestäsi säveltäjää improvisointiharjoitusten kautta. Kurssilla tutustut pääkaupunkiseudun musiikkikulttuuriin ja harrastusmahdollisuuksiin konserttikäynneillä ja vierailulla.

VMU2 BÄNDIKURSSI Svengitietoisille

Mihin perustuu hyvä yhteissoitto ja svengi? Mikä on tyypillisen rock- ja popkappaleen rakenne?

Bändikurssin tavoitteena on kehittää valmiuksia yhtyesoitimissa (kitara, basso, rummut, kosketinsoittimet, perkussiot ja laulu) ja yhtyesoitossa. Voit osallistua kurssille, vaikka et osaisi soittaa mitään edellä mainituista soittimista. MU 1-kurssin pohjatiedot riittävät.

Monipuolisen ja ajankohtaisen ohjelmiston avulla opetlemme analysoimaan erilaisten kappaleiden rakenteita, soitumaailmaa ja sovituksia. Opiskelemme myös elektronisten vahvistus- ja muokkauslaitteiden hallintaa. Mahdollisuuksien mukaan perehdytään musiikin taltiointiin äänitysstudioissa.

Kurssista saa suoritusmerkinnän. Olennaista on aktiivinen läsnäolo tunneilla, työskentely ryhmässä, vastuu annetuista tehtävistä sekä osallistuminen musiikkiesityksen valmistamiseen.

VMU3 Laulun ABC

Miten tulkitseen ja fraseeraan? Miten kehitän persoonallista lauluilmaisuaani? Kurssilla opiskelemme luonnollista äänenkäyttöä ja kehitämme lauluilmaisuaamme monipuolisen ja ajankohtaisen ohjelmiston avulla.

Laulamme yhdessä ja erikseen, teemme ääni- ja improvisaatioharjoituksia. Tarkoituksena on oppia kontrolloimaan omaa laulamistaan suhteessa ryhmän muihin jäseniin sekä tutustua erilaiseen lauluyhtyeohjelmistoon ja yksinlauluihin. Tutustumme eri laulutyyliin laulaen ja kuunnellen. Kurssin lopuksi pyrimme pitämään pienen konsertin.

Kurssista saa suoritusmerkinnän. Olennaista on aktiivinen läsnäolo tunneilla, työskentely ryhmässä sekä vastuullisuus annetuista tehtävistä.

VMU4 Akustisen kitaran ja kosketinsoitinten peruskurssi

Säestäjää tarvitaan aina! Kavereitten juhlissa, nuotiotulilla, aina kun yhdessä lauletaan. Jos haluat oppia kitaran tai kosketinsoittimen perussäestystaidot, sinun on parasta tulla tälle kurssille! Kurssilla syvennetään MU1-kurssilla saavutettuja taitoja kitarassa tai kosketinsoittimessa. Opiskellaan myös musiikinteoriaa. Kurssilla on paljon itsenäistä työskentelyä.

KUVATAITEEN VALINNAISKURSSIT

VKU1 Piirustus ja maalaus

Kurssilla harjoittelet taiteellisen työskentelysi kautta erilaisten piirtimien ja maalausmateriaalien käyttöä (esim. lyijykynä, piirustushiili, tussipiirtimet, sivellintussi, kuivapastelliidut, puuvärikynät, vesiväri, akryyliväri ja guassiväri.) Lisäksi syvennät kuvataiteen ilmiöiden tunte-
musta tutustumalla kuvataiteen eri tyyliuuntiin ja taiteilijoihin sekä heidän työhönsä.

VKU2 Taidegrafiikka

Taidegrafiikalla tarkoitetaan kuvataiteen menetelmiä, joissa eri tavoin piirtämällä, kaivertamalla ja leikkaamalla valmistetaan painolevyillä monistettavia taidekuvia. Voit painaa vaikka itse suunnittelemasi T-paidan kuvan. Kurssilla opit, mitä tarkoittavat koho-, syvä- ja laakapaino ja teet kuvia eri menetelmillä, kuten esim. puupiirros, linoleikkaus, kuivaneula, monotypia, serigrafia ym.

VKU3 Kuvanveisto ja muotoilu

Tällä kurssilla veistät, muotoilet, valat ja rakentelet kolmiulotteisia esineitä ja taideteoksia. Materiaaleina käytät esim. savea, kipsiä, paperimassaa, paperia, pahvia, luonnonmateriaaleja ja vaikka jätettä ja romua. Kurssilla syvennät mm. kuvanveistotaiteen ja käyttöesineiden muotoilun tuntemustasi.

VKU4 Valokuvaus

Yksinkertaisimmillaan toimiva kamera on jonkinlainen valotiivis purkki tai pahvilaatikko, jossa linssin virkaa tekee neulalla tökätty reikä. Kurssilla testataan, miten tällainen itse tehty neulanreikäkamera toimii. Opit halutessasi filmiä käyttävän järjestelmäkameran toiminnan ja käytön sekä mustavalkoisen valokuvan valmistamisen perinteisin keinoin pimiössä. Kurssilla voit harjoitella myös digitaalista valokuvausta ja kuvankäsittelyä.

VKU5 Graafinen suunnittelu

Visuaalinen ympäristömme vilisee erilaista käyttögrafiikkaa kuten mainoksia, kylttejä, merkkejä, logoja, julisteita, pakkauksia, etikettejä, erilaisia painotuotteita, kuvia sähköisissä viestimissä jne. Nämä kaikki edellyttävät graafista suunnittelua. Kurssilla suunnittelet ja valmistat sekä tutkit tällaista käyttökuvaa ja harjoittelet ympäristösi kuvaviestien tulkintaa ja arviointia. Erilaiset tietokoneen kuvankäsittely- ja piirto-ohjelmat ovat tällä kurssilla oiva työkalu. Toki muitakin välineitä käytetään.

VKU6 Sarjakuva

Sarjakuva voi olla esim. mainonnan, tiedottamisen, viihdyttämisen tai vaikka propagandan väline. Kurssilla tutustut sarjakuvan käyttötarkoituksiin, historiaan ja nykypäivään, tyyliuuntiin ja sarjakuvan ihmiskuvaan. Perehdyt sarjakuvan tekemisen työvaiheisiin, tekniikoihin, sommitteluun ja sarjakuvan ”kielioppiin”, sekä harjoittelet myös tyyllittelyä, pelkistämistä ja karrikointia. Kurssilla piirretään paljon ja tehdään tietenkin myös omaa sarjakuvaa.

VKU7 Luovuutta ja ilmaisua tietokoneella

Mitä eroa on bitti- ja vektorigrafiikalla? Onko tietokone luovan ihmisen työväline? Miten teen itselleni uuden nenän tietokoneella ?

Kurssilla hälvennetään kuvaa tietotekniikan teknisyydestä ja etsitään esimerkkejä tietokoneen

LIIKUNNAN VALINNAISKURSSIT

VLI1 Joukkuepelit sisällä ja ulkona

Pidätkö joukkuepeleistä? Tiedätkö mitä yhteistä on kaikissa peleissä ja miten ne taas eroavat toisistaan? Kurssilla tutustutaan kannustavassa ilmapiiriissä moniin joukkuepeleihin mm. jalkapalloon, koripalloon, lentopalloon, vesipalloon ja ultimateen. Tavoitteena on syventää taitoja, oppia taktisia asioita sekä kehittää fyysisiä valmiuksiasi.

VLI 2 Pallopelit sisällä ja ulkona

Tällä kurssilla tutustut innostavassa ilmapiirissä mm. tennikseen, sulkapalloon, pöytätennikseen, salibandyyn, pesäpalloon ja vesipalloon. Kurssin tavoitteena on, että syvennät pallopelitaitojasi, parannat taktisia ja fyysisiä valmiuksiasi ja saat uusia liikuntavirikkeitä tuntemattomampien lajikokeilujen kautta.

VLI 3 Jääpelit

(Tarjolla 3. ja 4. jaksolla)

Eihän pakkanen pelota eikä pieni sade sulata? Sinusta on kiva pelata erilaisia joukkuelajeja jäällä. Olet siis valmis jääpelikurssille mm. jääkiekon, jääpallon ja ringetten taitojen kehittämiseen sekä syventämiseen sekä parantamaan jääpeleillä taktisia ja fyysisiä valmiuksiasi.

VLI 4 Rytmää kuntoiluun

Kurssilla kunto nousee kohisten. Kurssilla jumpataan, aerobicataan, kuntonyrkkeillään ja kuntosaliharjoitellaan tarpeesi ja toiveesi mukaisesti. Jokaiselle kurssilaiselle pyritään tekemään oma kunto-ohjelma. Tällä kurssilla opit tuntemaan kehoasi ja sen valmiuksia lisää ja kehittämään niitä esimerkiksi rytmikan avulla. Kuntosaliharjoittelussa, kuten muussakin liikunnassa, opiskellaan perusteita lihahuollon merkitystä painottaen. Tärkeää on oppia oikeat liikemallit ja löytää kullekin sopivat kuormitukset.

VLI 5 Mailapelikurssi

Kurssilla pelataan pelejä, joissa on maila ja pallo. Pyrkimyksenä on syventää perustaitojasi sulkapallossa, tenniksessä, salibandyssä ja pesäpallossa ja parantaa fyysisiä ja taktisia valmiuksiasi. Mahdollinen pääset tutustumaan squashiin. Jos kurssi toteutetaan talvella, niin pääset kehittämään taitojasi ja myös jääpeleissä.

TEKNISEN TYÖN VALINNAISKURSSIT

Ideasta tuotteeksi

Valinnaiskurssit ovat jatkokursseja joilla oman suunnittelun osuus korostuu. Idea, mielikuva ja tarve muuttuvat tuotteeksi. Oppilas voi kehittää omia projektejaan tai valita mieleisensä työn kurssityövalikoimasta. Peruskursseilla opitut asiat syvenyvät.

VTN1 Tee itse puusta

Pohjana TN1

Suunnitellaan ja toteutetaan esineitä omiin ja kodin tarpeisiin pääosin puusta. Työ voi olla esim. kassakaappi, avainkaappi, cd/dvd/md- säilytin, kaiutinpari, maustehylly, salkku, leikkuulauta tai hedelmäkulho...

Kurssin aikana kerrataan puuntyöstökoneiden oikeaoppinen käyttö sekä yleinen työturvallisuus. Perehdytään sorvaukseen, jyräntään, tutustutaan pyörösahan käyttöön sekä yleisimpiin käsityökoneisiin kuten pistosaha. Pintakäsittelytekniikoita ovat vahaus, petsaus, lakkaus ja öljyäminen. Käydään läpi tuotesuunnittelun perusteita ja hyödynnetään suunnitteluohjelmistoja.

VTN2 Tee itse metallista

Pohjana TN2

Suunnitellaan ja toteutetaan esineitä omiin ja kodin tarpeisiin pääosin metallista. Työ voi olla esim. retkikirves, puukko, sählömaali, skeittiteline, puntit, punttipenkki...

Kurssin aikana kerrataan metallintyöstökoneiden oikeaoppinen käyttö sekä yleinen työturvallisuus.

Perehdytään mm. taontaan, metallin lämpökäsittelyyn, putkentaivutukseen, kovajuottoon, sorvaamiseen, hitsaamiseen ja ohutlevytöihin.

VTN3 Tee itse elektroniikkaa

Pohjana TN3

Miten suunnittelen ja rakennan elektronisia laitteita ja järjestelmiä? Miten saan ledin vilkkumaan ja summerin soimaan.

Kurssilla rakennetaan erilaisia matalavirralla toimivia elektronisia laitteita sekä omien, että valmiiden suunnitelmien mukaan. Esim. salakuuntelulaite, sisäpuhelin, vahvistin, ledityö...

Kurssin aikana kerrataan elektroniikan peruskomponentit, työtavat, mittaukset ja vianetsintä. Tutustutaan piirilevyn suunnitteluun ja valmistukseen sekä yksinkertaisten sähköpiirien simulointiin tietokoneella.

VTN 4 Korjaa, huolla, harrasta

Pärinää ja pauketta.

Miten 4-tahtimoottori eroaa 2-tahtimoottorista? Miten teen maastopyörään perushuollon?

Korjataan, huolletaan, puretaan ja kootaan erilaisia polttomoottoreita tutustuen samalla koneiden rakenteisiin ja toimintaan.

Maastopyörän huolto-osiossa käydään läpi pyörän perushuolto sekä tutustutaan erilaisiin jarruihin renkaisiin, runkoihin, napoihin ja vaihteisiin.

Kurssin aikana voit huoltaa myös omia harrastusvälineitä tai rakentaa itsekustannettuja pienoismalleja.

VTN 5 Tutki, kokeile, kehitä,

Suosittelaa 9. luokalle

Rakennetaan erilaisia mekaniikkaa, elektroniikkaa ja pneumatiikkaa hyödyntäviä laitteita, kuten robottiauto, mäennousukone tai nosturi. Innovoidaan uutta, kehitetään vanhaa, yritetään ja erehdytäänkin.

Toimitaan projektiluonteisesti, suunnitellen ja rakentaen yksityiskohtia sekä kokonaisuuksia, teknisissä töissä yleisesti käytettävien koneiden, laitteiden ja materiaalien avulla ryhmässä ja yksin.

VTN 6 Tytöt ja tekniikka

Kurssin tavoitteena on antaa tytöille yleiskuva koulutus- ja uravaihtoehtoista tekniikan aloilla. Innostaa ja motivoida aktiivisuuden arkipäivän teknisessä ympäristössä sekä kehittää teknistä yleissivistystä.

Kurssi sopii kaikille vähänkin tekniikasta kiinnostuneille tytöille. Aikaisempaa kokemusta ei tarvita.

Kurssin aikana annetaan yleiskuva naisista erilaisissa tekniikan alan ammateissa. Tutustutaan erilaisiin tietotekniikan sovelluksiin kuten, CNC jyrsin, tekninen piirustus 3D-piirto-ohjelmalla, elektroniikan simulointi- ja piirilevyn valmistusohjelma.

Tutustutaan mekaniikka- ja elektroniikkarakenteluun sekä puu ja metallitöihin pienten harjoitustöiden avulla. Perehdytään joka kodin teknisiin töihin kuten kiinnitykset ja ripustamiset, pinta-käsittelyt ja teroittamiset sekä sallitut kodin sähkötyöt.

Tehdään opintokäynti vieraillemalla kurssin aihepiiriin sopivassa teollisuusyrityksessä.

Kurssin sisältöä voidaan muuttaa oppilaiden suuntautuneisuuden mukaan.

TEKSTIILITYÖN VALINNAISKURSSIT

VTS1 Vaatetus 1

Pohjana TS3 taidot ja tiedot

Vaate on viesti. Pukeutuminen kertoo sinusta enemmän kuin olet ehkä tullut ajatelleeksikaan. Suunnittelet ja valmistat vapaavalintaisen asukokonaisuuden. Suunnittelun lähtökohtana on tarkoituksenmukainen pukeutuminen eri arkitilanteissa.

Kurssilla saat lisää tietoa kaavoituksesta, valmistamisesta ja työtavoista. Materiaaleista perehdytään erityisesti tekokuituihin. Kurssilla opit työskentelemään entistä itsenäisemmin ja vastuullisemmin.

VTS2 Vaatetus 2

Pohjana TS3 taidot ja tiedot

Tunnetko tyyliä? Mitkä värit sopivat minulle?

Kurssilla mietit, miten pystyt soveltamaan muotia sinulle sopivalla tavalla. Suunnittelet ja valmistat asukokonaisuuden itsellesi. Koristelemalla vaatteitasi saat niistä juuri sinun näkösiäsi. Kurssilla tutustut myös värianalyysiin. Työskentelysi on itsenäistä työohjeen avulla ja opit myös soveltamaan työohjeita vaatemaalisi mukaan.

VTS3 Vaatetus 3

Pohjana TS3 taidot ja tiedot

Minustako vaatetuksen ammattilainen?

Kurssilla suunnittelet ja valmistat asukokonaisuuden itsellesi tai jollekin muulle. Tutustut myös käsityön ammattien mahdollisuuksiin tai muotihistoriaan. Työskentelet itsenäisesti ja opit kaavojen soveltamista. Mahdollisuuksien mukaan kurssilla vierailaan käsityöalan oppilaitoksessa tai yrityksessä.

VTS4 Värjäystä ja muita erikoistekniikoita

Ripaus luovaa hulluutta, korillinen ideoita ja paljon kokeilunhalua. Tunnistatko itsesi? Tämä kurssi on tarkoitettu juuri sinulle.

Kurssilla kokeillaan ensin erilaisia tekniikoita mm. batiikkivärjäystä, kankaanpainantaa, huovutusta. Kokemusten perusteella suunnittelet taide- tai käyttötekstiilin, jossa yhdistelet luovasti eri käsityötekniikoita. Voit myös uudistaa tai koristella vanhoja vaatteitasi. Kerää kurssin aikana valmistuneet kokeilut ja työt käsityökansioosi.

KOTITALOUDEN VALINNAISKURSSIT

VKO1 Leivonnan peruskurssi

Mikä on leipä tai leivonnainen? Miten leivonnaisia valmistetaan eri tavoin? Miksi leipominen kannattaa?

Kurssilla valmistat erilaisia leivonnaisia perustaikinoista. Syvennetään ja kehitetään leivonnan tietoja ja taitoja. Kurssilla voit suunnitella oman leivonnaisreseptin.

VKO2 Leivonnan jatkokurssi

Pohjana VKO1

Miten valmistat leivoksia, viinereitä ja täytekakkuja? Mitä leivonnaiset kertovat eri maiden kulttuurista?

Kurssilla syvennetään jo opittuja leivonnan perustaitoja ja valmistetaan juhla-leivonnaisia sekä erilaisia leipiä. Kurssilla tutustut eri maiden leivonnaisiin ja valmistat niitä. Kurssilla voidaan järjestää leivonnaisnäyttely.

VKO3 Ruokamatka Eurooppaan

Millaisia ovat suomalaiset perinneruoat? Mitkä asiat vaikuttavat ruokailutottumuksiin? Miten ja miksi Euroopan maiden ruokakulttuurit eroavat toisistaan? Millaisia herkkuja tarjoaisit ulkomaiselle vieraalle?

Kurssilla tutustut suomalaisen ruoan eroihin idässä ja lännessä, etelässä ja pohjoisessa. Hankit ja saat tietoja eurooppalaisesta ruokakulttuurista. Kurssilla tehdään esimerkiksi poronkäristystä ja pastaa, paellaa ja suklaavaahtoa.

VKO4 Ruokamatka kaukomaille

Miten eri kulttuurit vaikuttavat ruokailutottumuksiin ja ruuan valintaan? Millaisia ovat ruuat eri puolilla maapalloa? Miten esimerkiksi maantieteellinen sijainti, uskonto, elinkeino tai elämäntapa vaikuttavat ruokakulttuuriin?

Kurssilla perehdyt valintasi mukaan Aasian, Afrikan, Amerikan tai Arabian tyyppisiin ruoanvalmistustapoihin. Kurssilla pohditaan muun muassa leivän merkitystä eri maissa.

VKO5 Taitoja arkipäivän haasteisiin

Miten suunnittelen ja valmistan herkullisen ja monipuolisen lounaan tai päivällisen? Miten teen sen järkevästi omassa keittiössäni? Mitä urheilijan pitäisi syödä?

Kurssilla vertaillaan erilaisia ruoanvalmistusmenetelmiä ja hyödynnetään erilaisia kodinkoneita ruuanvalmistuksessa. Opitaan myös suunnitelmallisuutta ja töiden lomittamista. Millaista ruokaa valmistat ystävällesi, jolla on keliakia, tai joka on vegaani?

VKO6 Kulinaristi keittiössä

Mitä tarkoittaa gastronomia? Millainen ihminen on kulinaristi? Kurssilla tehdään vaativia juhla-ruokia ja järjestetään teemalliset kutsut oppilaiden kiinnostuksen mukaan. Kurssilla maistellaan eksoottisia hedelmiä. Pääset tutustumaan erilaisiin juustoihin ja mausteiden maailmaan.

VKO7 Omaan kämppään

Mikä on koti? Mikä on asunto? Mitkä tekijät vaikuttavat asumiseen? Miksi joku asuu omakotitalossa ja joku kerrostalossa? Miten sisustan? Millaisia huonekaluja ostan ja miten hoidan niitä? Millaisia pesuaineita ja siivousvälineitä tarvitsen? Mitä tarjota vieraille?

Kurssilla oppilaat toteuttavat pienimuotoisen asuntoprojektin, jossa pohditaan, miten asuminen rahoitetaan sekä suunnitellaan asunto, huone tai keittiö.

VALINNAINEN OPO

VOPO Työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja

Osaatko kirjoittaa kymmenellä sormella katsomatta näppäimistöä? Pärjäätkö asiakirjojen viidakkossa? Tiedätkö miten tehdään työhakemus tai solmitaan vuokrasopimus? Millaista on olla töissä, mitä työpaikoilla tapahtuu?

Vopo-kurssilla opit ensinnäkin näppäimistön käytön tehokkaasti. Tutustutaan erilaisiin asiakirjoihin ja täytetäänkin niitä. Kurssilla keskustellaan töissä olosta ja dramatisoidaan työelämän tapahtumia.

LIITTEET

1. KIELTEN TAITOTASOKUVAUKSET
2. TIETOSTRATEGIA
3. TODISTUSLOMAKKEET

LIITE 1 KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

Taitotaso A1 Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa

A1.1 Kielitaidon alkeiden hallinta

Kuullun ymmärtäminen

- * Ymmärtää erittäin rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja fraaseja (tervehdyksiä, nimiä, lukuja, kehotuksia) arkisissa yhteyksissä.
- * Ei edes ponnistellen ymmärrä kuin kaikkein alkeellisinta kieliainesta.
- * Tarvitsee erittäin paljon apua: toistoa, osoittamista, käännoä. * Osaa vastata häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein. Vuorovaikutus on puhekumppanin varassa, ja puhuja turvautuu ehkä äidinkieleen tai eleisiin.

Puhuminen

- * Puheessa voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoksia.
- * Ääntäminen voi aiheuttaa suuria ymmärtämisiongelmiä.
- * Osaa hyvin suppean perussanaston ja joitakin opeteltuja vakioilmaisuja.
- * Puhuja ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta hänen hallitsemansa harvat kaavamaiset ilmaisut voivat olla melko virheettömiä.

Luetun ymmärtäminen

- * Tuntee kirjainjärjestelmän, mutta ymmärtää tekstistä vain hyvin vähän.
- * Tunnistaa vähäisen määrän tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja ja osaa yhdistää niitä kuviin.
- * Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennakoitavassa yhteydessä on erittäin rajallinen.

Kirjoittaminen

- * Osaa viestiä välittömiä tarpeita hyvin lyhyin ilmaisuin.
- * Osaa kirjoittaa kielen kirjaimet ja numerot kirjaimin, merkitä muistiin henkilökohtaiset perustietonsa ja kirjoittaa joitakin tuttuja sanoja ja fraaseja.
- * Osaa joukon erillisiä sanoja ja sanontoja.
- * Ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta kirjoittaa oikein muutamia sanoja ja ilmauksia.

A1.2 Kehittyvä alkeiskielitaito

Kuullun ymmärtäminen

- * Ymmärtää rajallisen määrän sanoja, lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömiin tilanteeseen.
- * Joutuu ponnistelemaan ymmärtääkseen yksinkertaisiakin lausumia ilman selviä tilannevihjeitä.
- * Tarvitsee paljon apua: puheen hidastamista, toistoa, näyttämistä ja käännoä.

Puhuminen

- * Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheluissa. Tarvitsee usein puhekumppanin apua.
- * Puheessa on taukoja ja muita katkoksia.
- * Ääntäminen voi aiheuttaa usein ymmärtämisiongelmiä.
- * Osaa hyvin suppean perussanaston, joitakin tilannesidonnaisia ilmaisuja ja peruskieliopin aineksia.
- * Alkeellisessakin vapaassa puheessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.

Luetun ymmärtäminen

- * Ymmärtää nimiä, kylttejä ja muita hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät välittömiin tarpeisiin.
- * Tunnistaa yksinkertaisesta tekstistä yksittäisen tiedon, jos voi lukea tarvittaessa uudelleen
- * Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen.

Kirjoittaminen

- * Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein.
- * Osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään (esim. vastauksia kysymyksiin tai muistilappuja).
- * Osaa joitakin perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita.
- * Ulkoa opetellut fraasit voivat olla oikein kirjoitettuja, mutta alkeellisimmassakin vapaassa tuotoksessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.

Taitotaso A1 Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa

A1.3 Toimiva alkeiskieli-taito

Kuullun ymmärtäminen

- * Ymmärtää yksinkertaisia lausumia (henkilökohtaisia kysymyksiä ja jokapäiväisiä ohjeita, pyyntöjä ja kieltoja) rutiinimaisissa keskusteluissa tilanneyhteyden tukemana.
- * Pystyy seuraamaan yksinkertaisia, välittömiin tilanteisiin tai omaan kokemukseensa liittyviä keskusteluja.
- * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja kuulijalle kohdennettua yleiskielistä puhetta.

Puhuminen

- * Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhekumppanin apua.
- * Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä.
- * Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisongelmia.
- * Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita.
- * Alkeellisessäkin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä.

Luetun ymmärtäminen

- * Pystyy lukemaan tuttuja ja joitakin tuntemattomia sanoja. Ymmärtää hyvin lyhyitä viestejä, joissa käsitellään arkielämää ja rutiinitapahtumia tai annetaan yksinkertaisia ohjeita.
- * Pystyy löytämään tarvitsemansa yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä (postikortit, säätiedotukset).
- * Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hyvin hidasta.

Kirjoittaminen

- * Selviytyy kirjoittamalla kaikkein tutuimmissa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa.
- * Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä (yksinkertaisen postikortin, henkilötiedot, yksinkertainen sanelu).
- * Osaa kaikkein tavallisimpia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreetteihin tarpeisiin. Osaa kirjoittaa muutamia yksilauseisia virkkeitä.
- * Alkeellisessäkin vapaassa tuotoksessa esiintyy monenlaisia virheitä.

Taitotaso A2 Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta

A2.1 Peruskieli-taidon alkuvaihe

Kuullun ymmärtäminen

- * Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä.
- * Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet, kuulutukset) ydinsisällön sekä havaitsemaan aihepiirin vaihdokset tv-uutisissa.
- * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskielistä puhetta, joka usein täytyy lisäksi toistaa.

Puhuminen

- * Osaa kuvata lähipiiriään muutamien lyhyin lausein. Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista. Osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun, mutta kykenee harvoin ylläpitämään pitempää keskustelua.
- * Tuottaa sujuvasti joitakin tuttuja jaksoja, mutta puheessa on paljon hyvin ilmeisiä taukoja ja vääriä aloituksia.
- * Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on hyvin ilmeistä ja ääntämisvirheistä voi koitua satunnaisia ymmärtämisongelmia.
- * Osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita (kuten menneen ajan muotoja ja konjunktioita).
- * Hallitsee kaikkein yksinkertaisimman kieliopin alkeellisessä vapaassa puheessa, mutta virheitä esiintyy yhä paljon perusrakenteissakin.

Luetun ymmärtäminen

- * Ymmärtää yksinkertaisia ja kaikkein tavanomaisinta sanastoa sisältäviä tekstejä (yksityiskirjeitä, pikku-uutisia, arkisimpia käyttöohjeita).
- * Ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joitakin yksityiskohtia parin kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa paikantaa ja verrata yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla.
- * Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hidasta.

Kirjoittaminen

- * Selviytyy kirjoittamalla kaikkein rutiininomaisimmista arkitilanteista.
- * Osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä (henkilökohtaiset kirjeet, lappuset), jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin

sekä yksinkertaisia, luettelomaisia kuvauksia hyvin tutuista aiheista (todellisista tai kuvitteellisista henkilöistä, tapahtumista, omista ja perheen suunnitelmista).

* Osaa käyttää perustarpeisiin liittyvää konkreettista sanastoa ja perusaikamuotoja sekä yksinkertaisin sidossanoin (ja, mutta) liitettyjä rinnasteisia lauseita.

* Kirjoittaa kaikkein yksinkertaisimmat sanat ja rakenteet melko oikein, mutta tekee toistuvasti virheitä perusasioissa (aikamuodot, taiputus) ja tuottaa paljon kömpelöitä ilmaisuja vapaassa tuotoksessa.

Taitotaso A2 Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta

A2.2 Kehittyvä peruskieli-taito

Kuullun ymmärtäminen

* Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään konkreetit tarpeensa. Pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia.

* Pystyy yleensä tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen. Ymmärtää tavallista sanastoa ja hyvin rajallisen joukon idiomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonnaisessa puheessa.

* Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi. Toistoa tarvitaan melko usein.

Puhuminen

* Osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen lähipiiristään ja sen jokapäiväisistä puolista. Pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista. Voi tarvita apua keskustelussa ja vältellä joitakin aihepiirejä.

* Puhe on välillä sujuvaa, mutta erilaiset katkokset ovat hyvin ilmeisiä.

* Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy.

* Osaa kohtalaisen hyvin tavallisen, jokapäiväisen sanaston ja jonkin verran idiomaattisia ilmaisuja. Osaa useita yksinkertaisia ja myös joitakin vaativampia rakenteita.

* Laajemmassa vapaassa puheessa esiintyy paljon virheitä perusasioissa (esim. verbien aikamuodoissa) ja ne voivat joskus haitata ymmärrettävyyttä.

Luetun ymmärtäminen

* Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä (mainokset, kirjeet, ruokalistat, aikataulut) sekä faktatekstejä (käyttöohjeet, pikku-uutiset).

* Pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsenellystä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista.

* Tarvitsee usein uudelleen lukemista ja apuvälineitä tekstikappaleen ymmärtämiseksi.

Kirjoittaminen

* Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa.

* Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimista ja henkilökohtaisista kokemuksista tai elinympäristönsä arkipäiväisistä puolista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hakemukset, puhelinviestit).

* Osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot.

* Kirjoittaa yksinkertaiset sanat ja rakenteet oikein, mutta tekee virheitä harvinaisemmissa rakenteissa ja muodoissa ja tuottaa kömpelöitä ilmaisuja.

Taitotaso B1 Selviytyminen arkielämässä

B1.1 Toimiva peruskieli-taito

Kuullun ymmärtäminen

* Ymmärtää pääajatuksukset ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja mukaan lukien lyhyt kerronta. Tavoittaa radiouutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat.

* Pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja.

* Pitemmän viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja selkeämpää yleiskielistä puhetta. Toistoa tarvitaan silloin tällöin.

Puhuminen

* Osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia. Selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hieman vaativammassa tilanteissa. Pitkäkestoinen esitys tai käsitteelliset aiheet tuottavat ilmeisiä vaikeuksia.

* Pitää yllä ymmärrettävää puhetta, vaikka pitemmissä puhejaksoissa esiintyy taukoja ja epäröintiä.

* Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on joskus ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy jonkin verran.

* Osaa käyttää melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Käyttää useita erilaisia rakenteita.

* Laajemmassa vapaassa puheessa kielioppivirheet ovat tavallisia (esim. artikkeleita ja päätteitä puuttuu), mutta ne haittaavat harvoin ymmärrettävyyttä.

Luetun ymmärtäminen

- * Pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kurssiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.
- * Pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia.
- * Arkikokemuksesta poikkeavien aiheiden ja tekstin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puutteellista.

Kirjoittaminen

- * Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista.
- * Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin liittämällä erilliset ilmaukset peräkkäin jaksoiksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa.
- * Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja.
- * Rutiininomainen kieliaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheettömiä, mutta jotkut vaativammat rakenteet ja sanaliitot tuottavat ongelmia.

Sisällysluettelo

1 KOULUN TYÖN PERUSTA	1
2 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	1
3. OPETUKSEN RAKENNE JA OPETUSJÄRJESTELYT	5
4. OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN	7
5 OPISKELUN TUKI	9
6 HYVINVOINNIN TUKIPALVELUT	12
7 YHTEISTYÖ OPETUKSEN JA OPISKELUN TUKENA	13
8 ARVIOINTI	16
9 OPETUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT	22
YHTEISET KURSSIT	27
MATKA KULTTUURIIN - kulttuurimatka	28
ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS	29
KIELET	32
KIELIKYLPYRUOTSI	34
RUOTSI	35
ENGLANTI	37
SAKSA	39
RANSKA	41
MATEMATIIKKA	43
BIOLOGIA	47
MAANTIETO	49
FYSIIKKA	51
KEMIA	54
TERVEYSTIETO	56
USKONTO, EVANKELIS-LUTERILAINEN	58
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	60
HISTORIA	62
YHTEISKUNTAOPPI	64
TAITO- JA TAIDEAINEIDEN VÄLYSKURSSI	66
MUSIIKKI	67
KUVATAIDE	68
KÄSITYÖ	70
TEKNINEN TYÖ	72
TEKSTIILITYÖ	73
LIIKUNTA	74
KOTITALOUS	76
OPPILANOHJAUS	78
VALINNAISET KURSSIT	79
ÄIDINKIELEN VALINNAISKURSSIT	80
KIELIKYLVYN VALINNAISKURSSIT	82
RUOTSIN VALINNAISKURSSIT	83
ENGLANNIN VALINNAISKURSSIT	84
ESPANJA B2-KIELENÄ	85
ITALIA B2-KIELENÄ	86
MATEMATIIKAN VALINNAISKURSSIT	87
BIOLOGIAN VALINNAISKURSSIT	88
MAANTIEDON VALINNAISKURSSIT	89
FYSIIKAN VALINNAISKURSSIT	90
KEMIAN VALINNAISKURSSIT	91

USKONNON VALINNAISKURSSIT	92
HISTORIAN VALINNAISKURSSIT	93
MUSIIKIN VALINNAISKURSSIT	94
KUVATAITEEN VALINNAISKURSSIT	95
LIIKUNNAN VALINNAISKURSSIT	96
TEKNISEN TYÖN VALINNAISKURSSIT	97
TEKSTIILITYÖN VALINNAISKURSSIT	99
KOTITALOUDEN VALINNAISKURSSIT.....	100
VALINNAINEN OPO	101
LIITTEET	102
LIITE 1 KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO	103